

แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่แสดงเอกลักษณ์ร่วม
ในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

THE DESIGN GUIDELINES FOR MULTICULTURAL CHARACTERISTICS
TRANSMEDIA STORYTELLING OF MUSEUMS
IN THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND

ศุภราภรณ์ ทวนน้อย
SUPARAPORN TUANNOI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมการวิจัยเพื่อการออกแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2564

KMITL-2021-AR-D-007-025

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE DESIGN GUIDELINES FOR MULTICULTURAL CHARACTERISTICS
TRANSMEDIA STORYTELLING OF MUSEUMS
IN THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND

SUPARAPORN TUANNOI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF ARCHITECTURE PROGRAM IN MULTIDISCIPLINARY DESIGN RESEARCH
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2021

KMITL-2021-AR-D-007-025

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2021

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่แสดงเอกลักษณ์ร่วม ในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
นักศึกษา	นางสาวศุภราภรณ์ ทวนน้อย
รหัสประจำตัว	57602005
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	สหวิทยาการการวิจัยเพื่อการออกแบบ
พ.ศ.	2564
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญาณินทร์ รังวงศ์วาน

บทคัดย่อ

การเล่าเรื่องข้ามสื่อเป็นการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อนำเสนอสื่อใหม่ข้ามแพลตฟอร์มต่าง ๆ ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้เล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์ วัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้คือ 1) เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) ศึกษาพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4) เสนอแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลทุติยภูมิและสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การสำรวจการเล่าเรื่องและสื่อในพิพิธภัณฑ์ การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เพื่อหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณคือการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับการเล่าเรื่องข้ามสื่อและเส้นทางการใช้ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยคือ 1) ค้นพบเอกลักษณ์ร่วมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปแบบดิเอ็นเอวัฒนธรรม 3 สายที่มีความสัมพันธ์กันแบบผสมผสาน 2) วัฒนธรรมและสามวัฒนธรรมเป็นแบบหม้อหลอมที่ผสมผสานทุกอย่างกลืนกัน และวัฒนธรรมแบบเข้มขันที่มีความสัมพันธ์แบบสามสัลดที่ทั้ง 3 วัฒนธรรมมีเหมือนกันแต่มีรูปแบบแตกต่างกันโดยยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอยู่ 2) ได้รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสื่อหลักเป็นสื่อในพิพิธภัณฑ์และมีสื่อรองเป็นการเล่าเรื่องผ่านสื่อออนไลน์ช่วยในการประหยัดงบประมาณในการผลิตและทดแทนบุคลากรผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ 3) แสดงให้เห็นว่าสื่อที่เป็นที่สนใจของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากที่สุด คือสื่อภาพเคลื่อนไหวที่ประกอบไปด้วยภาพ เสียง ที่เชื่อมโยงกันไปตามเวลา สื่อสังคมออนไลน์ และขยายสู่ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ผลการวิจัยถูกนำไปสังเคราะห์เป็นแนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในบริบทอื่น ๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	The Design Guidelines for Multicultural Characteristics Transmedia Storytelling of Museums in Three Southern Border Provinces of Thailand
Student	Miss. Suparaporn Tuanno
Student ID	57602005
Degree	Doctor of Architecture
Program	Multidisciplinary Design Research
Year	2021
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Yanin Rugwongwan

ABSTRACT

Transmedia storytelling is content creation to deliver new media across platforms and applied to the museum. The objective of this research was to study the 1) Finding multicultural characteristics 2) study storytelling in the museum of the three southern border provinces of Thailand 3) media exposure and user journey of transmedia perception 4) propose the design guidelines for multicultural characteristics transmedia storytelling of museums in three southern border provinces of Thailand. The study is a mixed research method that includes qualitative research part and quantitative research. The qualitative research was collect secondary data and conduct in-depth interviews to find common identities in the three southern border provinces. The content surveyed in the museum, in-depth interviews, and observation in the museum to identify transmedia storytelling model in museums. The quantitative part of the research was to survey the behavior of storytelling exposure across media and user pathways of youth in the three southern border provinces. The research results were 1) Discover the common identity of the three southern border provinces in the form of the Tripple Helix DNA model. This interrelated with two cultures and three cultures form a Melting pot theory that blends, and an intensive culture as a salad bowl relationship that all three cultures have in common but have different patterns while retaining their uniqueness. 2) Obtaining transmedia storytelling in the museums in the three border provinces of Thailand is the main story is the object in the museum, and the secondary story via online media helps to save the budget for production and

replacement of curator 3) The highest of the interest media is time-based media, social media, and expands to the product in various ways. The results synthesized as a design guideline for multicultural characteristics transmedia storytelling of museums in three southern border Provinces of Thailand following the behavior of youth and will use to design transmedia storytelling in other contexts.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญาณินทร์ รักรวงศ์วาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษมร์สมิ์ วิจิตรกุลเกษม อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ให้คำชี้แนะแนวทาง ถ่ายทอดความรู้อันเป็นประโยชน์ และให้กำลังใจ จนทำให้ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน สำหรับคำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์

ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาสหวิทยาการการวิจัยเพื่อการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ที่มีค่ากับข้าพเจ้า ขอขอบคุณบุคลากรของหลักสูตรสาขา ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถานที่ทำงาน และทุน พัฒนาอาจารย์สำหรับเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2557 ที่สนับสนุนทุนการศึกษา ต่อระดับในปริญญาเอกครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนสาขา รุ่น 8 และรุ่น 9 ทุกคนที่ร่วมเรียน ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ช่วยเหลือ ทั้งยังเป็น กำลังใจและเสียสละให้กันเสมอมา รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ ในสาขาสหวิทยาการการวิจัยเพื่อการ ออกแบบ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา น้องสาว และครอบครัว ที่ส่งความรัก เป็นกำลังใจ และเป็นพลังผลักดันที่ยิ่งใหญ่ตลอดการศึกษานี้

ศุภรารณณ์ ทวนน้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญรูป.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามของการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ขั้นตอนของการวิจัย.....	5
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.8 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.9 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	10
2.2 พิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	18
2.3 วิธีการสื่อสารเนื้อหาและเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑสถาน.....	24
2.4 การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑสถานสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	30
2.5 แนวคิด หลักการ และทฤษฎี.....	30
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
3.1 รูปแบบการวิจัย และขั้นตอนการวิจัย.....	36
3.2 ข้อมูลและขอบเขตของการวิจัย.....	38
3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	40
3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
3.6 สรุปผล และการอภิปรายผลการวิจัย.....	53
บทที่ 4 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วม.....	54
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
4.2 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ.....	59
ในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
4.3 ผลพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อ.....	72
ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลและกรณีศึกษา.....	75
5.1 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	75
5.2 รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	79
5.3 พฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อ.....	80
ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
5.4 กรณีศึกษา “Satay3gether”: การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ.....	82
ที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
บทที่ 6 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	90
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	90
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	106
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
ประวัติผู้เขียน.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 อาณาเขตพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	10
2.2 แสดงโครงสร้างประชากรตามอายุ ปี พ.ศ. 2556 – 2557	11
2.3 แสดงการสรุปลือของศูนย์เรียนรู้สังคมโปร์.....	27
3.1 ประเด็นที่ศึกษาวิจัย การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	37
3.2 เอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาการผสมผสานวัฒนธรรมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	43
4.1 การผสมผสานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นของทั้งสามวัฒนธรรม.....	54
4.2 การลงรหัสการผสมผสานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น.....	56
ของทั้งสามวัฒนธรรม	
4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัด.....	58
4.4 แสดงการสรุปลือจากการลงพื้นที่เบื้องต้นของพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	59
4.5 แสดงการสรุปลือเนื้อหาการจัดแสดงจากการลงพื้นที่เบื้องต้น ณ หอวัฒนธรรมภาคใต้.....	69
4.6 แสดงพฤติกรรมของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้.....	70
5.1 การวิเคราะห์เรื่องเล่าของอาหารจากความสัมพันธ์.....	84
พหุวัฒนธรรมและพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์	
5.2 การวิเคราะห์ละเอียดในวัฒนธรรมการกินของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	85
6.1 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	93

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..	8
2.1 ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งวัฒนธรรม	12
2.2 งานประเพณีและการจัดกิจกรรมร่วมกันของสามวัฒนธรรม..... ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	14
2.3 ป้ายรถประจำทางแสดงความเป็นพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	14
2.4 หอนาฬิกาสามวัฒนธรรมแสดงความเป็นพหุวัฒนธรรม จังหวัดปัตตานี.....	15
2.5 แสดงสถิติผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายน พ.ศ. 2560.....	23
2.6 แสดงสถิติผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้แต่ละจังหวัด.....	23
2.7 ระดับของปฏิสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องกับสื่อ.....	24
2.8 การจัดหมวดหมู่สื่อในการเล่าเรื่อง.....	25
2.9 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการเล่าเรื่องในยุคเก่ากับยุคใหม่.....	29
2.10 แสดงการเล่าเรื่องราวข้ามสื่อแบบหลายชั้น.....	29
2.11 การผสมผสานวัฒนธรรมแบบทฤษฎีหม้อหลอมและทฤษฎีขามสลัด.....	31
3.1 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร.....	45
3.2 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติ.....	45
3.3 การจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้.....	46
3.4 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์วัดชลธาราลิงเท.....	46
3.5 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านกือเม็ง.....	47
3.6 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว.....	47
3.7 ผู้ใหญ่บ้านรัศมีนทร์ นิติธรรมผู้ดูแลในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร.....	48
3.8 คุณสมศักดิ์ บัวทิพย์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติ.....	49
3.9 คุณนราวดี โลหะจินดาและการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้.....	49
3.10 ลักษณะการเข้าชมนิทรรศการ.....	50
4.1 การผสมผสานวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	57
4.2 การผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	58
4.3 แสดงข้อมูลร้อยละของเยาวชนที่สำรวจพฤติกรรมกรับสื่อในแต่ละจังหวัด.....	72
4.4 พฤติกรรมกรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	73
4.5 ร้อยละของเส้นทางข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	74

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.6 ร้อยละของเส้นทางข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเทียบกับระหว่างเพศ....	74
5.1 ความสัมพันธ์ดีเอ็นเอวัฒนธรรมสามสาย (Triple Helix DNA Model)	76
5.2 ลักษณะการผสมผสานสามวัฒนธรรมแบบหม้อหลอมรวม.....	77
5.3 ลักษณะการผสมผสานสามวัฒนธรรมแบบขามสลัด.....	78
5.4 แสดงถึงช่องว่างระหว่างสามวัฒนธรรม.....	79
5.5 การเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	81
5.6 เส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	82
5.7 กรณีศึกษาการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น.....	83
ด้วยการผสมผสานแบบทฤษฎีขามสลัด	
5.8 วัตถุจัดแสดงเกี่ยวกับอาหาร แผ่นป้ายไวโนลเกี่ยวกับอาหาร.....	86
ตัวอย่างภาพเปรียบเทียบรสชาติของแต่ละวัฒนธรรม และภาพร่างของรสชาติ	
5.9 ตัวละครศักดิ์สิทธิ์ที่ได้มาจากหุ่นชาโกลมานิในพิพิธภัณฑ์ และการออกแบบภาพร่าง.....	87
5.10 ภาพร่างตัวละครศักดิ์สิทธิ์ที่ได้มาจากในพิพิธภัณฑ์ และตัวละครสมมุติ นา ตี และโถม.....	87
5.11 รายละเอียดของการสร้างเรื่องเล่าโดยใช้แอปพลิเคชัน Storylinecreator.....	88
5.12 โลกการเล่าเรื่องของกรณีศึกษา “Satay3gether”	89
6.1 ลักษณะของเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	90
6.2 การเชื่อมโยงเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	91
6.3 แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	92
6.4 ร้อยละของการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	94
6.5 แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วม.....	95
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบด้วย ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส จัดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) หมายถึง สังคมที่อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างของความเชื่อทางศาสนา ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ภาษา ฐานะ วิถีชีวิต วัฒนธรรม เป็นต้น (บรรจง ฟ้ารุ่งสาธ. 2551) ซึ่งสภาพปัจจุบันประสบปัญหาความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องยาวนานทั้งที่ภาครัฐ เอกชนและประชาชนพยายามร่วมกันแก้ไขปัญหานี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมนี้ การที่จะทำให้ความขัดแย้งเป็นเรื่องดีหรือเป็นด้านบวกได้นั้น จำเป็นต้องมีการจัดการความขัดแย้งนั้นด้วยวิธีการที่ปราศจากความรุนแรง (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และเหมือนขวัญ เรณูมาศ. 2560) การสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างกันเป็นวิธีการที่ รอสส์ (Ross. 2551) กล่าวว่า เป็นวิธีการทำให้ทุกฝ่ายพึงพอใจ คิดเห็นพ้องกัน หรือก้าวผ่านกรอบความคิดเดิมและจะทำให้ก้าวไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งร่วมกันได้

ในประเทศสิงคโปร์ที่ประกอบไปด้วยชาวจีน ชาวมาเลย์และชาวอินเดียนได้มีการจัดการพหุวัฒนธรรมโดยใช้นโยบายพหุลักษณะวัฒนธรรมในการปกครองประเทศพร้อมกับใช้นโยบายการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชน 3 ชาตินี้โดย นำเสนอมิติสำคัญของแต่ละชุมชนและความเชื่อมโยงของแต่ละวัฒนธรรมอย่างเน้นคุณค่าต่อการสร้างคุณูปการในการทำงานเพื่อประเทศชาติจากในอดีตร่วมกันของทั้งสามวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละวัฒนธรรม (ชีวลีสิทธิ์ บุญเกียรติ. 2558) อีกทั้งแนวคิดการมีเอกลักษณ์ร่วมทำให้เกิดการสื่อสารทางบวกระหว่างชาวมาเลย์เชื้อสายไทยและเชื้อสายมาเลย์ในพื้นที่ตอนบนของประเทศมาเลเซีย (พีรยุทธ โอพันธ์. 2551) ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

จากแนวคิดเหล่านี้สะท้อนให้ผู้วิจัยคิดผสมผสานเพื่อนำใช้ในการแก้ปัญหาด้วยพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อันมีพิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ คำสัมภาษณ์ของคุณอุษณีย์ ฐวโฑติ วัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส (เนชั่น. 2556) ว่าการจัดสร้างและจัดแสดงเรื่องราวในพิพิธภัณฑสถานจะก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี เกิดการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในความแตกต่างและยอมรับความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและด้านศาสนาได้ รวมทั้งเป็นความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องการให้สร้างพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดีท้องถิ่น ความเป็นมาของชุมชนโดยให้อยู่ในพื้นที่ เพราะเป็นสถานที่

สำคัญที่ใช้ในการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต (สิริพรรณ ธีรศรีโชติ. 2550) ดังที่อาทิตย์ ทองอินทร์ (2559) กล่าวสรุปว่าพิพิธภัณฑ์ถือเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมและเป็นพื้นที่สาธารณะที่ได้รับการผลักดันให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยอีกด้วย

พญ. ศุครีพิทักษ์ อาจารย์กลุ่มวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอแนวคิดของการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ 4.0 ในประเทศไทยว่า พิพิธภัณฑ์ควรมีลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตที่เน้นการบูรณาการศาสตร์หลายศาสตร์ เน้นการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในพิพิธภัณฑ์ผ่านระบบออนไลน์ มือถือ และออฟไลน์ โดยไม่บดบังความสำคัญของเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นของพิพิธภัณฑ์ (โพส্তুเคย. 2559) ทั้งนี้อาจผสมผสานทฤษฎีในเรื่องของการสื่อความหมายของเนื้อหา (Content) เพื่อส่งเสริมให้เป็นโลกแห่งการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นดังคำกล่าวของจูลดา มีจุล ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (โพส্তুเคย. 2559) อย่างไรก็ตาม เป้าหมายสำคัญของเนื้อหาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นองค์ความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมคือควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมด้วย

การสื่อความหมายของเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งคือ การเล่าเรื่อง (Storytelling) เพราะจดจำได้ง่าย การเล่าเรื่องช่วยส่งเสริมการตีความของแต่ละบุคคล อันจะทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับผู้เข้าชม การเล่าเรื่องทำให้ผู้เข้าชมทุกเพศทุกวัยสามารถเชื่อมโยงวัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เข้ากับสิ่งแวดล้อมของตนเอง หรือเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกพิพิธภัณฑ์ได้ (Bedford. 2001) แต่เรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์นั้นมีเรื่องราวที่ทับซ้อนกันมากมายนอกเหนือจากการเล่าหลักในการจัดแสดงแล้วต้องอาศัยการเล่าเรื่องของผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ประกอบกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการสื่อสารเรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการสื่อสารในปัจจุบันที่สื่อใหม่ (New Media) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นด้วยมีการหลอมรวมเทคโนโลยี และมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายขึ้น เช่น สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นต้น ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์ (2554) กล่าวว่า วิธีการเล่าเรื่องในปัจจุบันจึงมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ผู้ชมมีเสรีภาพสูงในการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบการใช้ประโยชน์ การหลอมรวมสื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่และความแตกต่างในกระบวนการสื่อสาร เช่น การผลิตเนื้อหาแบบบูรณาการ ผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะหลากหลายแพลตฟอร์มของสื่อและผู้รับสารเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารด้วย (Nwammuo and Nwafor. 2019) ทำให้เกิดการการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia Storytelling) ที่เล่าเรื่องผ่านสื่อและช่องทางที่เหมาะสมโดยผู้รับสารมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ (Jenkins. 2003) ประกอบ ด้วยเรื่องหลักและส่วนย่อยที่แบ่งออกจากเรื่องหลัก และผลิตเรื่องราวส่วนย่อยนั้นเพื่อนำเสนอผ่านช่องทางสื่อที่แตกต่างกันโดยที่เรื่องนั้นต่างมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสมบูรณ์ในตัวเองหรือไม่ก็ได้ และเรื่องราวต่างๆ สามารถนำมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมกันเป็นเรื่องเดียวกันได้ผ่านสื่อจำนวนมากตามประสบการณ์ของผู้ใช้สื่อ (ฮาม เชื้อสถาปนศิริ. 2558) จากการพินิจพิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ผู้วิจัยพบว่าการเล่นเรื่องในพิพิธภัณฑ์มีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบการเล่นเรื่องข้ามสื่อ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดจะใช้นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ผนวกกับการเล่นเรื่องข้ามสื่อให้ เกิดเป็นการเล่นเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์เพื่อเล่นเรื่องและข้อมูลที่มีหรือแสดงถึงเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนมากให้ผู้เข้าชมสามารถรับสารได้ผ่านช่องทางสื่อที่แตกต่างตามความต้องการและประสบการณ์ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ โดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษากับสื่อใหม่ (Cross-Cultural Visual Communication Theory) เป็นแนวทางการเล่นเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมเพื่อใช้สื่อสารในพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และสื่อสารให้คนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง อีกทั้งสามารถทดแทนผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่จำกัดและสื่อสารเพื่อสร้างสมรรถนะวัฒนธรรม ส่งเสริมความเข้าใจกับคนในสังคมพหุวัฒนธรรมได้

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คืออะไร
- 1.2.2 การเล่นเรื่องในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร
- 1.2.3 พฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร
- 1.2.4 แนวทางการเล่นเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.3.1 ค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3.2 ศึกษาการเล่นเรื่องในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3.3 ศึกษาพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3.3 เสนอแนวทางการเล่นเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) โดยแบ่งการวิจัยเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้และค้นหาเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมในชายแดนภาคใต้ ส่วนที่สองคือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitative Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อมีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาด้านพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบไปด้วยสามวัฒนธรรมหลักคือไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน จึงเน้นศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่มีการผสมผสานทั้งสามวัฒนธรรมเป็นหลัก

1.4.2 พื้นที่ในการวิจัย

พิพิธภัณฑสถานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งหมดทั้งหมด 26 แห่ง ผู้วิจัยลงพื้นที่ดังนี้

1.4.2.1 พิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหา

เบื้องต้น โดยคัดเลือกตัวแทนพิพิธภัณฑสถานจากประเภท อันได้แก่วิถีชีวิตท้องถิ่น ภูมิปัญญา สถานที่สำคัญทางศาสนาและธรรมชาติวิทยา และคัดเลือกจากขนาดที่แตกต่างกันอันได้แก่ พิพิธภัณฑสถานขนาดใหญ่ พิพิธภัณฑสถานขนาดกลาง และพิพิธภัณฑสถานขนาดเล็ก ครอบคลุมทั้ง 3 จังหวัด ประกอบด้วยพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นขุนละหาร จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ชาติ จ. ปัตตานี หอวัฒนธรรมภาคใต้ จ. ปัตตานี พิพิธภัณฑสถานวัดชลธาราสิงเห จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑสถานบ้านกือเม็ง จ. ยะลา และพิพิธภัณฑสถานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จ. ปัตตานี

1.4.2.2 พิพิธภัณฑสถานการศึกษา ที่คัดเลือกมาเพื่อใช้ทำการศึกษาด้านเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมคือ หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพราะมีโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่และวัตถุจัดแสดงที่เหมาะสมกับการวิจัยนี้โดยแบ่งเป็น 3 วัฒนธรรมอย่างชัดเจน คือห้องไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน

1.4.3 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลักได้แก่

1.4.3.1 ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คัดเลือกจากพิพิธภัณฑสถานที่มีการผสมผสานด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยพิพิธภัณฑ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท้องถิ่นขุนละหาร จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑ์ประวัติธรรมชาติ จ. ปัตตานี หอวัฒนธรรมภาคใต้ จ. ปัตตานี

1.4.3.2 ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มาทั้งแบบกลุ่มหรือแบบเดี่ยว

1.4.3.3 ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.3.4 เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling)

1.4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.4.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.4.3 ตารางรหัส (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการบันทึกรูปแบบการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์

1.4.4.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและการจัดการในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.4.4 แบบสอบถามพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพรรณนาในการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษา

1.5 ขั้นตอนของการวิจัย

1.5.1 ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการผสมผสานวัฒนธรรม รวบรวมและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิในการผสมผสานด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.5.2 สัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.5.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อค้นหารูปแบบเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- 1.5.4 ศึกษาสภาพการสื่อสารและการเล่าเรื่องแบบเดิมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.5.5 สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ และสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์
- 1.5.6 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เพื่อหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์
- 1.5.7 สำรวจพฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อหาเส้นทางข้ามสื่อ (User Journey)
- 1.5.8 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อ (User Journey) ของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.5.9 นำรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ รูปแบบเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Mapping) ร่วมกันเพื่อสร้างแนวคิดในการออกแบบกรณีศึกษา
- 1.5.10 ออกแบบกรณีศึกษาการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.5.11 นำเสนอแนวทางการออกแบบในรูปแบบผังความคิด
- 1.5.12 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลแนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขียนรายงานผลรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยนี้เป็นส่วนเพิ่มเติมจากการจัดแสดงแบบถาวรในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ไปรบกวนการจัดแสดงเดิมของพิพิธภัณฑ์และอยู่ภายใต้การพัฒนาที่ไม่เป็นภาระในการดำเนินงานประมาณให้กับทางพิพิธภัณฑ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.7.1 การสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นกับคนในพื้นที่จากแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สามารถสื่อสารเรื่องราวและข้อมูลจำนวนมากในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้รับสารที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าใจได้ง่ายกว่าการสื่อสารแบบเดิมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสมรรถนะวัฒนธรรม อันจะสร้างความสุขและความสงบให้แก่มนุษย์ในพื้นที่
- 1.7.2 การพัฒนาแนวทางการเล่าเรื่องที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.8.1 เอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกันของวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.8.2 การเล่าเรื่องข้ามสื่อ หมายถึง การเล่าเรื่องผ่านสื่อที่มีเรื่องราวหลักและเรื่องราวส่วนย่อยมาประกอบกันโดยทุกองค์ประกอบมีอิสระต่อกัน ทำให้เกิดการเล่าเรื่องที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผ่านช่องทางที่เหมาะสมตามประสบการณ์และความต้องการของผู้ใช้สื่อ

1.8.3 เส้นทางข้ามสื่อ หมายถึง พฤติกรรมของผู้รับสื่อที่มีการเปิดรับเรื่องเล่าจากสื่อหนึ่งเกิดความสนใจแล้วจึงข้ามไปติดตามเรื่องเล่าที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าเดิมในอีกสื่อ ซึ่งอาจจะมีพฤติกรรมข้ามไปข้ามมาและเกิดซ้ำได้

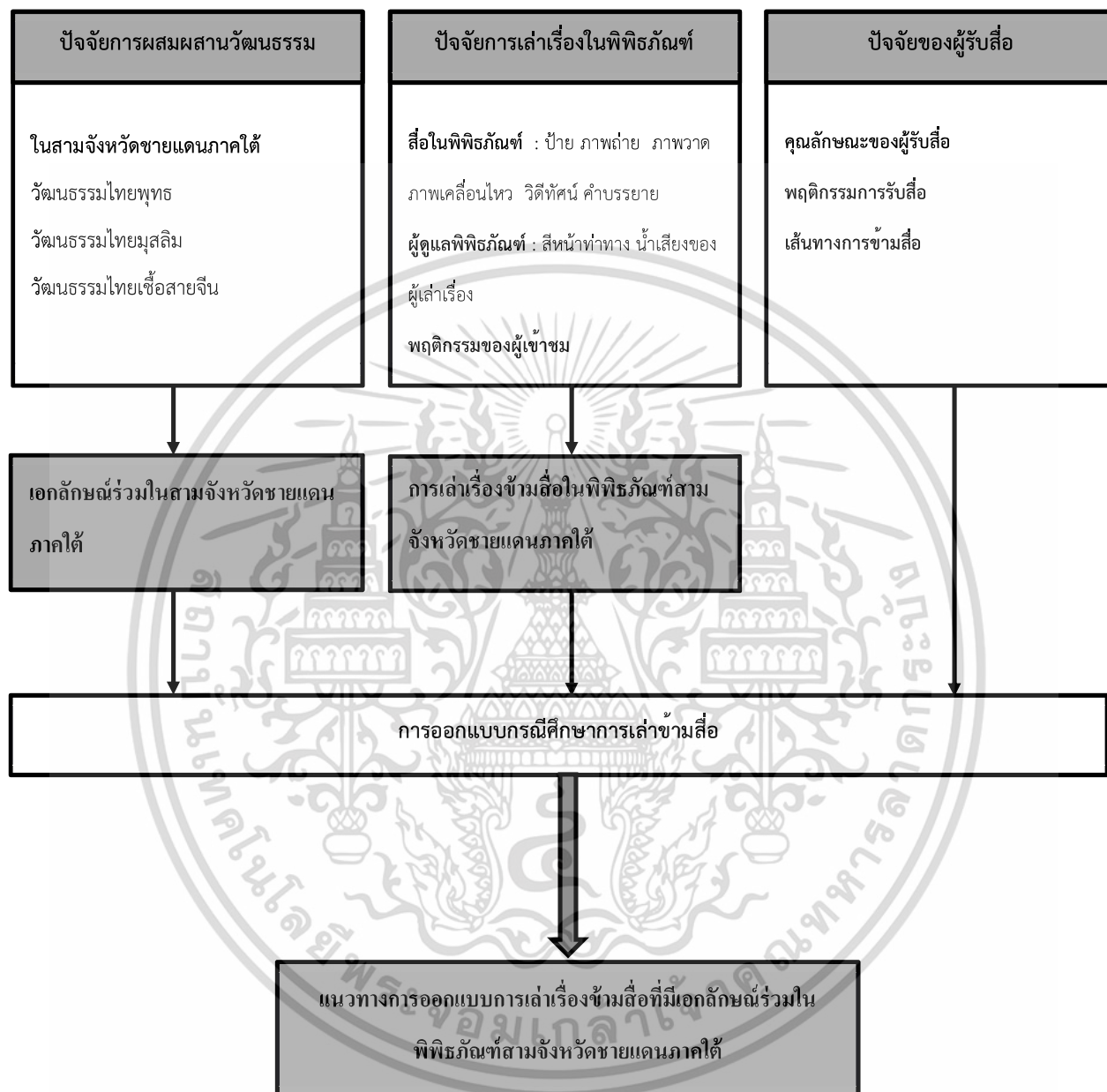
1.8.3 พิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง แหล่งรวบรวมและจัดแสดงหลักฐานทางโบราณคดี วัตถุโบราณ สิ่งของเครื่องใช้ วัตถุทางวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.8.4 สมรรถนะวัฒนธรรม หมายถึง การเข้าใจตนเองทั้งความเชื่อพื้นฐานและรากวัฒนธรรมของตน เรียนรู้เข้าใจความเป็นจริงทางวัฒนธรรมของผู้อื่นที่ต่างจากตน มีหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง รู้จักตัดสินใจดี-ถูก สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้วิธีฟังคนอื่นและสื่อสารถึงคนอื่นได้ มองชีวิตในมุมที่มีความหวังร่วมกันในอนาคต

1.8.5 แนวทางการออกแบบ หมายถึง แนวทางปฏิบัติเพื่อการออกแบบที่ตรงตามเป้าหมายทั้งด้านการใช้งานและความสวยงาม

1.8.6 เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 15-24 ปี ตามคำแนะนำของ UNICEF (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

1.9 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูล ทฤษฎี ทบถวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัยเรื่อง
แนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดัง
รายละเอียดดังนี้

- 2.1 สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1.2 วัฒนธรรมและการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1.3 สมรรถนะวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1.4 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1.5 แนวทางแก้ไขความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.2 พิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.2.1 พิพิธภัณฑ์ในจังหวัดปัตตานี
 - 2.2.2 พิพิธภัณฑ์ในจังหวัดยะลา
 - 2.2.3 พิพิธภัณฑ์ในจังหวัดนราธิวาส
 - 2.2.4 การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.3 วิธีการสื่อสารเนื้อหาและเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์
 - 2.3.1 การเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์
 - 2.3.1.1 สื่อและการเล่าเรื่อง
 - 2.3.1.2 หลักการเล่าเรื่องเบื้องต้นในพิพิธภัณฑ์
 - 2.3.1.3 กรณีศึกษาการเล่าเรื่องพหุลักษณะวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สิงคโปร์
 - 2.3.2 การเล่าเรื่องข้ามสื่อ
 - 2.3.2.1 ความหมาย
 - 2.3.2.2 กลยุทธ์การเล่าเรื่องข้ามสื่อ
- 2.4 การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.5 แนวคิด หลักการ และทฤษฎี
 - 2.5.1 ทฤษฎีหม้อหลอมและทฤษฎีข้ามสลัด
 - 2.5.2 ทฤษฎีวิวัฒธรรมศึกษากับสื่อใหม่
 - 2.5.3 ทักษะวัฒนธรรม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบไปด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยมีภูมิประเทศและอาณาเขตต่อเนื่องระหว่างกัน รายละเอียดดังตาราง 2.1

ตารางที่ 2.1 อาณาเขตพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สามจังหวัด ชายแดน	ภูมิประเทศ			
	ทิศเหนือ	ทิศใต้	ทิศตะวันออก	ทิศตะวันตก
ปัตตานี	อ่าวไทย	อำเภอเมือง อำเภอ รามัน จังหวัดยะลา และอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส	อ่าวไทย	อำเภอเทพา และ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
ยะลา	อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาและ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัด ปัตตานี	รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย	อำเภอบาเจาะ อำเภอรีอ เสา จังหวัดนราธิวาส และ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย	จังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
นราธิวาส	จังหวัดปัตตานีและ อ่าวไทย	รัฐกลันตัน ประเทศ มาเลเซีย	อ่าวไทย และรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย	จังหวัดยะลา

ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนโดยรวม 1.95 ล้านคน ข้อมูลโครงสร้างประชากรตามอายุ ปี พ.ศ. 2556 – 2557 ที่แสดงในตารางที่ 2.2 ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 83 นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ และศาสนาอื่นๆ (คริสต์/ฮินดู) ตามลำดับ จึงทำให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศ

ตารางที่ 2.2 แสดงโครงสร้างประชากรตามอายุ ปี พ.ศ. 2556 – 2557

จังหวัด	ปี 2556				ปี 2557			
	0-14	15-59	> 60	รวม	0-14	15-59	> 60	รวม
ปัตตานี	168,959	474,330	77,945	721,234	167,092	482,271	80,811	730,174
ยะลา	118,230	336,843	52,284	507,357	117,059	341,965	54,842	513,866
นราธิวาส	192,108	538,803	80,684	811,595	190,083	547,965	84,194	822,242
รวม	479,297	1,349,976	210,913	2,040,186	474,234	1,372,201	219,847	2,066,282

ด้านการศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งผู้วิจัยตระหนักว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความสงบสุขในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้คือ จังหวัดปัตตานีมีจำนวนสถานศึกษารวม 320 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 78,479 คน จังหวัดยะลามีจำนวนสถานศึกษารวม 213 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 57,517,890 คน และจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนสถานศึกษารวม 342 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 92,359 คน นอกจากนี้สถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ คือ โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม หรือบอเนาะ ซึ่งพบมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี รองลงมาคือ จังหวัดยะลา นราธิวาสตามลำดับ ทำให้จังหวัดปัตตานีมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาศาสนาอิสลาม

2.1.2 พหุวัฒนธรรมและการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) ที่อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างของความเชื่อทางศาสนา ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ภาษา ฐานะ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม (บรรจง พ้ารุ่งแสง, 2551) อันประกอบด้วยกลุ่มชนใหญ่ 3 กลุ่มคือชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีนที่ใช้ชีวิตร่วมกันในแผ่นดินเดียวกันที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมในหลายด้านเข้าด้วยกัน ภายใต้วัฒนธรรมที่ปรากฏซึ่งแฝงด้วยวัฒนธรรมที่มองเห็น (Visible Culture) และวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น (Unvisible Culture) ตามแนวคิดทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งวัฒนธรรม (The Iceberg concept of Culture) ของเอ็ดเวิร์ด (Edward, 1989) ที่ปรากฏในรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งวัฒนธรรม

วัฒนธรรมที่มองเห็นได้แก่ อาหาร ดนตรี ภาษา ทัศนศิลป์ งานรื่นเริง การแสดง วรรณกรรม วันสำคัญทางประเพณี การละเล่น การแต่งกาย เป็นต้น และวัฒนธรรมที่มองไม่เห็นได้แก่ การสันนิษฐาน ความอ่อนน้อมถ่อมตนของชาติ กระบวนการคิด ความเป็นธรรม ความสำคัญของพื้นที่ การแก้ปัญหา ทัศนคติในสังคม ลักษณะของความสัมพันธ์ ความเชื่อทางศาสนา ภาษาท่าทาง บรรทัดฐาน มารยาท กฎ ความคาดหวัง เพศ ลักษณะของผู้นำ ลักษณะการเรียนรู้ การรับรู้ เป็นต้น นิปาตีเมาะ หะยีหามะและอรุษา ปุณยบุรณะ (2549) พบ 6 ลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี คือ 1) การผสมผสานด้านการบริโภคอาหาร 2) การผสมผสานด้านภาษา 3) การผสมผสานด้าน สถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย 4) การผสมผสานด้านนันทนาการ 5) การผสมผสานด้านการรักษาโรค และ 6) การผสมผสานด้านการแต่งกาย ซึ่งสิ่งที่ค้นพบในการศึกษาการผสมผสานกันระหว่าง 3 วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่สามจังหวัดแต่ยังไม่มิมิติของวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม มี 8 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ 2) ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพ 3) ปัจจัยด้านลักษณะนิสัย 4) ปัจจัยด้านการร่วมชาติพันธุ์ 5) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 6) ปัจจัยด้านการใช้สาธารณะประโยชน์ร่วมกัน 7) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง และ 8) ปัจจัยด้านภาษา ปัจจัยเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชาชาญ แก้วนุ้ยและศิริน กุศลสถานภาพ (2556) ที่เสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างประกอบด้วย ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านลักษณะนิสัย ปัจจัยด้านการร่วมชาติพันธุ์ ปัจจัยด้านการใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกันและปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง

2.1.3 สมรรถนะวัฒนธรรม (Cultural Competence) และความละเอียดอ่อน (Cultural sensitivity) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ซูตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2555) ศึกษาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความตระหนักถึงวัฒนธรรมอื่นพบว่าสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ

- 1) ความตระหนักทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย การมองเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความยืดหยุ่นและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- 2) องค์ประกอบความรู้ทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย ความรู้ในวัฒนธรรมหลัก และความรู้ในวัฒนธรรมสากล
- 3) ทักษะทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย ความไวต่อวัฒนธรรม ความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การมองโลกในภาพกว้าง และความสามารถในการปรับตัว

จากการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวิทยาลัยอิสลามยะลา (2548) พบข้อเสนอแนะด้านความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 ด้าน คือ ความต้องการการมีส่วนร่วม ความต้องการการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการความยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน และความต้องการให้ยอมรับความเป็นอัตลักษณ์พิเศษของคนในพื้นที่ ซึ่งแสดงออกในงานประเพณีและการจัดกิจกรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เน้นกิจกรรมร่วมกันของทั้ง 3 วัฒนธรรม เช่นงานนมัสการมัสยิดยอตอาหาร 3 วัฒนธรรม จังหวัดนราธิวาสที่จัดอย่างต่อเนื่องในทุกปีโดยรวมแสดงอาหารในพื้นที่และจำหน่ายในงาน (ผู้จัด การออนไลน์. 2551; ผู้จัดการออนไลน์. 2553; ผู้จัดการออนไลน์. 2554) เช่นเดียวกับเทศกาลงานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวที่มีการแสดงศิลปะ 3 อารยะ การประดับตกแต่งเมืองโบราณ 3 วัฒนธรรม กิจกรรมแรลลี่ 3 ชุมชน 3 วัฒนธรรม อาหารพื้นเมืองโบราณ 3 วัฒนธรรม (คมชัดลึก. 2553) ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 งานประเพณีและการจัดกิจกรรมร่วมกันของสามวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนั้นปรากฏการแสดงออกร่วมกันของสามวัฒนธรรมผ่านสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่สาธารณะ เช่น ป้ายรถประจำทาง ดังรูปที่ 2.3 และหอนาฬิกาสามวัฒนธรรม ดังรูปที่ 2.4 เป็นต้น

รูปที่ 2.3 ป้ายรถประจำทางแสดงความเป็นพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.4 หอนาฬิกาสามวัฒนธรรมแสดงความเป็นพหุวัฒนธรรม จังหวัดปัตตานี

แม้จะมีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือการจัดกิจกรรมที่เน้นกิจกรรมร่วมกันของทั้ง 3 วัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องแล้ว แต่เหตุการณ์ความไม่สงบยังคงเกิดขึ้นอยู่จนถึงปัจจุบัน เพราะนอกจากวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่สามจังหวัดแล้ว ยังมีในส่วนของวัฒนธรรมที่มองไม่เห็นอื่นเป็นองค์ประกอบที่ซ่อนทับอยู่ ผู้วิจัยคิดเห็นว่าควรมีวิธีการสื่อสารปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากนอกจากวัฒนธรรมที่มองเห็นกับคนในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่นอกเหนือจากนโยบายหลักของภาครัฐ

2.1.4 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พิรยุทธ โอรรถพันธ์ (2551) เปรียบเทียบการสื่อสารระหว่างคนสองกลุ่มในสองพื้นที่คือ ชาวไทยเชื้อสายไทยกับชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย พบข้อเสนอแนะการศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมว่า บรรยากาศการสื่อสารในมาเลเซียตอนบนเป็นไปในด้านบวกเป็นส่วนใหญ่ เพราะชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถใช้เอกลักษณ์ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ในหลายลักษณะ แต่ชาวไทยเชื้อสายมลายูเกือบไม่มีการใช้เอกลักษณ์ใดๆ ในการสร้างความเป็นพวกพ้องเดียวกันกับชาวไทยเชื้อสายไทยเลย ดังนั้นจึงควรมีการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจในการสื่อสารระหว่างคนต่างวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีนมีการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดน แสดงให้เห็น 4 ส่วนหลัก ดังนี้

2.1.4.1 อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญในคนไทยพุทธ การถือศีลอดในคนไทยมุสลิม การลุยน้ำลุยไฟสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวในคนไทยเชื้อสายจีน

2.1.4.2 การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณีบางอย่าง เช่น พิธีลาซัง ซึ่งมีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม การถือศีลกินเจ ซึ่งมีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยเชื้อสายจีน

2.1.4.3 การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ได้แก่ อาหาร การแต่งกายเครื่องนุ่งห่ม เช่น การใช้โสร่ง ผ้าปาเต๊ะ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น การประกอบอาชีพเช่น การทำประมง เป็นต้น หรืองานบุญวันตรุษ ดังเช่น สงกรานต์ในคนไทยพุทธ ฮารีรายอในไทยมุสลิม ตรุษจีนในคนไทยเชื้อสายจีน

2.1.4.4 ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน กิจกรรมระหว่างศาสนา เช่น การเรียนรู้เรื่องฮาลาล เป็นต้น

ผู้วิจัยคิดเห็นว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในแต่ละส่วนทั้งอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม แล้วรวบรวมเป็นข้อมูลสำหรับเผยแพร่จะสามารถสร้างความเข้าใจในรายละเอียดที่ลึกซึ้งของแต่ละวัฒนธรรมได้

2.1.5 แนวทางแก้ไขความขัดแย้ง

รอสส์ (Ross, 2551) ได้กล่าวถึงความรุนแรงทางวัฒนธรรม (Cultural Violence) ว่าเกิดจากวิถีคิดของคนกลุ่มหนึ่งที่มีต่อคนกลุ่มหนึ่งเป็นระยะเวลายาวนานและแสดงออกในด้านต่างๆ เช่น วาจาที่แสดงความเกลียดชังต่อกัน (Hate Speech) การรู้สึกเกลียดกลัวชาติอื่น (Xenophobia) การอ้างความเชื่อทางศาสนาเพื่อก่อสงคราม (Religious Justification of War) หรือแม้แต่ตำนานหรือเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวีรบุรุษสงคราม (Myths and Legends of War Heros) ที่นำเสนอเรื่องเล่าในอดีตเพื่อสร้างฝ่ายชนะเพียงด้านเดียว เหล่านี้อาจสร้างให้เกิดความเกลียดชังต่อฝ่ายตรงข้ามกันได้ อีกทั้ง รอสส์ (Ross, 2551) ได้เสนอทางออกของการคลี่คลายความขัดแย้งในทางบวก คือการประนีประนอม ทางออกที่เป็นประโยชน์มากกว่า (Compromise. A More Useful Way) โดยการทำให้ทั้งสองฝ่ายพอใจ หรือการก้าวผ่านกรอบความคิดเดิม ทางออกที่แท้จริงของความขัดแย้ง (Transcendence. Real Resolution of Conflict) ที่ฝ่ายคู่ขัดแย้งเห็นพ้องกันและรับฟังข้อเสนอจากคนกลุ่มใหญ่ในชุมชนก้าวไปสู่การแก้ไขความขัดแย้ง

กลุ่มคนแต่ละฝ่ายจะมีมุมมองทางประวัติศาสตร์ของตนเองในเรื่องเล่าของความขัดแย้ง (Narratives of Conflict) ที่แตกต่างกันไปตามที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจะไม่มีประวัติศาสตร์ที่

เป็นหนึ่งในเดียวแต่เป็นเรื่องราวของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมองมาจากมุมของตนดังเช่นตำนานมัสยิดกรือเซะ ที่มีเรื่องเล่าที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน โดยผู้คนมักใช้กล่าวอ้างความชอบธรรมให้กับชาติพันธุ์ของตน เพื่อแสดงถึงการมีอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเอง แม้จะไม่มีนัยยะทางการเมืองและเจตนาไม่บริสุทธิ์แอบแฝงก็ตาม (กอบกาญจน์ ภิญญมารค. 2548 ; สระอนิ ดือเรช. 2558)

ผู้วิจัยคิดเห็นว่าการเล่าเรื่องที่ทำให้ทุกฝ่ายพึงพอใจโดยข้ามผ่านความขัดแย้งคือ การชี้ให้เห็นถึงการแสดงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยมีปัจจัยด้านการศึกษาและปัจจัยด้านการใช้สาธารณะประโยชน์ร่วมกันอันเป็นปัจจัยที่มีความเป็นไปได้ในการสื่อสารด้านเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงคิดใช้พื้นที่สาธารณะในการให้ความรู้กับคนในพื้นที่ โดยพิพิธภัณฑสถานเป็นอีกหนึ่งพื้นที่สาธารณะที่เป็นความต้องการของคนในพื้นที่ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (สิริพรรณณ ธีรศรีโชติ. 2550) ได้สำรวจความเข้าใจ และความต้องการของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ บัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีต่อพิพิธภัณฑสถาน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่อยากให้มีพิพิธภัณฑสถานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดีท้องถิ่น ความเป็นมาของชุมชนและอยากให้พิพิธภัณฑ์อยู่ในพื้นที่ เพราะเป็นสถานที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต พิพิธภัณฑ์สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวให้คนนอกพื้นที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ ที่จะเพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวด้วย เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของคนที่สนใจศึกษา ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างรายได้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก่อให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น และเกิดความสามัคคีในชุมชนให้มีความภูมิใจในอารยธรรมของตน ซึ่งจากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการพิพิธภัณฑ์ของคนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังเป็นพื้นที่สาธารณะที่ถูกผลักดันให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) โดยได้มีข้อเสนอเชิงนโยบาย “พื้นที่สาธารณะปลอดภัยสำหรับผู้หญิงชายแดนใต้” ของกลุ่มเครือข่ายสตรีในพื้นที่สามจังหวัดที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์ความไม่สงบเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรง โดยพื้นที่ปลอดภัยตามหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (International Humanitarian Law: IHL) หมายถึง พื้นที่เชิงกายภาพซึ่งคู่ขัดแย้งที่ใช้กำลังอาวุธได้ยอมรับร่วมกันว่าจะไม่ใช่เป็นพื้นที่ในการต่อสู้ด้วยอาวุธ และพื้นที่ปลอดภัยที่ทำให้ปัจเจกบุคคลใช้เพื่อการสื่อสารมากขึ้น แนวคิดนี้เสนอโดยโนเบิร์ต โรเบอร์ส นักวิจัยอาวุโส สถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ ในการบรรยายสาธารณะของงานวันสื่อทางเลือกชายแดนใต้ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2555 โดยอธิบายว่าการเกิดขึ้นของสื่อใหม่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของพื้นที่สาธารณะ ซึ่งถือเป็นพื้นที่ปลอดภัยที่ทำให้ปัจเจกบุคคลเข้ามาใช้เพื่อการสื่อสารมากขึ้นอันจะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างพื้นที่อื่น ๆ เช่น พื้นที่ของรัฐ พื้นที่ส่วนตัว พื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมและศาสนา เป็นต้น (อารีต้า สาเมาะ และฐิติณบ โกมลนิมิ. 2558) ดังนั้นการสื่อสารโดยใช้สื่อใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต โซเชียลเน็ตเวิร์ค ในการเชื่อมโยงเข้ากับพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นอีกทางหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจของคนทั้งสามวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยได้รับการสื่อสารเสมือนอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย

2.2 พิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พิพิธภัณฑสถานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทั้งหมด 28 แห่ง (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. 2560) โดยเป็นพิพิธภัณฑสถานในจังหวัดปัตตานี 7 แห่ง พิพิธภัณฑสถานในจังหวัดยะลา 10 แห่ง และพิพิธภัณฑสถานในจังหวัดนราธิวาส 9 แห่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 พิพิธภัณฑสถานในจังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 7 แห่ง รายละเอียดดังนี้

2.2.1.1 พิพิธภัณฑสถานเครื่องจักสานย่านลิเภาและเครื่องถมทอง ตั้งอยู่ที่โรงแรมซี.เอส.ปัตตานี 299 หมู่ 4 ถนนหนองจิก ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จัดแสดงผลงานหัตถกรรมจากการสร้างสรรค์ของชาวบ้าน ในโครงการมูลนิธิ ส่งเสริมศิลปาชีพตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ซึ่งดำเนินการโดยเอกชน ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานเครื่องจักสานย่านลิเภาและเครื่องถมทองอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.1.2 พิพิธภัณฑสถานประวัติธรรมชาติและเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น ตั้งอยู่ที่อาคาร 51B คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี มีอยู่ด้วยกัน 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ห้องสำนักงาน และห้องจัดแสดงตัวอย่างสมุนไพร ชั้นที่ 4 ประกอบด้วย ห้องจัดแสดงตัวอย่าง 3 ห้อง คือ ห้องที่ 1 ห้องจัดแสดงตัวอย่างอ้างอิง 1 (ห้องตัวอย่างสัตว์แยกตามไฟล์ม), ห้องที่ 2 ห้องจัดแสดงตัวอย่างอ้างอิง ดำเนินการโดยสถานศึกษา ในการจัดแสดงเนื้อหาด้านธรรมชาติวิทยา ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานประวัติธรรมชาติและเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่นในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.1.3 หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ ตั้งอยู่ที่สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ จัดแสดงเรื่องราวให้ความรู้และให้การศึกษาเฉพาะเรื่องแบ่งเป็นส่วนๆ ได้แก่ เรื่องเรือนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือและเครื่องใช้พื้นบ้าน ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ ของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และจากแหล่งชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์เมืองโบราณ ยะรัง ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา ตจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่น และภูมิปัญญา ปัจจุบันหอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.4 พิพิธภัณฑสถานเรือนอำมาตย์โทพระยาพิบูลย์พิทยาพรรค ตั้งอยู่ที่สถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัลยาณวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี โดยทางสถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัลยาณวัฒนาได้รับมอบเรือนอำมาตย์โทพระยาพิบูลย์พิทยาพรรค (อำมาตย์โทพระยาพิบูลย์พิทยาพรรค เป็นข้าหลวงของเมืองปัตตานี) และร้อยย้ายมาสร้างไว้ ณ สถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัลยาณวัฒนา เรือนหลังนี้ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2476 โดยช่างชาวจีนมีรูปแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานกันระหว่างไทย และตะวันตก พิพิธภัณฑสถานเรือนอำมาตย์โทพระยาพิบูลย์พิทยาพรรคดำเนินการโดยสถานศึกษา และในปัจจุบันอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.1.5 หอนิทรรศน์สานอารยธรรมจังหวัดปัตตานีหรือพิพิธภัณฑสถานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ตั้งอยู่ที่ศาลเจ้าเล่งจูเกียง 63 ถนนอาเนาะรู ต.อาเนาะรู อ.เมือง จ.ปัตตานี เป็นศูนย์เรียนรู้ ประวัติชุมชนจีนโบราณ ที่เริ่มเข้ามาอยู่ในปัตตานี ตั้งแต่สมัยลี้มโตะเคี่ยม และเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว และประวัติองค์พระจีนที่สำคัญ ๆ ในศาลเจ้า การเสด็จของพระเจ้าแผ่นดินรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 9 ประวัตินักเลงสำคัญในตลาดจีนเมืองปัตตานี และการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม รวบรวมอุปกรณ์เครื่องใช้ในศาลเจ้า การจัดงานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิเทพุชนิยสถาน (เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว) ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.1.6 พิพิธภัณฑสถานพระราชพุทธิรังษี (หลวงพ่อดำนานพิไชย) ตั้งอยู่ที่วัดมูจลินทวาปีวิหาร เลขที่ 10 หมู่ 1 ต.ตุง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี วัดมูจลินทวาปีวิหาร สร้างขึ้นราว พ.ศ. 2388 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จมาประทับ และทรงโปรดให้สร้างพระอุโบสถหลังใหม่แทนหลังเก่าด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และประชาชนสมทบและได้พระราชทานพระบรมภาไชยย่อ จ.ป.ร. ที่หน้าจั่วพระอุโบสถ ภายในมี พระพุทธรูปปฏิมาเป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน อายุประมาณ 800 ปี ซึ่งดำเนินการโดยวัดและชุมชน ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานพระราชพุทธิรังษีอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.1.7 พิพิธภัณฑสถานพระเทพญาณโมลี ตั้งอยู่ที่สถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัลยาณวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี ภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก่อตั้งขึ้นด้วยการเก็บรวบรวมศิลปวัตถุและโบราณวัตถุของพระเทพญาณโมลี (เกตุ ธรรมรัชชะ) เจ้าอาวาสวัดตานีนรสโมสร จังหวัดปัตตานี โดยท่านได้บริจาคทุนทรัพย์ และโบราณวัตถุให้แก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เช่น เครื่องถ้วยชาม รูปเคารพทางศาสนา ภาพถ่ายเก่าที่หายาก เหยี่ยวโบราณ อาวุธโบราณ ไม้แกะสลักที่มีความงดงาม เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ ปัจจุบันอยู่ในสถานะพิพิธภัณฑสถานพระเทพญาณโมลีเปิดดำเนินการ

2.2.2 พิพิธภัณฑสถานในจังหวัดยะลา ทั้งหมด 10 แห่ง รายละเอียดดังนี้

2.2.2.1 พิพิธภัณฑสถานคุกธารโต ตั้งอยู่ที่โรงเรียนบ้านนิคมสร้างตนเองธารโต หมู่ที่ 1 ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เดิมตั้งอยู่ในเขตปกครองของตำบลแม่หวาด อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา โดยกรมราชทัณฑ์จัดตั้งเป็นทัณฑสถานหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2374 รุ่นเดียวกับทัณฑสถานเกาะตะรุเตา จังหวัดสตูลเพื่อกักขังนักโทษทางการเมืองและนักโทษ คดีอุกฉกรรจ์ที่ส่งมาจากทั่วประเทศ ในอดีตเรียกทัณฑสถานแห่งนี้ว่า “นรกธารโต” ต่อมาในปี พ.ศ.2500 กรมราชทัณฑ์ได้ประกาศยุบทัณฑสถานแห่งนี้ กรมประชาสงเคราะห์จึงได้จัดสร้าง นิคมสร้างตนเองธารโต และพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา ในการจัดแสดงเนื้อหา ด้านประวัติศาสตร์กฎหมายและราชทัณฑ์ ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานคุกธารโตอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.2 พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านกือเม็ง ตั้งอยู่ที่ 56 ม.1 ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา คุณสมาน โดซอมี ตั้งอยู่ใน อ.รามัน จ.ยะลา เดิมรามันเคยเป็นเมืองที่ผลิตกริชและอาวุธสงคราม ส่งให้กองทัพปัตตานี รามันหรือหมู่บ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียงมักพบกริชหลายตระกูล ของแหลมมลายู ชุมชนจึงมีความคิดเห็นในการทำพิพิธภัณฑสถานเรื่องกริชและเรื่องเล่าข้าวของมลายู ในพิธีกรรมต่างๆ โดยใช้ชื่อว่า “พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านกือเม็ง” ซึ่งดำเนินการโดยชุมชน ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านกือเม็งอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.3 ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 133 ถ.เทศบาล 3 ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.4 พิพิธภัณฑสถานเพื่อการศึกษาโรงเรียนอนุบาลยะลา ตั้งอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลยะลา 131 ถ.เทศบาล 3 ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษาจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา วิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.5 ศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเบตง ตั้งอยู่ที่ท่าว่าการอำเภอเบตง หลังเก่า อ.เบตง จ.ยะลา ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเบตงอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.6 พิพิธภัณฑสถานชาโก ร.ร.ธารโตวัฒนวิทย์ ตั้งอยู่ที่ร.ร.ธารโตวัฒนวิทย์ ต.แม่หวาด อ.ธารโต จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานชาโกอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.7 พิพิธภัณฑสถานเรือโบราณบ้านสี่สิบ ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 ต.บาละ อ.กาบัง จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยชุมชน จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โบราณบ้านสี่สิบอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.8 พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน ตั้งอยู่ที่.ร.สตรียะลา อ.เมือง จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษา จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.9 พิพิธภัณฑ์ศรีวิชัย (วัดคูหาภิมุข) ตั้งอยู่ที่ 136 หมู่ 1 บ้านหน้าถ้ำ ต.หน้าถ้ำ อ.เมืองยะลา จ.ยะลาในพ.ศ.2390 วัดคูหาภิมุขสร้างขึ้นเพื่อประกอบพิธีในหมู่บ้าน มีถ้ำขนาดใหญ่ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยและน้ำไหลจากโขดหิน ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้เปลี่ยนชื่อจากวัดหน้าถ้ำเป็นวัดคูหาภิมุข ดำเนินการโดยวัดและชุมชน จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.2.10 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตำบลตะเล็งะหลอ ตั้งอยู่ที่ท่าเสด็จ หมู่ 5 ต.ตะเล็งะหลอ อ.รามัน จ.ยะลา ซึ่งดำเนินการโดยชุมชน จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตำบลตะเล็งะหลออยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3 พิพิธภัณฑ์ในจังหวัดนราธิวาส ทั้งหมด 9 แห่ง รายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหาร ตั้งอยู่ที่ 60/4 หมู่ 7 ต.ละหาร อ.เยื้อง จ.นราธิวาส 96180 ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2552 โดยนายรัศมีนทร์ นิตธรรม พร้อมกับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เริ่มจากศูนย์เรียนรู้เป็นพิพิธภัณฑ์ ด้วยแนวคิดอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่กับท้องถิ่น และนำเอาเอกลักษณ์หรือศิลปะดั้งเดิมทางด้านภูมิปัญญามาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ที่ร่วมสมัยสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืนซึ่งดำเนินการโดยชุมชนในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ การแสดง วิถีชีวิตท้องถิ่น และภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหารอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.2 พิพิธภัณฑ์ตะโตะอุมาร์ ตอยิบ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนอัสตรียะห์ อีสลามี ยะห์ ถนนตรีรัตน์ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เก็บรวบรวมสิ่งของ ภาพถ่ายต่าง ๆ พร้อมทั้งเผยแพร่ประวัติ ผลงาน และประกาศเกียรติคุณของตะโตะอุมาร์ ตอยิบ ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษาในการจัดแสดงเนื้อหา เกี่ยวกับบุคคลสำคัญปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ตะโตะอุมาร์ ตอยิบ อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.3 พิพิธภัณฑ์วัดตันติการาม ตั้งอยู่ที่วัดตันติการาม 3 บ้านตอหลัง ต.ตันหยงลิมอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ซึ่งดำเนินการโดยวัดและชุมชน ในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์วัดตันติการามอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.4 พิพิธภัณฑ์วัดลำภู ตั้งอยู่ที่ 60 หมู่ 2 บ้านลำภู ถนนระแงะมรรคา ต.ลำภู อ.เมือง จ.นราธิวาส ซึ่งดำเนินการโดยวัดและชุมชน จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์วัดลำภูอยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3.5 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส โรงเรียนนราสิกขาลัย ตั้งอยู่ที่โรงเรียนนราสิกขาลัย อ.เมือง จ.นราธิวาส ซึ่งดำเนินการโดยสถานศึกษาในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญา ปัจจุบันศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.6 พิพิธภัณฑ์เหมืองทองคำโต๊ะโมะ ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 บ้านโต๊ะโมะ ต.ภูเขาทอง อ.สุคีริน จ.นราธิวาส มีเรื่องเล่าว่าเดิมเขตนี้นั้นเป็นเขตอิทธิพลของโจรจีนมลายา ซึ่งได้มอบอาวุธทั้งหมดให้รัฐบาลไทย และรายงานตัวกับกองทัพไทยแล้ว แต่ก็ยังขอเก็บค่าคุ้มครองกับเหมืองแร่คาดว่ายังมีทองคำมูลค่าไม่ต่ำกว่าสิบล้านบาทอยู่ ข้อสังเกตคือ ปากทางเข้าถ้ำที่ไม่สูงมาก มีความกว้างประมาณหนึ่งเมตรเศษ ๆ และมีสทศสนาวางอยู่หน้าปากทางเข้าถ้ำ ประกอบด้วย รูปพระเยซู พระแม่มารีย์ พระพุทธรูป ตีजूเอี้ย ซึ่งเป็นความเชื่อของคนในหลากหลายศาสนาที่ดำเนินการโดยชุมชน เนื้อหาเกี่ยวกับบรรพชาตวิทยา ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

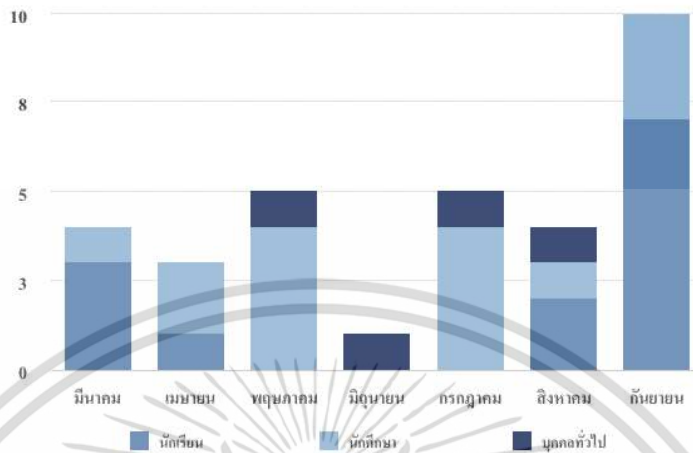
2.2.3.7 พิพิธภัณฑ์พระครูพิพิธนวกกรรมโกศล วัดทุ่งคา ตั้งอยู่ที่ ต.ละหาร อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส ซึ่งดำเนินการโดยวัดและชุมชนในการจัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.8 พิพิธภัณฑ์สถานวัดชลธาราสিংเห ตั้งอยู่ที่ ต.เจ๊ะเห อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ซึ่งดำเนินการโดยวัดและชุมชน จัดแสดงเนื้อหา เกี่ยวกับวัด ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

2.2.3.9 พิพิธภัณฑ์บ้านโละจูด ตั้งอยู่ที่ บ้านสุแก หมู่ 3 ต.โละจูด อ.แว้ง จ.นราธิวาส เกิดขึ้นจากความประทับใจของกำนันเจ๊ะปอ ลอดิง กำนันตำบลโละจูดเมื่อได้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร จึงเกิดแรงบันดาลใจต้องการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ที่โละจูดขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ และทราบวิถีชีวิตความเป็นมาของท้องถิ่น ต่อลูกหลานในชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยชุมชน จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่น และภูมิปัญญา ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ อยู่ในสถานะเปิดดำเนินการ

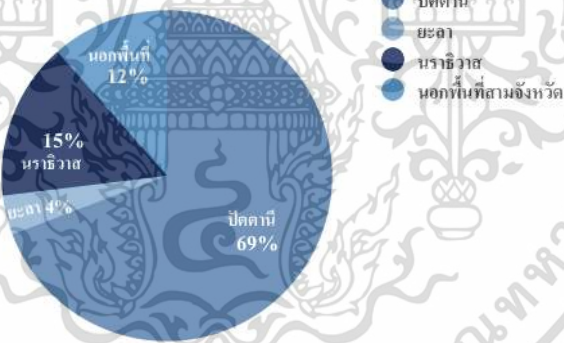
2.2.4 การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาข้อมูลสถิติของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีการจัดแสดงเนื้อหาการผสมผสานวัฒนธรรม โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายน 2560 ดังรูปที่ 2.5 และ 2.6

สถิติการเข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา
ระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายน 2560

รูปที่ 2.5 แสดงสถิติผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายน พ.ศ. 2560

สถิติผู้เข้าชมของแต่ละจังหวัด

รูปที่ 2.6 แสดงสถิติผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้แต่ละจังหวัด

จากสถิติที่ปรากฏชี้ให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมายหลักของหอวัฒนธรรมภาคใต้คือ ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของนักเรียนและนักศึกษา ผู้วิจัยจึงระบุกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นกลุ่มเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง 15-24 ปีเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเป้าหมายรองเป็นบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวจากนอกพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 วิธีการสื่อสารเนื้อหาและเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์

2.3.1 การเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์

มนุษย์เริ่มการเล่าเรื่องตั้งแต่อาศัยอยู่ในถ้ำผ่านการบันทึกจากรอยขีดข่วนบนผนัง ถ้ำเพื่อบอกเล่าวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ เรื่องเล่าเป็นอีกการถ่ายทอดองค์ความรู้จากอดีตสู่ปัจจุบัน จึงทำให้มนุษย์ทราบถึงความเป็นมาของเผ่าพันธุ์ของตนและการพัฒนาในอนาคต เรื่องเล่าจึงเป็นเหมือนการเชื่อมโยงและบันทึกประวัติศาสตร์โดยมีรูปแบบของสื่อที่ใช้ในการเล่าเรื่องพัฒนาเรื่อยมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1.1 สื่อและการเล่าเรื่อง (Media and Storytelling)

คาปูโต (Caputo, 2002) ให้ความหมายด้วยการแบ่งระดับปฏิสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องกับสื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์และการมีส่วนร่วมออกเป็นระดับดังรูปที่ 2.7

รูปที่ 2.7 ระดับของปฏิสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องกับสื่อ

- 1) สื่อประเภทภาพยนตร์ เป็นสื่อที่สื่อสารกับผู้รับสารแบบทางเดียว สร้างประสบการณ์แบบเส้นตรงมีส่วนร่วมกับผู้รับสารแบบหนึ่งไม่สามารถเลือกรับชมได้
- 2) สื่อประเภทการ์ตูน เป็นสื่อที่ผู้รับสารมีการสื่อสารภายในตนเอง เลือกรับสารได้ในระดับปานกลาง สามารถย้อนกลับไปดูในสิ่งที่สนใจหรือเปิดข้ามได้
- 3) สื่อประเภทเกมส์ เป็นสื่อที่มีการสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น สามารถควบคุม และเลือกช่องทางเพื่อรับรู้ได้ตามความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) สื่อประเภทเสมือนจริง เป็นการจำลองสถานการณ์ให้เหมือนกับความเป็นจริงมากที่สุดจนผู้รับสารสามารถได้รับประสบการณ์ได้เหมือนกับอยู่ในเหตุการณ์จริง คาบิวโต้ได้จัดหมวดหมู่สื่อในการเล่าเรื่อง รายละเอียดดังรูปที่ 2.8

รูปที่ 2.8 การจัดหมวดหมู่สื่อในการเล่าเรื่อง

2.3.1.2 หลักการเล่าเรื่องเบื้องต้นในพิพิธภัณฑ์ (Basic Storytelling in Museums) สถาบันสมิธโซเนียนแห่งสหรัฐอเมริกา (Smithsonian Institute, 2016) วิจัยและจัดทำโครงการ Main Street ที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์จากพื้นที่ท้องถิ่นต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาโดยมีการจัดทำโครงสร้างหลักของการเล่าเรื่อง ด้วยมีการสร้างฐานข้อมูล เพื่อรองรับข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่มีส่วนร่วมทั่วประเทศโดยสามารถแชร์ประสบการณ์เรื่องเล่าและวัตถุจัดแสดงต่างๆ ผ่านเว็บไซต์ Be Here: Main Street (www.museumonmainstreet.org) ซึ่งเป็นเว็บไซต์หลักได้ โดยมีหลักการที่เป็นคู่มือในการเล่าเรื่องและกระบวนการทำงานดังต่อไปนี้

1) เรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์เป็นเรื่องเล่าเชิงสารคดี (Nonfiction Narrative) เรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่เรียบเรียงขึ้นจากความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ ใช้ตัวบุคคลสำคัญเป็นหลักในการสร้างเรื่องเล่า เกิดการสร้างฉากสถานที่ ตัวละครและแก่นของเรื่องที่จะเล่า โดยมีพื้นฐานอยู่บนการให้ข้อมูลที่เป็นความจริงและถูกต้อง (Fact Based) ผ่านการสัมภาษณ์จากตัวบุคคลโดยตรง หรือจากหลักฐานเอกสาร งานวิจัยอื่นๆ การใช้บุคคลที่เป็นคนในพื้นที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าจะทำให้ผู้เข้าชมต้องการที่จะฟัง อ่าน และติดตามดูเรื่องราวต่อไป โดยหลักการสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องจะไม่สามารถควบคุมได้เหมือนเรื่องเล่าที่เกิดจากเรื่องแต่ง (Fiction Narrative) ที่สามารถสร้างตัวละคร ความขัดแย้งของเรื่องราวและบทสรุปได้ แต่จะได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ต่างๆสร้างเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ

2) วิธีการเลือกเรื่องราวเพื่อนำมาเล่า (Choosing a Topic)

- ค้นหาหัวข้อที่สนใจ (Find Topic Interest) หัวข้อที่ดีจะสามารถสื่อสารได้น่าสนใจ
 - ระดมสมอง (Brainstorm) พุดคุยกันในนิทรรศการที่สนใจ ค้นหาเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงชุมชนของตนเองและต่อยอดให้ใหญ่ขึ้นในเรื่องเล่าระดับชาติ
 - กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Determine an Audience) กลุ่มเป้าหมายคือคนกลุ่มใด บ่งชี้ถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะช่วยทำให้แก่นเรื่องที่ต้องการเล่ามีความน่าสนใจต่อกลุ่มเป้าหมายและเรื่อง que เลือกมาเหมาะสมกับสื่อใดมากที่สุด
 - ประเมินองค์ประกอบที่ต้องการ (Access to the Element) เมื่อมีแก่นเรื่องที่ดี มีความน่าสนใจสำหรับผู้เล่าและกลุ่มเป้าหมายแล้ว ให้หาทรัพยากรพื้นฐานอื่นๆ เช่น จากการวิจัย ภาพถ่าย การสัมภาษณ์ วิดีโอ หนังสือพิมพ์ในอดีต เพื่อความแน่ใจว่าเนื้อหาที่ต้องการเล่ามีความสมบูรณ์ที่สุด
 - จำกัดหัวข้อให้แคบลง (Narrow the Topic) เมื่อมีแนวคิดต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า หัวข้อนั้นสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ตรงประเด็น
 - ตัดสินใจเลือกสื่อ (Decide a Medium) เมื่อเลือกเรื่องราวที่ต้องการจะเล่าแล้ว ต้องตัดสินใจว่าจะเล่าในรูปแบบใด เช่น เสียงพร้อมภาพประกอบ หรือจะใช้วิดีโอ ต้องการเล่าโดยใช้แค่ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว

2.3.1.3 กรณีศึกษาการเล่าเรื่องพหุลักษณะวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ประกอบด้วยคนที่มีพื้นเพทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น จีน มาเลย์ อินเดีย และมีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันมากกว่าศาสนา เช่น พุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู ขงจื้อ เต๋า ฯลฯ รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงวางแผนการพัฒนาประเทศเพื่อจัดการความแตกต่างพร้อมทั้งหาวิธีการในการสื่อสารกับคนในชาติ โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชาติและปลูกฝังเยาวชนในชาติดังกรณีศึกษาต่อไปนี้

ชีวลีตี บุนยเกียรติ (2558) ได้วิเคราะห์กรณีศึกษาศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์ (S'pore Discovery Centre) โดยรูปแบบการนำเสนอในศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์เน้นการสร้างสำนึกของความเป็นพลเมืองและสัมพันธ์กับคุณค่าสามประการคือความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ (Racial Harmony) ระบบคุณธรรม (Meritocracy) ลักษณะไร้การฉ้อราษฎร์บังหลวง (Incorruptibility) นิทรรศการในศูนย์การเรียนรู้และเป็นการเสนอเนื้อหาที่เบ็ดเสร็จในแต่ละเรื่องโดยไม่ต้องเรียงลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหา (Non-Directional Path) มีการพัฒนารูปแบบการสื่อสาร เน้นการลงมือปฏิบัติการ (Hands-on Exhibition) ของผู้เข้าชมนอกเหนือจากการอ่านชมหรือฟังที่เป็นเพียงการสื่อสารแบบทางเดียว ความน่าสนใจอีกประการของศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์คือ การตีความเรื่องราวนามธรรมให้สามารถสื่อสารกับผู้ชมที่เป็นเยาวชนได้ โดยการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบของนิทรรศการในศูนย์การเรียนรู้เพื่อสนับสนุนความมั่นคงภายในประเทศในส่วนของ การปกป้องแบบบูรณาการ (Total Defense) อันได้แก่ กองทัพ พลเรือน สังคม เศรษฐกิจ จิตวิทยาซึ่งทั้งห้าประการไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้โดยมีการเชื่อมโยงว่า ทั้งหมดนี้จะทำงานได้ดีเมื่อสังคมรวมเป็นหนึ่งเพราะสิงคโปร์มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทุกคนต้องเข้าใจกันหากไม่เข้าใจกันมีความแตกแยกในสังคมจะทำให้เศรษฐกิจไม่เดินหน้า ซึ่งให้เห็นประโยชน์ของส่วนรวมแต่ละคนรู้หน้าที่ของตนเองและแต่ละคนสามารถทำอะไรให้กับประเทศได้บ้าง จากศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์สามารถสรุปเป็นตารางสื่อได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงการสรุปสื่อของศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์

		สื่อในศูนย์เรียนรู้สิงคโปร์				
		ภาพนิ่ง			ภาพเคลื่อนไหว	
		สื่อแบบอักษร (ป้าย/คำ บรรยาย)	สื่อแบบภาพนิ่ง (ภาพถ่าย/ ภาพวาด)	วัตถุจัดแสดง (ของจริง/ หุ่นจำลอง/โมเดล)	สื่อที่สื่อสารแบบ ทางเดียว (วิดีโอ/แอนิเมชัน)	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (อินเทอร์เน็ต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/ แอปพลิเคชัน)
พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์	การจัดแสดงที่ ผสมผสาน พิพิธภัณฑ์					
ศูนย์เรียนรู้ สิงคโปร์	ชัดเจน	อังกฤษ/จีน/ อินเดีย/ภาษา	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง/ หุ่นจำลอง	วิดีโอ/แอนิเมชัน	อินเทอร์เน็ต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/ แอปพลิเคชัน

ตารางที่ 2.6 แสดงให้เห็นว่ามีสื่อที่ใช้ในการสื่อสารครอบคลุมทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์ อันเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์ของประเทศสิงคโปร์ ในส่วนการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้สิงคโปร์นำวัฒนธรรมที่มองเห็นและจับต้องได้มาอธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนสถาน อาหาร ศิลปะวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น ศาสนสถานที่สะท้อนความเป็นหนึ่งเดียวท่ามกลางความหลากหลายโดยอธิบายประโยชน์ของหอสู่สูงที่ปรากฏอยู่ในศาสนาทุกศาสนา แต่อาจมีหน้าที่และรูปแบบที่แตกต่างกันไป จากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นความคล้ายคลึงของพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมในประเทศสิงคโปร์และในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 การเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia Storytelling)

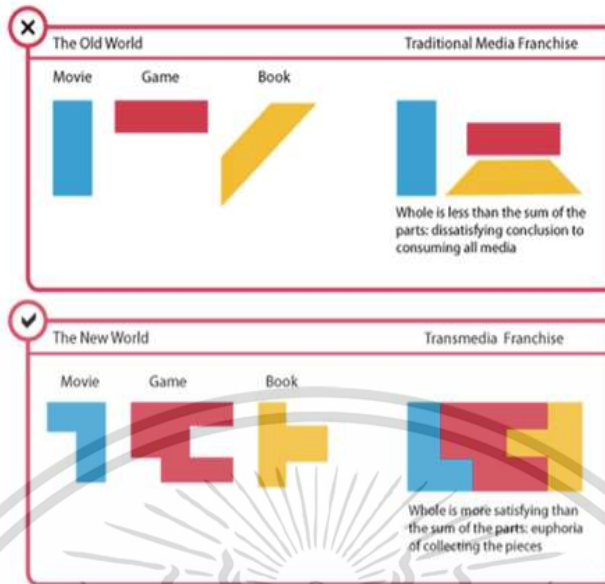
2.3.1.2 ความหมาย

การเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia Storytelling) เริ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมฮอลลีวูด ที่มีการสร้างเรื่องราวของภาพยนตร์ และบางเรื่องนั้น มีองค์ประกอบของเรื่องที่ใหญ่มากจนไม่สามารถเล่าเรื่องของทุกตัวละครให้จบภายในเรื่องเดียวได้ จึงค้นหาวิธีการเล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้ชมนั้นเข้าใจได้ว่าแต่ละเรื่องราวและตัวละครมีความเป็นมาอย่างไร เจนกินส์ (Jenkins, 2003) ศึกษาถึงการหลอมรวมสื่อ (Convergence) และการข้ามสื่อ (Cross Media) ต่อมาได้บัญญัติศัพท์ใหม่ คือ “การเล่าเรื่องข้ามสื่อ” ขึ้น เพื่อสื่อความหมายของการสื่อสารที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในอีกรูปแบบหนึ่งในยุคที่มีการหลอมรวมสื่อ โดยเจนกินส์ได้ให้ความหมายของการเล่าเรื่องข้ามสื่อว่า เป็นการเล่าเรื่องผ่านสื่อและช่องทางที่เหมาะสม โดยผู้รับสารมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ เรื่องราวที่มีความสนุกสนาน จะสามารถดึงดูดให้เชื่อมต่อผู้รับสารไว้ได้ นักเล่าเรื่องข้ามสื่อจึงควรออกแบบเนื้อหาเรื่องเล่าต่างๆ ให้เด่นชัดในแต่ละสื่อที่ผู้ชมจะได้เสพความบันเทิงใจนั้นได้อย่างเข้มข้นมากขึ้น แพรตเตน (2010) ผู้ก่อตั้งกลุ่ม Transmedia storyteller กล่าวถึงการเล่าเรื่องข้ามสื่อว่าต้องคำนึงถึง 6 องค์ประกอบ อันได้แก่ เรื่อง (Story) ผู้ชม (Audience) โมเดลธุรกิจ (Business model) กลยุทธ์ที่เป็นเลิศ (Execution) ช่องทาง (Platform) และประสบการณ์ (Experience) ซึ่งเป็นการบูรณาการด้านการตลาดและการออกแบบและผลิตสื่อเพื่อให้เรื่องราวถูกเล่าข้ามสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ ราม เชื้อสถาปนศิริ (2558) นักวิชาการสถาบันการสื่อสารสาธารณะได้กล่าวถึงการเล่าเรื่องข้ามสื่อว่าเป็นเทคนิคการเล่าเรื่องโดยการแบ่งเรื่องออกเป็น ส่วนย่อย และผลิตเรื่องราวส่วนย่อยนั้นเพื่อนำเสนอผ่านช่องทางสื่อที่แตกต่างกัน โดยที่เรื่องนั้นต่างก็มีส่วนที่เป็นเนื้อหาสมบูรณ์ในตัวเองหรือไม่ก็ได้ และเรื่องราวต่างๆ สามารถนำมารวมกันเป็นเรื่องเดียวกันได้ผ่านสื่อต่างๆ และประสบการณ์ของผู้ใช้สื่อ

กล่าวโดยสรุปนิยามของการเล่าเรื่องข้ามสื่อ คือ การเล่าเรื่องผ่านสื่อที่มีเรื่องราวหลักและเรื่องราวส่วนย่อยมาประกอบกันโดยทุกองค์ประกอบมีอิสระต่อกันทำให้เกิดการเล่าเรื่องที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผ่านช่องทางที่เหมาะสมตามประสบการณ์และความต้องการของผู้ใช้สื่อ

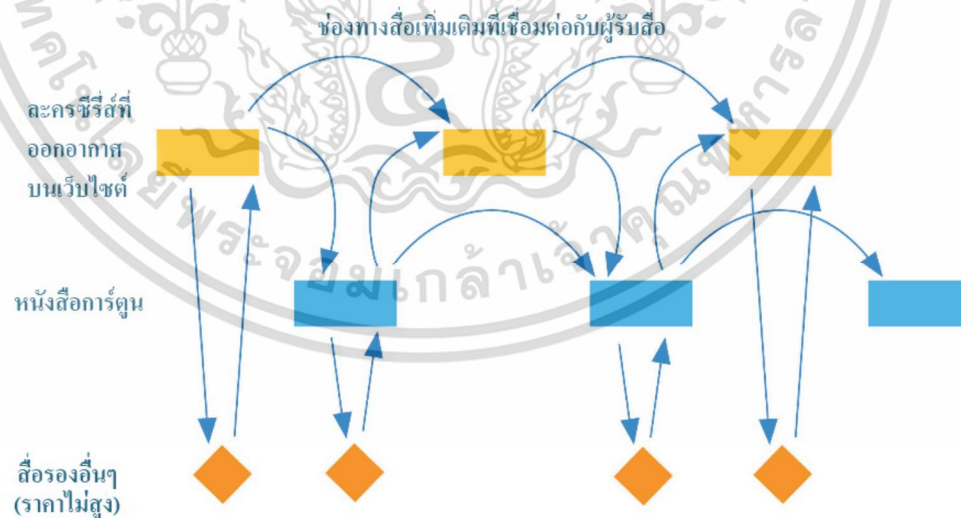
2.3.1.2 กลยุทธ์การเล่าเรื่องข้ามสื่อ

แพรตเตน (Pratten, 2010) สร้างแผนภาพแสดงการเปรียบเทียบระหว่างการเล่าเรื่องในยุคเก่า กับ ยุคใหม่ ว่า การเล่าเรื่องในยุคเก่านั้น เรื่องราวแต่ละเรื่องจะถูกผลิตและสร้างขึ้นมาโดยที่ไม่สามารถนำมาประกอบเข้าส่วนภาพเต็มสมบูรณ์กันได้ แต่การเล่าเรื่องในยุคใหม่ เรื่องราวแต่ละเรื่องเสมือนเป็นจิ๊กซอว์ย่อยๆ ในรูปแบบสื่อที่ต่างกัน เมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันจะได้รับความสมบูรณ์ของเรื่องราวโดยที่เรื่องเล่าย่อยๆ นั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอยู่อย่างแข็งแรง

รูปที่ 2.9 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการเล่าเรื่องในยุคเก่า กับ ยุคใหม่

แพตเตน (Pratten, 2010) ได้เสนอการเล่าเรื่องราวมัลติสแตจ (Multi-layered Transmedia Story) เพื่อใช้ในการเล่าเรื่องที่มีเนื้อหามากมาย และไม่สามารถเล่าได้จบภายในครั้งเดียว ดังรูปที่ 2.10

รูปที่ 2.10 แสดงการเล่าเรื่องราวมัลติสแตจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาหลักการเล่าเรื่องเบื้องต้นในพิพิธภัณฑ์ประกอบกับการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้นในพิพิธภัณฑ์ ผู้วิจัยเลือกหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณิวัฒนา จ.ปัตตานีเป็นพื้นที่ทดลองในการออกแบบการเล่าเรื่อง เพราะมีโครงสร้างพื้นฐานเดิมอันประกอบด้วยวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีนที่ชัดเจน โดยมีแนวทางในการออกแบบดังนี้

2.4.1 ค้นหาหัวข้อที่สนใจ (Find Topic Interest) เพื่อเล่าเรื่องราวที่มีการเชื่อมโยงพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยคัดเลือกพื้นที่ในหอวัฒนธรรมภาคใต้เพื่อใช้ในการเล่าเรื่องวัฒนธรรมที่มองเห็นด้วยตาแล้วเชื่อมโยงไปยังวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ได้แก่ ส่วนของการจัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม ภาษาและวรรณกรรม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หอวิถีไทยพุทธ หอวิถีไทยเชื้อสายจีน หอวิถีไทยมุสลิม หัตถศิลป์ ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชายแดนใต้วันนี้ ซึ่งจากเนื้อหาดังกล่าวมีรายละเอียดสอดคล้องกับสื่อเผยแพร่ด้านพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เคยปรากฏในอดีตคือหนังสือทักษะวัฒนธรรม : ชัดกันฉันมิตร ที่มีโครงเรื่องเป็นแบบเรื่องแต่ง มีเรื่องราวน่าสนใจแต่อยู่ในรูปแบบของสื่อที่ไม่ตรงกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะเล่าเรื่องที่มีการผสมผสานเรื่องราวในหอวัฒนธรรมภาคใต้และหนังสือทักษะวัฒนธรรม : ชัดกันฉันมิตร รวมทั้งจากการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้วิจัยเข้าด้วยกันเพื่อเล่าเรื่องราวด้วยสื่อที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4.2 ระดมสมอง (Brainstorm) ในส่วนของเรื่องเล่าเพิ่มเติมในหอวัฒนธรรมภาคใต้เป็นการระดมสมองและสัมภาษณ์นักวิชาการด้านวัฒนธรรม ประชาชนชาวบ้าน ที่มีเรื่องเล่าต่างๆ ที่เชื่อมโยงพหุวัฒนธรรมเข้ากับการจัดแสดงส่วนต่างๆของในหอวัฒนธรรมภาคใต้

2.4.3 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Determine an Audience)

2.4.4 ประเมินองค์ประกอบที่ต้องการ (Access to the Element) จากสภาพปัญหาพบว่าประเด็นหลักของปัญหาคืองบประมาณและขาดคนเล่าเรื่อง ดังนั้นสื่อที่เหมาะสมคือสื่อที่ใช้งบประมาณไม่สูงมากเกินไปแต่สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเล่าเรื่องแทนคนเล่าเรื่องซึ่งมีอยู่จำนวนจำกัดได้

2.4.5 จำกัดหัวข้อให้แคบลง (Narrow the Topic) โดยหัวข้อที่จะสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้ตรงประเด็นคือ พหุวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันซึ่งมีเนื้อหาเล่าเรื่องดังปรากฏในหนังสือชัดกันฉันมิตร

2.4.6 ตัดสินใจเลือกสื่อ (Decide a Medium) จากการศึกษเบื้องต้นผู้วิจัยมีขั้นตอนเลือกสื่อดังนี้

2.4.6.1 สื่อที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาต่ำ เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า มีงบประมาณที่จำกัดในการพัฒนา สื่อที่คัดเลือกมาได้แก่ หนังสือภาพ นิยายภาพ การ์ตูน มัลติมีเดีย และสื่อออนไลน์

2.4.6.2 รูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารในพิพิธภัณฑ์ที่สามารถสื่อสารกับผู้เข้าชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ภายในบุคคลและปฏิสัมพันธ์ต่อภายนอกสูง ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้ใช้ในปัจจุบันที่มีปฏิสัมพันธ์ภายในบุคคลจากการดูหน้าจอภาพ และปฏิสัมพันธ์กับภายนอกจากการแชร์ในสังคมสื่อออนไลน์

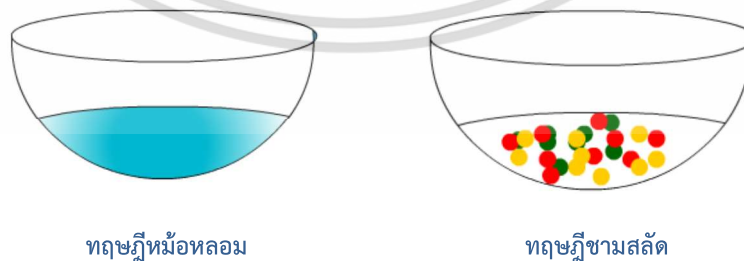
2.4.6.3 มุมมองการนำเสนอที่น่าสนใจคือ มุมมองของบุคคลที่1 และการวางแผนในเกมส์ โดยปรับใช้มุมมองที่น่าสนใจในการเล่าเรื่องเพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มขึ้นได้

2.4.6.4 สื่อที่ไม่ต้องใช้โครงสร้างพื้นฐานมาก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และอุปกรณ์ต่อพ่วงกับระบบอินเทอร์เน็ต เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ซึ่งผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ต่อพ่วงกับระบบอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว

2.5 แนวคิด หลักการ และทฤษฎี

2.5.1 ทฤษฎีหม้อหลอมและทฤษฎีซามสลัด (Melting Pot Theory and Salad Bowls Theory)

ทฤษฎีหม้อหลอมใช้ในการอธิบายการผสมผสานวัฒนธรรมที่มีการหลอมละลายเข้าหากันในช่วงแรกของผู้อพยพไปยังสหรัฐอเมริกา (Berray, 2013) มีลักษณะคล้ายโลหะที่ถูกหลอมด้วยความร้อนสูง แต่ในการรวมกันของหลายวัฒนธรรม ได้นำไปสู่การผสมผสานวัฒนธรรมอีกแบบคือทฤษฎีซามสลัด ซึ่งมีความต่างกับแนวคิดทฤษฎีหม้อหลอมที่ว่าแต่ละวัฒนธรรมนั้นมีอัตลักษณ์ของตัวเอง และรักษาเอกลักษณ์เอาไว้เหมือนกับสลัดที่อยู่ในซาม แม้จะผสมผสานกันแต่ยังสามารถแยกได้ว่าสิ่งที่เห็นนั้นคืออะไร

ทฤษฎีหม้อหลอม

ทฤษฎีซามสลัด

รูปที่ 2.11 การผสมผสานวัฒนธรรมแบบทฤษฎีหม้อหลอมและทฤษฎีซามสลัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 ทฤษฎีวิวัฒนาการศึกษากับสื่อใหม่ (Cross-Cultural Visual Communication Theory)

ทฤษฎีวิวัฒนาการศึกษากับสื่อใหม่ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีล่าสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกทฤษฎีทางการสื่อสารโดยนำบางส่วนของทฤษฎีเดิมที่มีอยู่แล้วมาผสมผสานใหม่เช่น ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การเมืองทั้งแนวคลาสสิกและแนวใหม่ ทฤษฎีศัลยวิทยา ทฤษฎีด้านวัฒนธรรม มีข้อเสนอสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นมากกว่าแค่เครื่องมือหรือกลไกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมเท่านั้น แต่การสื่อสารเองก็คือวัฒนธรรมในแง่ที่เป็นผู้สร้างสรรค์ถ่ายทอดสืบทอดรวมทั้งดัดแปลงทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมแบบหนึ่ง โดยให้ความสนใจกับกระบวนการผลิต วัฒนธรรมและโดยเฉพาะกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม อาศัยหลักการว่าหากไม่มีการผลิตซ้ำ เมื่อใดวัตถุหรือวัฒนธรรม ย่อมจะสูญหายไปดังนั้นการผลิตซ้ำวัฒนธรรมจึงเป็นหลักประกันความยั่งยืนของวัฒนธรรมหนึ่งๆ โดยสื่อใหม่จะมีบทบาทในการสืบทอดธำรงรักษาเปลี่ยนแปลงสร้างวัฒนธรรมใหม่วัฒนธรรมต่างๆ เช่นวัฒนธรรมการเลี้ยงชีพออนไลน์ การดูหมอดูออนไลน์ เป็นต้น

ทฤษฎีวิวัฒนาการศึกษาจะไม่ระบุเกี่ยวกับเรื่องประเภทของสื่อแต่เน้นไปทางกลยุทธ์การใช้สื่อเพราะสื่อทุกประเภทล้วนมีข้อเด่นและข้อจำกัดการผสมผสานสื่อ (Media Convergence) อย่างมีประสิทธิภาพโดยเลือกสื่อที่จะสื่อสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาจึงมีความสำคัญมีความสำคัญและสามารถบูรณาการกับสื่อประเภทอื่นๆได้

จากทฤษฎี ผู้วิจัยคิดเห็นว่าการผลิตซ้ำสื่อด้านพหุวัฒนธรรมโดยใช้สื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาจะสามารถสร้างความยั่งยืนของความสัมพันธ์แบบพหุวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ในอดีตที่กำลังจะหายไปได้

2.5.3 ทักษะวัฒนธรรม

ทักษะวัฒนธรรมเกิดจากความพยายามสร้างความเข้าใจและสร้างแนวปฏิบัติให้เกิดความไว้วางใจซึ่งน่าจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขจัดหวาดระแวงระหว่างกลุ่มคน จากคู่มือวิธีการขัดกันฉันทมิตรชายแดนใต้ : ทักษะวัฒนธรรม (แพร์ ศิริศักดิ์ดำเกิง, 2552) กล่าวถึงทักษะ 8 ประการของทักษะวัฒนธรรมโดยชัยวัฒน์ สถานันต์ตั้งนี้

- 2.5.1 เข้าใจตัวเองในด้านความเชื่อพื้นฐานและรากฐานทางวัฒนธรรม
- 2.5.2 เข้าใจความเป็นจริงทางวัฒนธรรมของผู้อื่นๆ
- 2.5.3 มีแนวคิดหลัก ในการดำเนินชีวิตเช่นแนวทางจริยศาสตร์ในการตัดสินใจ
- 2.5.4 มองโลกในภาพกว้างอย่างครอบคลุมและให้ความสำคัญกับอนาคต
- 2.5.5 สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราวิธีฟังคนอื่น และสื่อสารเข้าถึงผู้อื่นได้
- 2.5.6 มีทักษะในเชิงวิชาชีพของตน
- 2.5.7 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.8 มีความสามารถเป็นผู้นำ

ผู้วิจัยคิดเห็นว่าถ้าคนในพื้นที่ได้รับความรู้ด้านทักษะวัฒนธรรม จะสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างกัน เกิดความไว้วางใจและลดความขัดแย้งที่มีอยู่ในปัจจุบันได้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ปริตตาและคณะ(2547) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นระยะที่ 1 พบว่า ผู้ดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑ์จะมองตนเองว่าได้ทำงานที่มีคุณค่าแต่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว และมีทักษะด้านพิพิธภัณฑ์ที่จำกัด รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับในด้านต่างๆไม่ต่อเนื่องจึงทำให้เกิดความต้องการหลากหลายด้าน แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ต้องขอความช่วยเหลือแบบขงการซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่ของผู้วิจัยที่สัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานเพื่อชุมชน แม้จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่มากกว่ารายรับก็ตาม ซึ่งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเองมีลักษณะเฉพาะที่จะต้องศึกษาและหารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยขึ้นอยู่กับวงจรของเวลาที่มีทั้งความตึกคักและเงียบเหงาสลับกันไปตามเทศกาล มีกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นองค์กรกึ่งส่วนตัวกึ่งส่วนรวมเพราะอาศัยความสนิทสนม การรู้จักตัวบุคคล และความไว้วางใจขับเคลื่อนการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ (ปริตตา และคณะ,2549) ซึ่งคล้ายกับการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีจำนวนการเข้าเยี่ยมชมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ตามเทศกาล และงานที่จัดขึ้นเป็นวาระ ทำให้รายรับ ที่ได้จากการการของที่ระลึกไม่คงที่แปรผันตามจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้เข้าชมที่ยังพิพิธภัณฑ์ ในการจัดงานแต่ละวาระยังมีค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดงานและค่าตอบแทนปราชญ์ชาวบ้านและคนในชุมชนที่มาช่วยจัดงานอีกด้วย ทำให้งบประมาณที่จะนำมาพัฒนาการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์มีน้อยเพราะต้องนำงบประมาณไปใช้หมุนเวียนในการจัดกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์

จากปัจจัยดังกล่าวผู้วิจัยคิดเห็นว่าการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันจะอยู่ภายใต้กรอบงบประมาณสนับสนุนที่มีอย่างจำกัด และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดแสดงถาวรที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันได้ การเพิ่มเติมการสื่อสารและการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ควรจะมียืดหยุ่นและสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เข้าชม

จากงานวิจัยเรื่องพิพิธภัณฑ์สร้างความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจของสำนักพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่สำรวจคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส การวิจัยได้สำรวจความเข้าใจและความต้องการของคนในพื้นที่ต่อพิพิธภัณฑ์ มีประเด็นที่น่าสนใจ คือประชาชนส่วนใหญ่อยากให้สร้างพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดีท้องถิ่น ความเป็นมาของชุมชน อยากให้มีพิพิธภัณฑ์อยู่ในพื้นที่ เพราะเห็นว่าเป็นสถานที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เห็นว่าพิพิธภัณฑ์จะสามารถ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้คนนอกพื้นที่เขามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ที่จะเพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวด้วย เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของคนที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างรายได้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นและเกิดความสามัคคีในชุมชน มีความภูมิใจในอารยธรรมของตน (สิริพรรณ ธีรศรีโชติ. 2550) ซึ่งจากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการ พิพิธภัณฑสถานของคนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้

ผู้วิจัยเห็นจุดที่น่าสนใจในการใช้พิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นความต้องการของคนในพื้นที่ในการสื่อสารทักษะวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมของตน และวัฒนธรรมของผู้อื่นที่มีความหลากหลายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจุบันในยุคดิจิทัล แนวโน้มในการเล่าเรื่องข้ามสื่อจะไม่จำกัดอยู่ในเฉพาะแพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่ง มีการวางแผนการผลิต เปลี่ยนแปลงการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้การสื่อสารไปยังผู้รับสื่อที่มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพดังกรณีศึกษาซีรีส์เรื่องไดอารี่ตุ๊ดซี่ (ธรินทร์วีรัช ตางาม. 2559) ที่แรกเริ่มมีเนื้อหาจากสื่อสังคมแนไลน์แล้วข้ามแพลตฟอร์มมายังโทรทัศน์และภาพยนตร์

ผู้วิจัยเห็นความน่าสนใจในการนำเสนอเนื้อหาจากพิพิธภัณฑสถานนำเสนอข้ามแพลตฟอร์มในรูปแบบของการเล่าเรื่องข้ามสื่อ เพราะในปัจจุบันพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานมีการเปลี่ยนแปลงไปและเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มสื่ออื่นๆ เพิ่มขึ้นมากกว่าแค่การรับรู้เนื้อหาแค่ในพิพิธภัณฑสถาน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาทิศทางการจัดการความรู้ของพิพิธภัณฑสถานในมาเลเซียในอนาคต พบว่า พิพิธภัณฑสถานมีความสำคัญในการเป็นรอยต่อของความรู้ของคนในสังคมจึงมีทิศทางการพัฒนาโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้นแต่สิ่งสำคัญคือการหาความเหมาะสมระหว่างวิธีการแบบดั้งเดิมและการใช้สื่อปฏิสัมพันธ์เพื่อพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน (Shamsidar. 2013) ซึ่งแนวโน้มของการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานจะมองถึงความสมดุลในการใช้สื่อ เพื่อพัฒนาประสบการณ์ของผู้เข้าชมกับสิ่งที่มีอยู่เดิมมากกว่าการพึ่งพาเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว

ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาในพิพิธภัณฑสถานสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมในการใช้สื่อ ระหว่างวิธีการนำเสนอแบบดั้งเดิมและการใช้สื่อเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน

วูล์ฟ มัลฮอลแลนด์ และ คอลลิน (Wolff, Mulholland and Collins. 2013) ศึกษาแบบจำลองการสร้างความหมายจากเรื่องราวในพิพิธภัณฑสถาน พบว่าวัตถุจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานมีอยู่อย่างจำกัด ไม่ครอบคลุมเรื่องเล่าอีกมากมายที่มีอยู่ภายในพิพิธภัณฑสถาน จึงมีการพัฒนาเรื่องราวเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของผลงานศิลปะโดยสร้างเรื่องราวผ่านเว็บ (Web-Based Environment) และงานศิลปะแต่ละชิ้นจะสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวกับงานชิ้นอื่นๆในพิพิธภัณฑ์ได้อีกด้วย

ผู้วิจัยเห็นถึงความคล้ายคลึงกันในส่วนของเรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอยู่มากกว่าการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ จึงควรพัฒนาโดยนำสื่ออื่นๆ มาเชื่อมโยงกับวัตถุจัดแสดงที่มี รวมทั้งเพิ่มเติมเรื่องราวของวัตถุจัดแสดงที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันภายในพิพิธภัณฑ์เองด้วย

จาวานเชียร์ คาร์โรลล์ และมิลลาร์ด (Javanshir, Carroll and Millard. 2017) ได้ทดลองกรณีศึกษาการเล่าเรื่องข้ามสื่อผ่านเรื่อง 19 Reinos โดยได้ศึกษาตัวอย่างโครงสร้างเรื่องจาก Game of Trones Universe ที่มีโลกของเรื่องราว (Stoy World) ของตัวละคร สถานที่ในเรื่องเป็นเรื่องราวเฉพาะ แบ่งการถ่ายทอดเรื่องราวเป็นช่องทางทั้งการถ่ายทอดสด การนำเสนอเป็นตอนต่อเนื่อง มีเว็บไซต์ของ Game of Trones อย่างเป็นทางการและทางช่องทางสื่อออนไลน์ทั้ง เฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ เมื่อนำมาปรับใช้กับเรื่อง 19 Reinos สรุปว่ามีการนำเสนอโครงเรื่องแบบ 3 องค์ พร้อมกับหาวิธีการนำเสนอว่าช่องทางใดที่เหมาะสมกับการนำเสนอเรื่องราว โดยเนื้อเรื่องจะเป็นตัวนำสื่อที่จะใช้ และสามารถปรับการนำเสนอโครงเรื่องเป็นเหมือนจิ๊กซอว์ที่นำมาต่อกันเป็นเรื่องราวใหญ่ของเรื่อง 19 Reinos ได้

ผู้วิจัยเห็นความน่าสนใจในการสร้างโลกของเรื่องราว (Stoy World) ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวละคร ฉากต่างๆ รวมทั้งเรื่องราวที่ผสมผสานพหุวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ต่อกันเป็นจิ๊กซอว์เรื่องที่ใหญ่ขึ้น และการคัดเลือกสื่อที่จะมาถ่ายทอดเรื่องราวในแต่ละส่วนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะสามารถสื่อสารเรื่องราวด้านพหุวัฒนธรรมที่ดูเป็นทางการให้สื่อสารกับกลุ่มเยาวชนได้ง่ายยิ่งขึ้น รวมทั้งมีเพิ่มความสุขสนุกสนานและต้องออกแบบสื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ชมพิพิธภัณฑ์ และมีช่องทางที่เหมาะสมในการนำเสนอเรื่องเล่าในแต่ละส่วนด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย และขั้นตอนการวิจัย
- 3.2 ข้อมูลและขอบเขตของการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

3.1 รูปแบบการวิจัยและขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) โดยแบ่งการวิจัยเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมในชายแดนภาคใต้ และการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนที่สองคือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitative Research) เพื่อหาเส้นทางของผู้รับสื่อ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การหาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) การหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) การสำรวจพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางของผู้รับสื่อ 4) กรณีศึกษาการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5) การสังเคราะห์แนวทางการออกแบบ โดยมีวิธีการและเครื่องมือดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประเด็นที่ศึกษาวิจัย การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ลำดับ	ประเด็นที่ศึกษา	ข้อมูลทุติยภูมิ	ข้อมูลปฐมภูมิ	
			เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง
1	เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	เอกสารและงานวิจัยด้านพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 30 เรื่อง	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	ประชาชน 3 วัฒนธรรม
2	รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	เอกสารและงานวิจัยการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์	แบบสำรวจ/บันทึกแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	วัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์
3	พฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อ	เอกสารและงานวิจัยพฤติกรรมกรับการเล่าเรื่องข้ามสื่อ	แบบสอบถาม	เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4	กรณีศึกษาการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้		<ul style="list-style-type: none"> • เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ • รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ • พฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการรับสื่อของผู้รับสื่อ 	
5	การสังเคราะห์แนวทางการออกแบบ		<ul style="list-style-type: none"> • กรณีศึกษาการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 	

โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1.1 ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการผสมผสานวัฒนธรรม รวบรวมและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิในการผสมผสานด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.2 สัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อค้นหารูปแบบเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 ศึกษาสภาพการสื่อสารและการเล่าเรื่องแบบเดิมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.5 สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ และสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์

3.1.6 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เพื่อหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อใน

พิพิธภัณฑ์

3.1.7 สสำรวจพฤติกรรมมารับสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อหาเส้นทางข้ามสื่อ (User Journey)

3.1.8 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมมารับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อ (User Journey) ของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.9 นำรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ รูปแบบเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พฤติกรรมมารับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Mapping) ร่วมกันเพื่อสร้างแนวคิดในการออกแบบกรณีศึกษา

3.1.10 ออกแบบกรณีศึกษาการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.11 นำเสนอแนวทางการออกแบบในรูปแบบผังความคิด

3.1.12 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลแนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขียนรายงานผลรูปเล่มวิทยานิพนธ์

3.2 ข้อมูลและขอบเขตของการวิจัย

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.2.1.1 ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาเอกสารด้านศิลปวัฒนธรรม หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน ศึกษาสมรรถนะวัฒนธรรม และความละเอียดอ่อนในเชิงวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากเอกสารเผยแพร่ งานวิจัย หนังสือ รวมทั้งศึกษาความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมและวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง รวมทั้งกรณีศึกษาการจัดการความขัดแย้งในเชิงวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2.1.2 ข้อมูลด้านการเล่าเรื่องข้ามสื่อ โดยศึกษาทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษากับสื่อใหม่ (Cross-Cultural Visual Communication Theory) หลักการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์ (Storytelling in Museum) และหลักการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia Storytelling)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.2.2.1 ข้อมูลสภาพปัญหาเบื้องต้น สภาพการสื่อสารและการเล่าเรื่องแบบเดิมใน พิพิธภัณฑสถาน การผสมผสานวัฒนธรรม แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ความคิดเห็นในการ ออกแบบเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญต่อสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.2.2 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้

3.2.3 ขอบเขตของการวิจัย

3.2.3.1 ตัวแปรในการวิจัย

- 1) ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการผสมผสานวัฒนธรรม ปัจจัยการเล่าเรื่องใน พิพิธภัณฑสถาน ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ ระดับการศึกษา วัฒนธรรม
- 2) ตัวแปรตาม คือ แนวทางของการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมใน พิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.3.2 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน งานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลักได้แก่

- 1) ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คัดเลือกจากพิพิธภัณฑสถานที่มีการผสมผสานด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 คน
- 2) ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ (Accidental sampling) ที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน จำนวน 245 คน
- 3) ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลุ่มคนต่างวัฒนธรรม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง 10 คน
- 4) เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความ สะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 414 คน

3.2.3.3 พื้นที่ในการวิจัย

- 1) พิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ขุนละหาร จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ชาติ จ. ปัตตานี หอวัฒนธรรมภาคใต้ จ. ปัตตานี

พิพิธภัณฑ์วัดชลธาราสিংเห จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑ์บ้านกือเม็ง จ. ยะลา และพิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จ. ปัตตานี

2) พื้นที่ที่ใช้ในกรณีศึกษาคือ หอวัฒนธรรมสถาบันวัฒนธรรมศึกษาภัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพราะมีโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่และวัตถุประสงค์แสดงที่เหมาะสมกับการวิจัยนี้โดยแบ่งเป็น 3 วัฒนธรรมอย่างชัดเจน คือห้องไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน

3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 4 เครื่องมือ คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ตารางรหัส (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการบันทึกรูปแบบการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์ 3) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและการจัดการในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำเสนอวิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบประสิทธิภาพ ของเครื่องมือ โดยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ตามช่วงเวลาเป็น 3 ส่วน คือ 1) การเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) การเก็บข้อมูลเพื่อหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) การเก็บข้อมูลเพื่อหาพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 เครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3.1.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนต่างวัฒนธรรมสามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในประเด็นวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คือข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 คือข้อมูลการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม

ส่วนที่ 3 คือ สภาพปัญหาด้านสมรรถนะวัฒนธรรมของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนที่ 3 คือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านสมรรถนะวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่ทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจต่อกันมากขึ้น

3.3.1.2 ตารางรหัส (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการบันทึกรูปแบบการสื่อสารที่มองเห็นในพิพิธภัณฑสถานและเรื่องราวที่เล่าในพิพิธภัณฑสถานสื่อที่การเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตารางแบบบันทึกในส่วนจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อระบุการผสมผสานวัฒนธรรมในแต่ละห้องจัดแสดง ประกอบไปด้วยอันได้แก่ อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม บันทึกลักษณะของวัฒนธรรมจากการจัดแสดงและบันทึกการเล่าเรื่องในสื่อเดิมและเรื่องเล่าอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากการจัดแสดงนั้นๆ

3.3.1.3 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและการจัดการในพิพิธภัณฑสถานสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อระบุการผสมผสานวัฒนธรรมเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในประเด็นวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คือข้อมูลของการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม

ส่วนที่ 2 คือ สภาพปัญหาด้านสมรรถนะวัฒนธรรมของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 คือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านสมรรถนะวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่ทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจต่อกันมากขึ้น

3.3.1.3 แบบสอบถามพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสำรวจพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางกรับสื่อ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมกรับสื่อ พิพิธภัณฑสถาน พฤติกรรมกรับสื่อ และเส้นทางกรับสื่อไป-มาของผู้รับสื่อ

3.3.2 การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา และกระบวนการ ค่า

ความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัด กับคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปเกณฑ์คะแนนคือ

เห็นด้วยให้ค่าเท่ากับ	1
ไม่แน่ใจให้ค่าเท่ากับ	0
ไม่เห็นด้วยให้ค่าเท่ากับ	-1

จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยหาค่า IOC ซึ่งผลการคำนวณคะแนนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ต้องมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เป็นเกณฑ์ที่มีความตรงของเนื้อหา หากคะแนนน้อยกว่า 0.50 ต้องทำการแก้ไขให้เครื่องมือมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลการวิจัย หลังจากนั้นสรุปผลและสร้างเครื่องมือ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

3.4.1 การหาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4.1.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล ทบทวนข้อมูลทุติยภูมิด้านศิลปวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งวัฒนธรรมไทย พุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีนที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมของสามจังหวัดสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 30 เรื่อง รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาการผสมผสานวัฒนธรรมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย
1	ดนตรี กีฬา และการละเล่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย	ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (2527)
2	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มไทยพุทธกับไทยมุสลิมในจังหวัดนราธิวาส : ศึกษาระยะทางสังคมเฉพาะกรณี	ปาไลต ผ่องแผ้ว (2528)
3	จิตรกรรมฝาผนังวัดไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การศึกษาในด้านอิทธิพลร่วม	อรารักษ์ เลาสัตย์ (2530)
4	กรีซเซ : ความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ ปริมปราณิยายและพิธีกรรม	ชุตินธรา วัฒนกุล (2537)
5	กีฬาพื้นเมืองภาคใต้	สมปราษฎ์ อัมมะพันธุ์ (2541)
6	การศึกษาเปรียบเทียบ ประเพณีการแต่งงานกับหลักการแต่งงานตามศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	นุรุดดิน สาริมิง (2541)
7	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวมลายูมุสลิมและชาวจีนในย่านสายกลาง จังหวัดยะลา	แพรว ศิริศักดิ์คำเกิง (2546)
8	วิจัยชาวบ้านในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชุมชนชายแดน	ปิยะ กิจถาวร (2547)
9	พัฒนาการการทำนาเกลือและการค้าเกลือที่ปัตตานี	นราวดี โลหะจินดา (2547)
10	อาหารพื้นบ้านไทยมุสลิม	สุธี เทพสุวิงศ์ (2547)
11	การรวบรวมภูมิปัญญาพื้นบ้านในจังหวัดปัตตานี	สุธี เทพสุวิงศ์และเบญจวรรณ บัวขวัญ (2548)
12	จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น.	อุทัย เอกสะพัง (2548)
13	การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้	มนตรี มีเนียม และคณะ (2548)
14	ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส)	วิทยาลัยอิสลามศึกษา (2548)
15	การผสมผสานทางวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยมุสลิม ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	นิปาตีเมาะ หะยีหามะ และอรอุษา ปุณยบุรณะ (2549)
16	วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)	ประสิทธิ์ รัตนมณี และคณะ (2550)
17	การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่น ศึกษากรณีสามจังหวัดชายแดนใต้.	ศิริวรรณ วิบูลย์มาและคณะ (2550)
18	การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย.	พิรยุทธ โอพันธ์ (2551)
19	ทักษะวัฒนธรรม: คู่มือวิธีการขัดกันฉันมิตรชายแดนใต้	แพรว ศิริศักดิ์คำเกิง (2552)
20	อาหารพื้นเมืองปัตตานี	พุมรี อรรถรัฐเสถียร (2553)
21	ลุงมะนักบ้นสามล้อฟ่วงแห่ง ปัตตานี	พุมรี อรรถรัฐเสถียร (2553)
22	ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นชายแดน ไทย-มาเลเซีย: กรณีศึกษาชุมชนโต๊ะจูด อาเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส.	ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ดถาวา บุญปรากร (2553)
23	นิทานพื้นบ้านชายแดนภาคใต้	ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2553)
24	การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง	ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ผู้วิจัย
25	บทวิเคราะห์ : คุณค่าทางภาษาและการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับสังคมและวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้	ธวัชรรัตน์ พรหมวิเศษ (2556)
26	เรื่องเล่าของคนจีนในชุมชนมลายูปาดานี	สระรอนี ตือระะ (2556)
27	ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์:ชีวประวัติ แนวคิด และบทบาทในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้	อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2558)
28	การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนได้อย่างยั่งยืนกรณีศึกษา การแสดงมอโย อ.เมือง จ.ปัตตานี	เชษฐา มุหะหมัด (2559)
29	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม: กรณีวัดไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้, ปัตตานี	ปัญญา เทพสิงห์ และเกิดถาว บุญปรากร(2559)
30	การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย	อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2561)

3.4.1.2 สัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นการผสมผสานสามวัฒนธรรม อันได้แก่ อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทักษะทางวัฒนธรรม

3.4.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์รูปแบบเอกลักษณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) โดยการจำแนกประเภทข้อมูล การลงรหัส จัดหมวดหมู่แล้ววิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แล้วสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4.2 การหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยคัดเลือกตัวแทนพิพิธภัณฑ์จากประเภท อันได้แก่ วิธีชีวิตท้องถิ่น ภูมิปัญญา สถานที่สำคัญทางศาสนาและธรรมชาติวิทยา และคัดเลือกจากขนาดที่แตกต่างกันอันได้แก่ พิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ พิพิธภัณฑ์ขนาดกลาง และพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก ครอบคลุมทั้ง 3 จังหวัด เพื่อสำรวจเนื้อหา สังเกตการจัดแสดง บันทึกการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิม และ ศึกษาการสื่อสารเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 แห่งดังนี้

1) พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร อ. ยี่งอ จ. นราธิวาส ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่นมลายู เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดกลาง ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหารดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร

2) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติและเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น อ.เมือง จ.ปัตตานี เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดกลาง ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติดังรูปที่ 3.2

รูปที่ 3.2 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา จ. ปัตตานี เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา ประเพณีวัฒนธรรม ฯลฯ การจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้ดังรูปที่ 3.3

รูปที่ 3.3 การจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้

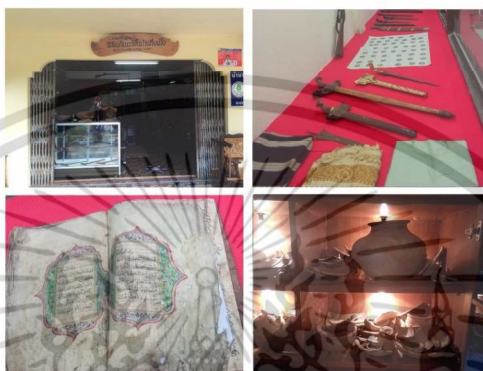
4) พิพิธภัณฑ์วัดชลธาราสিংเห จ.นราธิวาส เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์วัดชลธาราสিংเหเดิมเป็นกุฏิสิทธิสารประดิษฐ์หรือกุฏิพระครูสิทธิสารวิหารวัตร เพื่อเก็บโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของวัด การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์วัดชลธาราสিংเหดังรูปที่ 3.4

รูปที่ 3.4 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์วัดชลธาราสিংเห

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านก๊อเม็ง จ.ยะลา เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์บ้านก๊อเม็งก่อตั้งโดยคุณสมาน โตซอมิ เป็นแหล่งรวบรวมกริชหลายตระกูลของแหลมมลายูและเรื่องเล่าข่าวของมลายู ในพิธีกรรมต่างๆ ดำเนินการโดยชุมชน การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านก๊อเม็งดังรูปที่ 3.5

รูปที่ 3.5 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านก๊อเม็ง

6) หอนิทรรศน์सानอารยธรรมหรือพิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จ.ปัตตานี เป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ประวัติชุมชนจีนโบราณที่เริ่มเข้ามาอยู่ในปัตตานี ประวัติองค์พระจีนในศาลเจ้า การเสด็จของรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 9 ประวัตินักบุญสำคัญในตลาดจีนเมืองปัตตานี และการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิเทพบุชนียสถาน (เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว) การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวดังรูป 3.6

รูปที่ 3.6 การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2.4 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง โดยคัดเลือกจากพิพิธภัณฑ์ที่มีการผสมผสานด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหาร จ. นราธิวาส พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติ จ. ปัตตานี และหอวัฒนธรรมภาคใต้ จ.ปัตตานี วิเคราะห์กรอบปัญหาที่ชัดเจนที่มีในพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสรุปสื่อจากการลงพื้นที่เบื้องต้น สัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง สังเกตการจัดแสดงและสื่อในการจัดแสดง 3 แห่ง รายละเอียดดังนี้

1) พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหารจากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านรัศมีนทร์ นิตีธรรม จึงได้ว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ก่อตั้งก่อตั้งและเป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหาร อ. ยี่งอ จ. นราธิวาส ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาอยู่ การบริหารจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นขุนละหารแบ่งเป็นการจัดหมวดหมู่วัตถุดังรูปที่ 3.7

รูปที่ 3.7 ผู้ใหญ่บ้านรัศมีนทร์ นิตีธรรมผู้ดูแลในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหาร

2) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติและเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์คุณสมศักดิ์ บัวทิพย์ รองหัวหน้าหน่วยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติและเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี จ.ปัตตานี พิพิธภัณฑ์จัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมตัวอย่างอ้างอิงสัตว์และสมุนไพรท้องถิ่น อีกทั้งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการกับชุมชนและเป็นหน่วยค้นหาข้อมูล การจัดการองค์ความรู้ โดยการวิจัยแบบบูรณาการ รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลท้องถิ่นสำหรับงานวิจัยและการเรียนรู้ท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายอาศรมเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กว้างขึ้น การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติดังรูปที่ 3.8

รูปที่ 3.8 คุณสมศักดิ์ บัวทิพย์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ประวัติธรรมชาติ

3) หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณิวัฒนาโดยสัมพันธ์คุณนราวดี โลหะจินดา นักวิชาการฝ่ายบริการวิชาการและวัฒนธรรม สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กัลยาณิวัฒนา จ. ปัตตานี มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ ดังรูปที่ 3.9

รูปที่ 3.9 คุณนราวดี โลหะจินดาและการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้

สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กัลยาณิวัฒนา โดยใช้ตารางรหัส (Coding Sheet) ในการเก็บข้อมูลของรูปแบบการสื่อสารดั้งเดิมในเชิงรูปธรรม ได้แก่ วัตถุจัดแสดง ป้าย ภาพถ่าย ภาพวาด วิดีทัศน์ คำบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษารูมี ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหรับ เสียง ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษารูมี ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และการสื่อสารรูปแบบดั้งเดิมในเชิงนามธรรม ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงของผู้เล่าเรื่องแล้ววิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.3 สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าชมแบบไม่มีส่วนร่วมจำนวน 245 คน จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์แลเป็นหมู่คณะและมาเป็นแบบเดี่ยว รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนาจำนวน 20 คน ดังรูปที่ 3.10

รูปที่ 3.10 ลักษณะการเข้าชมนิทรรศการ

3.1.2.5 สรุปผลสภาพปัญหาในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านการจัดการ การจัดแสดงเนื้อหาแบบพหุวัฒนธรรมที่มีในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แบบเดิมและพฤติกรรมของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้

3.1.2.5 วิเคราะห์ผลที่ได้โดยนำมาประยุกต์ร่วมกับการเล่าเรื่องข้ามสื่อเป็นรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์

3.4.3 การสำรวจพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางของผู้รับสื่อ

3.4.3.1 สำรวจพฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการรับสื่อเพื่อหาเส้นทางของการรับสื่อ (User Journey) จากกลุ่มเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 414 คน

3.4.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางของการรับสื่อ (User Journey) ของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.4 การออกแบบสื่อการเล่าเรื่องที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4.4.1 นำรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑสถานรูปแบบเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พหุติกรรมการรับสื่อและเส้นทางของการรับสื่อมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Mapping)

3.4.4.3 สร้างแนวคิดในการออกแบบ

3.4.3.4 ร่างแบบและออกแบบร่างแบบและออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการคัดเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการเล่าเรื่องที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) สำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาเดิม ที่เล่าเรื่องในหอวัฒนธรรมภาคใต้

สถาบันวัฒนธรรมศึกษาวิทยาลัยนาวิกโกศล โดยแบ่งออกเป็น 13 ห้อง คือ 1) ภูมิลักษณะชายแดนใต้ 2) ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์ 3) ประวัติศาสตร์ยุคต้น-ปาตานีดารุสลาม-รัตนโกสินทร์ 4) จัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม 5) ภาษาและวรรณกรรม 6) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 7) นำเสนอวิถีชีวิตรวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปีของวัฒนธรรมไทยพุทธ 8) นำเสนอวิถีชีวิตรวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปีของวัฒนธรรมไทยเชื้อสายจีน 9) นำเสนอวิถีชีวิตรวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปีของวัฒนธรรมไทยมุสลิม 10) หัตถศิลป์ 11) ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน 12) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 13) ชายแดนใต้วันนี้

2) รวบรวมข้อมูล คัดเลือกเนื้อหาที่จะใช้สื่อสารเอกลักษณ์ร่วมในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเชื่อมโยงเนื้อหาเดิมที่นำเสนอในหอวัฒนธรรมภาคใต้ และเพิ่มเติมประเด็นที่ได้จากการค้นหาเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ สังเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดในการออกแบบเพื่อสรุปให้ได้แนวทางการออกแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1 วิธีการเล่าเรื่อง จัดลำดับโครงสร้างเรื่องราว โดยใช้หลักการเล่าเรื่องข้ามสื่อ (Transmedia Storytelling) ในการออกแบบการเล่าเรื่อง โดยมีการเล่าเรื่องเอก (Main Story) เป็นเรื่องราวเดิมที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑสถาน และเรื่องย่อย (Sub Story) เพื่อเพิ่มเติมสำหรับสื่อสารเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยคัดเลือกพื้นที่ในหอวัฒนธรรมภาคใต้เพื่อใช้ในการเล่าเรื่องวัฒนธรรมที่มองเห็นด้วยตาแล้วเชื่อมโยงไปยังวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น ได้แก่ ส่วนของการจัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม ภาษาและวรรณกรรม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ห้องวิถีไทยพุทธ ห้องวิถีไทยเชื้อสายจีน ห้องวิถีไทยมุสลิม หัตถศิลป์ ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชายแดนใต้วันนี้ ซึ่งจากเนื้อหาดังกล่าวมีรายละเอียดสอดคล้องกับสื่อเผยแพร่ด้านพหุ

วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เคยปรากฏในอดีตคือ หนังสือทักษะวัฒนธรรม : ชัดกันฉันมิตร ที่มีโครงเรื่องเป็นแบบเรื่องแต่ง มีเรื่องราวน่าสนใจแต่อยู่ในรูปแบบของสื่อที่ไม่ตรงกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะเล่าเรื่องที่มีการผสมผสานเรื่องราวในห้วงวัฒนธรรมภาคใต้และหนังสือทักษะวัฒนธรรม : ชัดกันฉันมิตร รวมทั้งจากการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้วิจัยเข้าด้วยกัน เป็นโลกของเรื่องราว (Stoy World) ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเล่าเรื่องราวด้วยสื่อที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2 สื่อ เช่น ภาพนิ่ง ภาพถ่าย การ์ตูน คลิปวิดีโอ และช่องทางที่เหมาะสม เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์

3 โครงเรื่อง บท และสตอรี่บอร์ด

4 องค์ประกอบด้านภาพ ได้แก่ ตัวละคร ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก สัญลักษณ์ โดยใช้การจัดองค์ประกอบ ขนาดภาพ มุมมองภาพโดยมีวัตถุประสงค์ให้คนทั้งสามวัฒนธรรมสามารถตีความเรื่องเล่าได้ตรงกัน องค์ประกอบด้านเสียง ได้แก่ เสียงบรรยาย เสียงพูด ดนตรีประกอบเสียงเอฟเฟ็กต์

5 สรุปแนวคิดในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยนำเสนอแนวทางการออกแบบในรูปแบบของการสังเคราะห์ผังความคิด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มตามวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ คือ

3.6.1 กลุ่มที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการบันทึก สังเกต สัมภาษณ์

3.6.2 กลุ่มที่ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.6 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากนั้นอภิปรายผลการวิจัยโดยเทียบเคียงกับข้อมูลการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกประเด็นของการอภิปรายผลอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย และมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยเรื่องแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 ส่วน ได้แก่ การหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสำรวจพฤติกรรมการรับการเล่าเรื่องข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการเก็บข้อมูลเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยรวบรวมข้อมูลหัตถ์จากอดีตถึงปัจจุบัน โดยคัดเลือกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่หลากหลายในสามชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจำนวน 30 เรื่อง วิเคราะห์และแจกแจงการผสมผสานของวัฒนธรรมทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็นของทั้งไทยพุทธ ไทยมุสลิมและไทยเชื้อสายจีน ผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การผสมผสานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นของทั้งสามวัฒนธรรม

เอกสารและงานวิจัย	อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น	การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม			การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม	ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม
		ไทยพุทธและไทยมุสลิม	ไทยมุสลิมและไทยเชื้อสายจีน	ไทยเชื้อสายจีนและไทยพุทธ		
ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (2527)		✓			✓	
ปาลิต ผ่องแผ้ว (2528)	✓					✓
อรายัน เลาสีตย์ (2530)		✓				
ชุตินธรา วัฒนกุล (2537)	✓					✓
สมปราษฎ์ อัมมะพันธุ์ (2541)					✓	
นุรุดดีน สารีมิง (2541)	✓					
แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง (2547)	✓					✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารและงานวิจัย	อัตลักษณ์ วัฒนธรรมที่เข้มข้น	การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม	การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม	ความ ละเอียดอ่อน ของวัฒนธรรม
ปิยะ กิจถาวร (2547)		✓		✓
นราวดี โลหะจินดา (2547)			✓	
สุธี เทพสุริวงค์ (2547)	✓			
สุธี เทพสุริวงค์ และ เบ็ญจวรรณ บัว ขวัญ (2548)		✓		
อุทัย เอกสะพัง (2548)	✓			
มนตรี มีเนียม และคณะ (2548)	✓	✓	✓	✓
วิทยาลัยอิสลามศึกษา (2548)			✓	✓
นิปาตีเมาะ หะยีหามะและอรอุษา บุญบุรณะ(2549)		✓	✓	✓
ประสิทธิ์ รัตนเมธี และคณะ (2550)	✓	✓	✓	✓
ศิริวรรณ วิบูลย์มาและคณะ(2550)	✓	✓	✓	✓
พีรยุทธ โอพันธ์ (2551)		✓	✓	✓
แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง (2552)	✓	✓	✓	✓
พุมรี อรรถรัฐเสถียร (2553)		✓	✓	✓
พุมรี อรรถรัฐเสถียร (2553)		✓	✓	✓
ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2553)		✓	✓	✓
ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย (2013)	✓	✓	✓	✓
ธวัชรรัตน์ พรหมวิเศษ (2556)	✓			
สระรอนี ดือระ (2558)				✓
อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2558)			✓	
เชษฐา มุหะหมัด (2559)		✓		
ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ดถาวา บุญ ปรการ(2559)		✓		
อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2561)		✓		✓

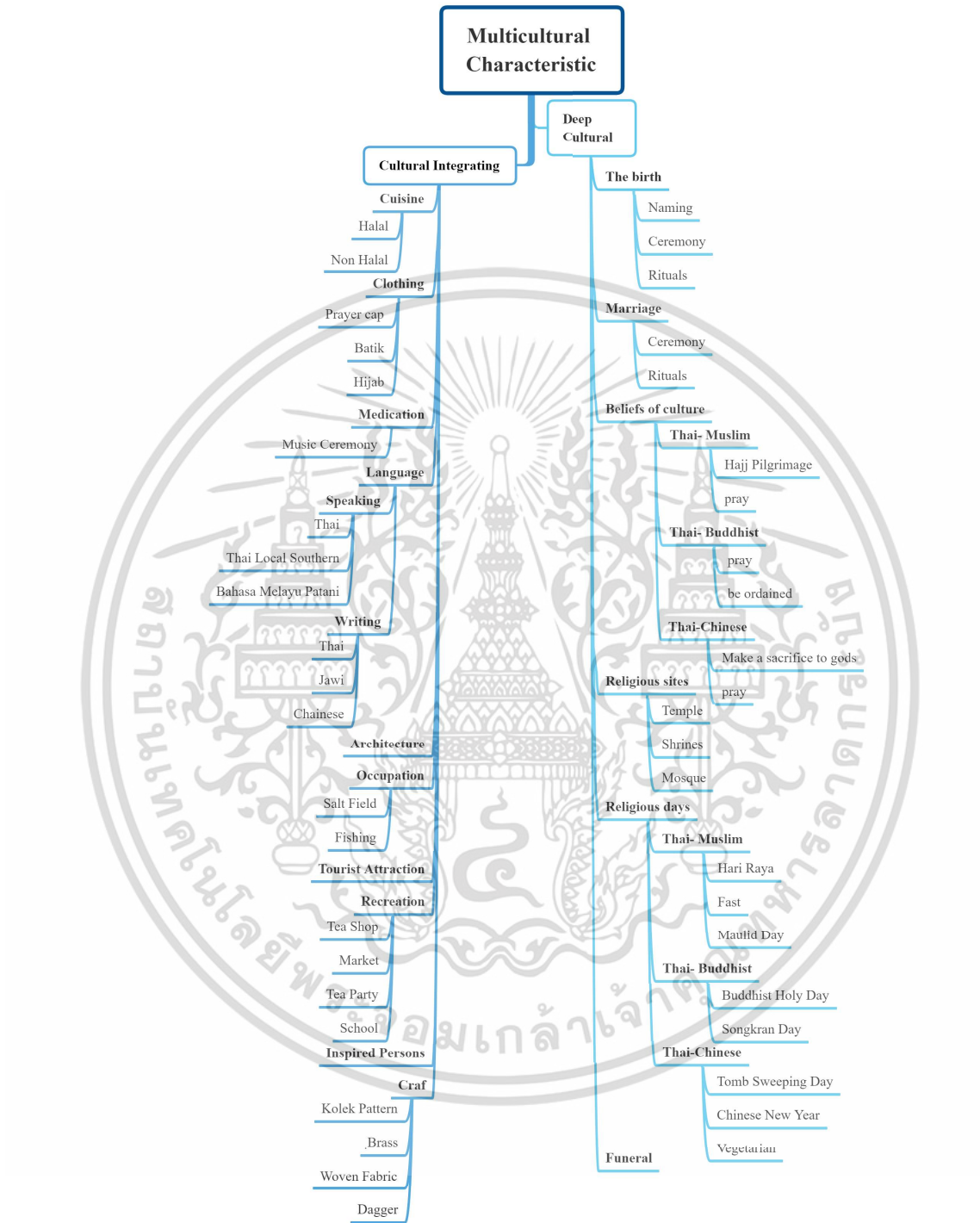
ผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่
หลากหลายในสามชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจำนวน 30 เรื่อง มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) โดยการลงรหัสตามทฤษฎีการผสมผสานวัฒนธรรมแบบหม้อหลอมกับทฤษฎีข้ามสลัด ผล
ดังตารางที่ 4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 การลงรหัสการผสมผสานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นของทั้งสามวัฒนธรรม

ลักษณะการผสมผสาน	
Melting pots	Salad Bowls
M1 : อาหาร ได้แก่ อาหารฮาลาล และไม่ฮาลาล	S1 : การเกิด ได้แก่ การตั้งชื่อที่เป็นมงคลตามความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม พิธีกรรมหลังการเกิด
M2 : การแต่งกาย ได้แก่ บาติก โสร่ง ฮีญาบ หมวกกะปิเยาะ	S2 : การแต่งงาน ได้แก่ การจัดงาน พิธีแต่งงาน
M3 : การรักษาโรค ได้แก่ การแสดง(ความเชื่อ)เพื่อรักษาโรค สมุนไพรเพื่อรักษาโรค	S3 : ความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม ได้แก่ การบวช การสวดมนต์ในชาวไทยพุทธ การประกอบพิธีฮัจญ์ การละหมาด ในชาวไทยมุสลิม และการไหว้เจ้า การสวดขอพรในชาวไทยเชื้อสายจีน
M4 : ภาษา แบ่งได้เป็นภาษาพูด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายูท้องถิ่น และภาษาเขียน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษาจีน	S4 : สถานที่สำคัญทางศาสนา ได้แก่ วัด มัสยิด ศาลเจ้า
M5 : สถาปัตยกรรม ได้แก่ เรือนมุสลิม บ้านทรงจีน อาคารชิโนโคโลเนียน	S5 : วันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันพระ วันสงกรานต์ในชาวไทยพุทธ วันฮารีรายอ เทศกาลถือศีลอด วันเมาลิดในชาวไทยมุสลิม วันตรุษจีน เทศกาลกินเจ ในชาวไทยเชื้อสายจีน
M6 : การประกอบอาชีพ ได้แก่ ประมง นาเกลือ	
M7 : การท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	
M8 : พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตลาด โรงเรียน ร้านน้ำชา หรือการจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อหารายได้ในวาระต่าง ๆ	
M9 : งานฝีมือ ได้แก่ ลวดลายเรือกอและ ผ้า เครื่องทองเหลือง กริช	

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและลงรหัสได้ข้อสรุปเป็นผังมโนทัศน์ โดยสามารถจัดกลุ่มได้ 2 ส่วนหลักคือ การผสมผสานทางวัฒนธรรมทั้ง 2 วัฒนธรรมและ 3 วัฒนธรรม และอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นของทั้งสามวัฒนธรรมมีทั้งสามวัฒนธรรมแต่มีลักษณะที่แตกต่างกันดังภาพที่ 4.1

รูปที่ 4.1 การผสมผสานวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบไปด้วยชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิมและไทยเชื้อสายจีนเพื่อสอบถามถึงสมรรถนะวัฒนธรรม ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างวัฒนธรรมในสามจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูล (Key informants)	สมรรถนะวัฒนธรรม (The cultural competency)
ไทยพุทธ	เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างและเข้าร่วมประเพณีตามความเหมาะสม
ไทยมุสลิม	เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างและเข้าร่วมประเพณีที่สามารถเข้าร่วมได้
ไทยเชื้อสายจีน	เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างและเข้าร่วมประเพณีตามความเหมาะสม

จากข้อมูลสามารถสรุปการผสมผสานวัฒนธรรมในพื้นที่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน โดยมีการผสมผสานวัฒนธรรมดังรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 การผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนแบ่ง 4 ส่วนหลัก ดังนี้

อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญในคนไทยพุทธ การถือศีลอดในคนไทยมุสลิม การลุยน้ำลุยไฟสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวในคนไทยเชื้อสายจีน

การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณีบางอย่าง เช่น พิธีลาซัง ซึ่งมีทั้งของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม การถือศีลกินเจ ซึ่งมีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยเชื้อสายจีน

การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ได้แก่ อาหาร การแต่งกายเครื่องนุ่งห่ม เช่น การใช้โสร่ง ผ้าปาเต๊ะ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น การประกอบอาชีพเช่น การทำประมง เป็นต้น หรืองานบุญวันตรุษ ดังเช่น สงกรานต์ในคนไทยพุทธ ฮารีรายอในไทยมุสลิม ตรุษจีนในคนไทยเชื้อสายจีน

ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน กิจกรรมระหว่างศาสนา เช่น การเรียนรู้เรื่องฮาลาล เป็นต้น

ผู้วิจัยคิดเห็นว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในแต่ละส่วนทั้งอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม แล้วรวบรวมเป็นข้อมูลสำหรับเผยแพร่จะสามารถสร้างความเข้าใจในรายละเอียดที่ลึกซึ้งของแต่ละวัฒนธรรมได้

4.2 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2.1 ผลการสำรวจสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการลงพื้นที่ในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการสื่อสารและการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิมเบื้องต้น ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงการสรุปสื่อจากการลงพื้นที่เบื้องต้นของพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พิพิธภัณฑ์	การจัดแสดงที่ผสมผสานพหุวัฒนธรรม	สื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้				
		ภาพนิ่ง			ภาพเคลื่อนไหว	
		สื่อแบบอักษร (ป้าย/คำบรรยาย)	สื่อแบบภาพนิ่ง (ภาพถ่าย/ ภาพวาด)	วัตถุจัดแสดง (ของจริง/ หุ่นจำลอง/ โมเดล)	สื่อที่สื่อสาร แบบทางเดียว (วีดิทัศน์/ แอนิเมชัน)	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (อินเทอร์เน็ต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/ แอปพลิเคชัน)
1. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุน ละหาร จ.นราธิวาส	ไม่ชัดเจน	ไทย/อังกฤษ/รูมี/ อาหรับ	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง/ หุ่นจำลอง	ไม่มี	มี fanpage ของ facebook

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์	การจัดแสดงที่ ผสมผสาน พิพิธภัณฑ์	สื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้				
		ภาพนิ่ง			ภาพเคลื่อนไหว	
		สื่อแบบอักษร (ป้าย/คำบรรยาย)	สื่อแบบภาพนิ่ง (ภาพถ่าย/ ภาพวาด)	วัตถุจัดแสดง (ของจริง/ หุ่นจำลอง/ โมเดล)	สื่อที่สื่อสาร แบบทางเดียว (วิดีโอ/วีดิทัศน์/ แอนิเมชัน)	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (อินเทอร์เนต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/ แอปพลิเคชัน)
2. พิพิธภัณฑ์ประวัติ ธรรมชาติ จ.ปัตตานี	ไม่ชัดเจน	ไทย/อังกฤษ/รูมี	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง/ หุ่นจำลอง	ไม่มี	มีเว็บไซต์
3. หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณีวัฒนา จ.ปัตตานี	มีการจัดแสดง ครบทั้งสาม วัฒนธรรม	ไทย/อังกฤษ/รูมี/ จีน/อาหรับ	ภาพถ่าย/ ภาพวาด/หนังสือ นิทาน	ของจริง/ หุ่นจำลอง/ โมเดล	วิดีโอ	มี fanpage ของ facebook
4. พิพิธภัณฑ์วัดชลธารา สิงเห จ.นราธิวาส	ไม่ชัดเจน	ไทย/อังกฤษ/รูมี	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง/ หุ่นจำลอง	ไม่มี	ไม่มี
5. พิพิธภัณฑ์บ้านกือเม็ง จ.ยะลา	ไม่ชัดเจน	ไทย/อังกฤษ/รูมี/ อาหรับ	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง	ไม่มี	ไม่มี
6. พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้ม กอเหนี่ยว จ.ปัตตานี	ไม่ชัดเจน	ไทย/อังกฤษ/จีน	ภาพถ่าย/ ภาพวาด	ของจริง/หุ่น จำลอง/โมเดล	วิดีโอ	มี fanpage ของ facebook/QR code

จากการลงพื้นที่เบื้องต้นของพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา มีความเฉพาะเจาะจงตามประเภทของพิพิธภัณฑ์ คือด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ ภายในพิพิธภัณฑ์ประกอบไปด้วยสื่อดังนี้คือ ป้ายข้อความ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพเคลื่อนไหว ของจริง หุ่นจำลอง เสียง เป็นต้น สื่อประกอบด้วยหลายภาษาเพื่อการสื่อสารภายในพิพิธภัณฑ์ประกอบด้วยภาษาไทย ภาษารูมี ภาษาอาหรับ ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ โดยมีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบนิทรรศการที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ด้านการจัดแสดงเนื้อหาแบบพิพิธภัณฑ์ พบว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขุนละหาร จ.นราธิวาส พิพิธภัณฑ์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จ.ปัตตานี และพิพิธภัณฑ์บ้านกือเม็ง จ.ยะลา มีการจัดหมวดหมู่ของวัตถุจัดแสดงเป็นกลุ่มซึ่งบางกลุ่มมีที่มาจากทั้งสามวัฒนธรรมแต่ยังไม่มีกรนำเสนอความเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ชัดเจน มีเพียงหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณีวัฒนา จ. ปัตตานีที่มีการออกแบบการจัดแสดงเนื้อหาที่เชื่อมโยงระหว่างสามวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอันประกอบไปด้วยวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยเชื้อสายจีนและไทยมุสลิม

4.2.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง โดยมีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT และตรวจสอบสามเส้าโดยการทบทวนข้อมูล (Review triangulation) เพิ่มเติมจากผู้ที่มีส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวข้องในสนามวิจัยอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์และแม่นยำของข้อมูล (เอี่ยมพร หลินเจริญ. 2558) ปรากฏผลดังนี้

4.2.2.1 จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านรัศมีนทร์ นิตธรรม (ผู้ใหญ่มีง) ผู้ก่อตั้งก่อตั้ง พิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นขุนละหาร อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑที่ คือรวบรวมมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่นมลายู บริหารจัดการโดย เอกชน เริ่มจากสร้างบ้านเพื่ออยู่อาศัยแต่ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นพิพิธภัณฑที่ท้องถิ่น ชื่อ “ขุนละหาร” มีที่มา จาก ผู้ใหญ่มีงมีคุณปู่ทวดเป็นขุนละหารซึ่งเคยทำคุณงามความดีในชุมชนอดีต และเป็นที่ยกย่องเชิดชูใน ตระกูล ส่วนวัตถุโบราณต่างๆ เช่น กริช จานกระเบื้อง บิดาของผู้ใหญ่มีงเป็นผู้สะสมมาตั้งแต่ผู้ใหญ่มีงจำ ความได้ แต่ก็ถูกเก็บไปหลังจากบิดาเสียชีวิตลง และในครอบครัวมีความจำเป็นด้านอื่นๆ มาแทน จานกระเบื้องผู้ใหญ่มีงสำเร็จการศึกษาและกลับมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้รวบรวมวัตถุโบราณต่าง ๆ แล้วจัดตั้ง เป็นพิพิธภัณฑที่ขึ้น มีผู้ใหญ่มีงเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นเจ้าของ

การจัดแสดง มีจำนวน 6 ห้อง

ห้องที่ 1 เป็นห้องภูมิหลัง จัดแสดงเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาก่อนประวัติศาสตร์ของลังกาสุกะ และเป็นห้องสมุดให้ผู้สนใจศึกษาค้นคว้า

ห้องที่ 2 เป็นห้องเกี่ยวกับเครื่องใช้ จัดแสดงผ้าเก่า ลวดลายผ้า เครื่องทองเหลือง เป็นต้น

ห้องที่ 3 เป็นห้องพิธีกรรม แสดงพิธีกรรมต่างๆ ทั้งการเข้าสู่ันต์ โต๊ะบีแด หมอตำแย ขบวนแห่นก สมัยก่อน เป็นต้น

ห้องที่ 4 เป็นห้องสายน้ำ แสดงเรื่องราวการออกทะเล ในอดีต

ห้องที่ 5 เป็นห้องศาสตราวุธ มีการจัดแสดงเกี่ยวกับดาบพระราชทานของขุนละหาร เมื่อครั้ง รัชกาลที่ 5 พระราชทาน เช่น กริช ดาบ มีด ต่างๆ

ห้องที่ 6 เป็นห้องนันทนาการ จัดแสดงเกี่ยวกับที่ตักนกกุ่มสมัยก่อน งานแกะสลักเกี่ยวกับ ย่านลิเภา เป็นต้น

มีวัตถุจัดแสดงรวบรวมไว้ในแต่ละห้อง แต่ไม่มีรายละเอียดว่าแต่ละชั้นมีที่มาที่ไปอย่างไร อยู่ใน ยุคใด และไม่มีระบบฐานข้อมูลพิพิธภัณฑที่ หรือสื่อมัลติมีเดียอื่นๆ

สื่อในพิพิธภัณฑที่

ประกอบไปด้วยวัตถุจัดแสดง ป้ายบอกชื่อห้อง ไลน์แสดงรายละเอียด มีภาพถ่าย ภาพวาด การ บอกรายละเอียดในรูปแบบตัวอักษรทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษารูมี ภาษาอาหรับ มีการออกแบบโล โกของพิพิธภัณฑที่เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมและการออกแบบของที่ระลึก

การเข้าชมและกิจกรรม

เปิดให้เข้าชมทุกวัน และมีกิจกรรมการถ่ายทอดศิลปะแขนงต่างๆ ให้เยาวชน เช่น ปัญจสีลัต งานเขียนลวดลาย การพัฒนาอาชีพ และกิจกรรมเฉพาะกิจ เช่น งาน 100 ปี

خورละหำรท่มีน้กท่องเท่ยวจากท้ังในและต้งประเทศมำเย่ยมชมพิพิธภัณฑ์ การท้ศนศึกษาเย่ยมชมของน้กเรียนจากโรงเรียนต้งๆในพื้นท่ โดยม้ปราชญ์ชาวบ้านในด้งนต้งๆเป็นผู้ร่วมให้ควำมรู้ในการจัดกิจกรรม และมีเยวชนในท่องถ้ินร่วมในการจัดกิจกรรม

รายได้-รายจ่าย

รายได้ จากงบประมำณรัฐ (ไม่ค้อยได้ร้บ) การเก็บค้ำเข้ชมจากน้กเรียนในโรงเรียน จากกรขายของทีระล้ก เช่น โปสการ์ด ปฏิทิน เสื้อยืด

รายจ่าย การบริหำรจัดกรพิพิธภัณฑ์ (ค้ำไฟเดือนละ 1,500 บำท) การเตรียมกรเพื่อกรจัดกิจกรรม ค้ำตอบแทนผู้เข้ร่วมจัดกิจกรรม(ปราชญ์ชาวบ้านและเยวชน)

SWOT Analysis พิพิธภัณฑ์ท่องถ้ินخورละหำร

S : จุดแข็ง

- เป็นแหล่งเรียนรูโลกมลายูและข้อมูลด้ำนศิลปวัฒนธรรม
- ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์มีควำมรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมกรเรียนรู้เชิงสร้งสรรค์
- ปราชญ์ในชุมชนให้ควำมร่วมมือในการจัดกิจกรรม
- ปรบักิจกรรมที่ไม่สอดคล้้องกับหลักศำสนำให้สรำรถดำเนินกรได้

W : จุดอ่อน

- ขำคบุคลากรทีมีควำมรู้เกี่ยวกับวัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์(มีผู้ใหญ่บ้านเพียงคนเดยวทีมีควำมรู้)
- ขำคงบประมำณ
- ขำคกรจัดระบบฐำนข้อมูลพิพิธภัณฑ์
- ขำคนักวิชาการท้งด้ำนประวัติศาสตร์และด้ำนโบราณคดี
- ขำคสื่อทีเหมำะสมกับคนหลำกหลำยวัฒนธรรม
- ขำคน้กออกแบบเพื่อช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์

O : โอกาส

- หลักศูตรท่องถ้ิน
- ศูนย์กล้งถ่ายทอวัฒนธรรม AEC
- พัฒนำผลิตภัณฑ์จากองค์ควำมรู้ด้ำนศิลปวัฒนธรรมเพื่อกรขายได้ให้กับพิพิธภัณฑ์และชุมชน
- มีควำมแตกต้งและเป็นพิพิธภัณฑ์เดยวในพื้นที่สร้งโอกำสดำนกรท่องเท่ยว
- เนื่องจกในพื้นที่สำมจ้งหวัดยังมีพิพิธภัณฑ์ลักษณะนี้ไม่มำก และخورละหำร ยังไม่ไซ้พิพิธภัณฑ์เกำ เลยม้โอกำสในการพัฒนาจัดการ ปรบัปรุง ส่งเสริม รูปแบบของกรจัดพิพิธภัณฑ์ได้

T : อุปสรรค

- พิพิธภัณฑ์ยังไม่เป็นทีรู้จักอย่งกว้งขำง
- ตั้งอยู่ในพื้นที่สำมจ้งหวัชยแดนภำคได้
- กรเดินทางไม่สะดวก ต้องไซ้รถยนต์ส่วบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อกรศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ นำไปใช้ประโยชน์ด้ำนกรค้ำไม่ว่กรณีใดๆ ท้ังสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตดเปล่งเนื้อหำ และต้องอ้งอิงถึงเจ้ำของเอกสารทุกคร้งทีมีการนำไปไซ้

4.2.2.2 จากการสัมภาษณ์คุณสมศักดิ์ บัวทิพย์ รองหัวหน้าหน่วยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์ คือ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมตัวอย่างอ้างอิงสัตว์และสมุนไพรรักษาโรค เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการกับชุมชนเป็นหน่วยค้นหาข้อมูล การจัดการองค์ความรู้ โดยการวิจัยแบบบูรณาการ เป็นฐานข้อมูลท้องถิ่น สำหรับงานวิจัยและการเรียนรู้ท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายอาศรมเรียนรู้ในท้องถิ่นให้กว้างขึ้น

การจัดแสดง มีจำนวน 6 ห้อง

ห้องที่ 1 ห้องเครื่องมือ เป็นห้องที่เก็บเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในอดีต เครื่องมือบางชิ้นเป็นเครื่องมือที่ทางทีมงานทำวิจัยในสมัยนั้นคิดค้นขึ้นมา บางชิ้น

ได้รับบริจาคจากผู้ร่วมทำวิจัยให้เป็นของที่ระลึกซึ่งเป็นความภาคภูมิใจและมีค่าในการเก็บรักษาไว้ทางพิพิธภัณฑ์จึงทำป้ายชื่อห้องและป้ายชื่อเครื่องมือบางชิ้น เช่นคราดเก็บตัวอย่างสัตว์หน้าดิน เป็นต้น

ห้องที่ 2 ห้องสมุนไพรรักษาโรค จัดแสดงเอกสารการปรุงยา ตำราแพทย์แผนโบราณ ส่วนใหญ่ได้มาจากหมอทัศน์ อุทัยพันธ์ แพทย์พื้นบ้านที่รักษาคนไข้เมื่อประมาณ 80

ปีที่แล้ว ก่อนที่การแพทย์แผนใหม่จะเข้ามามีบทบาทในปัจจุบัน หมอทัศน์เริ่มรักษาผู้ป่วยเมื่อปีพุทธศักราช 2479 และสิ้นสุดการเป็นแพทย์พื้นบ้านเมื่อปีพุทธศักราช 2500 การรักษารอบคลุมถึงโรคต่างๆ มากมาย แสดงถึงภูมิปัญญาด้านการแพทย์พื้นบ้านในยุคสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี เอกสารและตำราการปรุงยาที่ได้จัดบันทึกยังทรงไว้ซึ่งคุณค่าทางวิชาการมาถึงจนปัจจุบัน

ห้องที่ 3 ห้องตัวอย่างสัตว์ เป็นห้องรวบรวมและจัดแสดงสัตว์ในฟิล์มต่างๆ ที่พบในพื้นที่ตั้งแต่อดีต ทั้งสัตว์มีกระดูกสันหลัง และไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น หอย ปู

ปลา กู เต่า ปลิงทะเล ฟองน้ำ และปะการัง เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าชมได้เรียนรู้ เป็นฐานข้อมูลสำหรับการค้นคว้าวิจัย และเป็นตัวอย่างสำหรับการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยตัวอย่างดังนี้ ฟิล์ม Chordata 233 ตัวอย่าง ฟิล์ม Crustacea 181 ตัวอย่าง ฟิล์ม Echinodermata 62 ตัวอย่าง ฟิล์ม Mollusca 25 ตัวอย่าง ฟิล์ม Arthropoda 56 ตัวอย่าง ฟิล์ม Coelenterata 52 ตัวอย่าง ฟอสซิล ใบไม้ 1 ตัวอย่าง ฟอสซิลหินปูน 1 ตัวอย่าง

ห้องที่ 4 ห้องหอย เป็นห้องรวบรวมและจัดแสดงหอยชนิดต่างๆ ทั้งหอยฝาเดียว หอย 2 ฝา และหอยทากทะเล ที่พบในพื้นที่อ่าวไทยตอนล่างของประเทศไทยเป็นหลักซึ่งเกิดขึ้นจากงานทำวิจัยและสำรวจชนิดหอยที่พบในพื้นที่นี้ โดยการทำของดร.เคส สเวนเนน เพื่อให้ผู้เข้าชมได้เรียนรู้ เป็นฐานข้อมูลสำหรับการค้นคว้าวิจัย และใช้เป็นตัวอย่างสำหรับการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องที่ 5 ห้องเกียรติคุณ ดร.เคส Dr. Swennen เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดจำแนกสิ่งมีชีวิต (taxonomist) กลุ่มทากเปลือย ซึ่งผลงานวิจัยของท่านเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ท่านทำงานวิจัยด้านการจัดจำแนกทากเปลือยในแหล่งอาศัยที่กระจายอยู่ในเขตต่าง ๆ ของโลกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในยุโรป บริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แต่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ท่านได้ทำวิจัยทากเปลือยที่มีแหล่งอาศัยบริเวณ ป่าชายเลน ในประเทศไทย มาเลเซีย และ สิงคโปร์ การค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ในกลุ่มทากเปลือย เป็น ผลงานที่เด่น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของ ความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity) ซึ่งต้องอาศัย ทักษะในการจัดจำแนกสิ่งมีชีวิต (taxonomy) เมื่อครั้งที่ Dr. Swennen ค้นพบทากเปลือยชนิดใหม่ตัว แรกในอ่าวปัตตานี ท่านได้ให้เกียรติแก่พื้นที่ ที่ค้นพบทากเปลือย โดยใช้ชื่อ หมู่บ้าน และ อื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องให้ปรากฏอยู่ในชื่อวิทยาศาสตร์ เช่น ทากเปลือยชนิดแรกที่ค้นพบ ท่านได้ตั้งชื่อเป็นเกียรติแก่ สถานที่นั้น เช่น ปัตตานี (*Gymnodoris pattani*) ชื่อหมู่บ้านบางตาวา (*Elysia bangtawaensis*) และ สยามเอนซิส (*E. siamensis*) ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจในพื้นที่ ที่มีความสำคัญด้าน ความ หลากหลายทางชีวภาพห้องนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อเชิดชูเกียรติให้กับ Dr. Cornelis (Kees) Swennen และให้ คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และยึดเอาเป็นแบบอย่างในการทำงาน การดำรงชีวิต

ห้องที่ 6 ห้องแสดงภูมินิเวศ ภาพวาดจากปลายฟูกันของศิลปินชาวบ้าน นำเสนอบุคคลภูมิปัญญา แห่งแผ่นดินปลายด้ามขวาน ผู้นำธรรมชาติในพื้นที่ (ธรรมชาติ) ที่มีทั้งธรรมชาติ และเข้าใจธรรมชาติบ้านเอง เข้าใจภูมินิเวศ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่าง ดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยความเคารพ " พระเจ้าให้ ทรัพยากรธรรมชาติมา และให้เรามีสิทธิเท่ากันในสรรพสิ่ง ใช้ ดูแล พัฒนาให้ถูกทาง ถ้าเข้าใจอย่างนี้ ทุก ปัญหาสามารถแก้ได้" กอเซ็ง จากบ้านจาร์จิงตาดง ได้พูดไว้เป็นคำกล่าวที่ง่ายๆ ธรรมดา ที่คนไม่ธรรมดา ทั้งหลาย ทำไม่ได้เสียที ปัญหาที่นั่นจึงคงอยู่มีวัดอุจัตแสดงรวบรวมไว้ในแต่ละห้อง มีรายละเอียดว่าแต่ละ ชั้นมีที่มาที่ไปอย่างไร อยู่ในยุคใด และมีระบบฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์

สื่อในพิพิธภัณฑ์

ประกอบไปด้วยวัตถุจัดแสดง ตัวอย่างสิ่งมีชีวิต บ้ายบอกชื่อห้อง ไลน์ลแสดงรายละเอียด มี ภาพถ่าย ภาพวาด การบอกรายละเอียดในรูปแบบตัวอักษรทั้งภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ ภาษารูมี และมีการจัดทำหนังสือประกอบการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนต่างๆ รวมทั้งมีเว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์

<http://natmuseum.oas.psu.ac.th>

การเข้าชมและกิจกรรม

เปิดให้เข้าชมในเวลาราชการ และมีการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชน เช่น ค่ายเยาวชนรักษ์ป่าชาย เลนโรงเรียนอนุบาลปัตตานี นำจากใต้ดินสู่แปลงผักเกษตรอินทรีย์บ้านนาคือใต้ ซึ่งได้ประยุกต์กิจกรรมให้

ผู้เข้าร่วมได้รับองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับวัย มีการจัดทำหนังสือ รวบรวมข้อมูลจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในชุมชน จัดทำคู่มือนักท่องเที่ยว พันธุ์ปลาท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษารูมี

รายได้-รายจ่าย

รายได้ จากงบประมาณจากคณะ จากการขายของที่ระลึก เช่น สมุดโน้ต ปฏิทิน
รายจ่าย การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ การเตรียมการเพื่อการจัดกิจกรรม

SWOT Analysis พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น

S : จุดแข็ง

- เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัด
- ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์มีความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
- มีผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการในการจัดกิจกรรม
- ปรับกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้

W : จุดอ่อน

- ขาดงบประมาณ
- ขาดสื่อที่เหมาะสมกับคนหลากหลายวัฒนธรรม
- ขาดนักออกแบบเพื่อช่วยพัฒนาสื่อ
- รูปแบบยังไม่เหมาะสมกับพิพิธภัณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์
- การใช้พื้นที่ไม่เหมาะสม ไม่มีส่วนการจัดแสดงที่เหมาะสม

O : โอกาส

- หลักรัฐธรรมนูญ
- การให้ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน
- มีจุดแข็งด้านทรัพยากรทั้งด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และสังคมพหุวัฒนธรรม

T : อุปสรรค

- พิพิธภัณฑ์ยังเป็นหน่วยงานในคณะ ไม่มีแผนพัฒนาที่ชัดเจน

4.2.2.3 จากการสัมภาษณ์คุณนราวดี โลหะจินดา หัวหน้าฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์ คือ เพื่อจัดแสดงเรื่องราว โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่เกี่ยวข้องกับภาคใต้ ซึ่งจะเน้นที่ภาคใต้ตอนล่างเป็นหลัก การจัดแสดงแบ่งออกเป็นหมวด ๆ คือ หมวดเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน หมวดการละเล่นและการแสดงพื้นบ้าน หมวดศิลปวัตถุและหลักฐานทางโบราณคดีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ และหมวดเงินตราสมัยโบราณทั้งในและต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดง มีจำนวน 13 ห้อง

ส่วนที่ 1 ภูมิลักษณะชายแดนใต้ แสดงเนื้อหาภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานของจังหวัดชายแดนใต้

ส่วนที่ 2 ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์ เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างและเข้าร่วมประเพณีที่สามารถเข้าร่วมได้

ส่วนที่ 3 ประวัติศาสตร์ยุคต้น-ปาตานีดารุสลาม—รัตนโกสินทร์ มีการเคลื่อนย้ายศูนย์กลางชุมชนจากบริเวณเมืองโบราณยะรังไปยังบริเวณที่ใกล้ชายฝั่งทะเลและปากน้ำมากขึ้น ช่วงพุทธศตวรรษที่ 21-22 เมืองท่าปัตตานีเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปของพ่อค้าโปรตุเกสและฮอลันดา สมัยรัตนโกสินทร์มีการแยกเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี เมืองหนองจิก เมืองยะหริ่ง เมืองสายบุรี เมืองระแงะ เมืองรามัน เมืองยะลา

ส่วนที่ 4 จัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม อาทิ นายชาเดร์ แวเต็ง ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 2536 สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีพื้นบ้าน) นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ นามปากกา “พนมเทียน” ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 2540 สาขาวรรณศิลป์ นายเซ็ง อาบู ศิลปินดนตรีพื้นบ้าน รองเง็ง ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมแห่งสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ประจำปี 2555

ส่วนที่ 5 ภาษาและวรรณกรรม แสดงภาษาถิ่นที่ใช้กันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูถิ่น

ส่วนที่ 6 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ เมืองโบราณยะรังอายุราว 1,300 ปี มัสยิดกรือเซะ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี อุโมงค์เบตง เป็นต้น

ส่วนที่ 7 ห้องวิถีไทยพุทธ นำเสนอวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธ รวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี

ส่วนที่ 8 ห้องวิถีไทยเชื้อสายจีน นำเสนอวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน รวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี

ส่วนที่ 9 ห้องวิถีไทยมุสลิม นำเสนอวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิม รวมถึงประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี

ส่วนที่ 10 หัตถศิลป์ จัดแสดงงานหัตถศิลป์ที่มีชื่อเสียงของเมืองปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ประกอบด้วย การเขียนลายเรือกอกและ ผ้าสีมา เครื่องทองเหลือง กริชและศาสตราวุธ

ส่วนที่ 11 ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน นำเสนอการแสดงและการละเล่นต่างๆที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในแบบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ หนังตะลุง โนรา มะโย่ง รองเง็ง ดึกะฮูลู

ส่วนที่ 12 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

นำเสนอสถาปัตยกรรมทั้งท้องถิ่น การสร้างเรือน การทำมาหากิน เช่น การทำประมงพื้นบ้าน การทำนาเกลือ อาหารการกิน เช่น บูดู ข้าวย่า การถนอมอาหาร และขนมพื้นเมือง

ส่วนที่ 13 ชายแดนใต้วันนี้ จำลองชีวิตประจำวันในตลาดท้องถิ่น เช่น ร้านน้ำชา การจับจ่ายซื้อ ของ การปฏิสัมพันธ์พูดคุยกัน

สื่อในพิพิธภัณฑ์

ประกอบไปด้วยวัตถุจัดแสดง ตัวอย่างสิ่งมีชีวิต ป้ายบอกชื่อห้อง ไลน์ลแสดงรายละเอียด มี ภาพถ่าย ภาพวาด การบอกรายละเอียดในรูปแบบตัวอักษรทั้งภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ ภาษาภูมิ และมีการจัดทำหนังสือประกอบการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนต่างๆ รวมทั้งมีเว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์

<http://culture.pn.psu.ac.th>

การเข้าชมและกิจกรรม

เปิดให้เข้าชมในเวลาราชการ และมีการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชน

รายได้-รายจ่าย

รายได้ จากงบประมาณจากมหาวิทยาลัย

รายจ่าย การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ การเตรียมการเพื่อการจัดกิจกรรม

SWOT Analysis ทอวัฒนธรรมภาคใต้

S : จุดแข็ง

- รวบรวมวัตถุจัดแสดงอย่างเป็นระบบ
- ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์มีความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
- มีผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการในการจัดกิจกรรมและวัตถุจัดแสดง
- มีงบประมาณในการพัฒนา

W : จุดอ่อน

- ต้องใช้งบประมาณสูงในการปรับปรุงสูงหากเกิดการเสื่อมสภาพ
- ขาดการเชื่อมโยงเชิงพื้นที่ในชนบท
- เพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับที่ลึกซึ้งในแต่ละบริบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

O : โอกาส

- หลักสูตรท้องถิ่น
- โอกาสเชิงพื้นที่ที่ยังไม่มีหน่วยงานอื่นทำ เป็นโอกาสของมหาวิทยาลัย

T : อุปสรรค

- เข้าถึงยาก ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์

พบปัญหาที่คล้ายคลึงกันใน 3 พิพิธภัณฑสถาน พบว่าเกิดปัญหาในส่วนของการจัดการ 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านงบประมาณในการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานและปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่สามารถให้ความรู้ในพิพิธภัณฑสถานซึ่งในปัจจุบันมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจะนำไปใช้เพื่อเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นในการพัฒนาการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑสถานให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

4.2.3 เลือกพื้นที่ในการวิจัย ผลจากข้อมูลในการลงพื้นที่เบื้องต้นผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ในการวิจัยคือหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณิวัฒนาด้วยเหตุผลจากการจัดแสดงเนื้อหาที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมอย่างชัดเจน โดยมีผลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลดังนี้

4.2.3.1 ผลการสำรวจการจัดแสดงเนื้อหาในพิพิธภัณฑสถาน จากการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้ เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา ประเพณีวัฒนธรรม ฯลฯ โดยแบ่งเป็น 13 ส่วนผู้วิจัยบันทึกการสื่อสารด้านพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมเดิมในหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนาโดยใช้ตารางรหัส (Coding Sheet) ในการเก็บข้อมูลของรูปแบบการสื่อสารดั้งเดิมในเชิงรูปธรรม ได้แก่ วัตถุจัดแสดง ป้าย ภาพถ่าย ภาพวาด วิดีทัศน์ คำบรรยายภาษาไทย ภาษายาวี ภาษารูมี ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหรับ เสียง ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษารูมี ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และการสื่อสารรูปแบบดั้งเดิมในเชิงนามธรรม ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงของผู้เล่าเรื่องแล้ววิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงการสรุปเนื้อหาการจัดแสดงจากการลงพื้นที่เบื้องต้น ณ หอวัฒนธรรมภาคใต้

ส่วนจัดแสดง	การจัดแสดงที่ผสมผสานพิพิธภัณฑ์	ลักษณะสื่อ						
		ภาพนิ่ง					ภาพเคลื่อนไหว	
		สื่อแบบอักษร	สื่อแบบภาพนิ่ง		วัตถุจัดแสดง		สื่อที่สื่อสารแบบทางเดียว	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์
		คำบรรยาย	ภาพถ่าย	ภาพวาด	ของจริง	หุ่นจำลอง/โมเดล	วีดิทัศน์/แอนิเมชัน	อินเทอร์เน็ต/สื่อออนไลน์/เกมส์/แอปพลิเคชัน
ส่วนที่ 1	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ต้นไม้ประจำถิ่น ผู้จัดแสดงของจริงได้แก่แร่ต่างๆ เช่น ตะกั่ว ทอง ดินขาว ดินเขี้ยวหนูมาน พุดถึงภาพรวมของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้								
ส่วนที่ 2	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์โบราณ มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ศิลปะในถ้ำ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องมือหิน เสาสัตรี และมีรูปปั้นของชาวซาไก								
ส่วนที่ 3	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับแหล่งอารยธรรมลุ่มแม่น้ำปัตตานี ด้านานการสร้างเมืองใหม่ เครื่องปั้นดินเผาจากแหลมนกหมายเหตุ มีความซับซ้อนในการใช้สื่อเพื่อสื่อสารข้อมูล ต้องมีผู้บรรยายเพื่ออธิบายเพิ่มเติม								
ส่วนที่ 4	ไม่ชัดเจน	✓	-	✓	✓	-	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับผู้มีผลงานดีเด่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายเหตุ การสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงระหว่างบุคคลสำคัญกับผลงานดีเด่นยังไม่ชัดเจน								
ส่วนที่ 5	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	-	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับภาษาที่ใช้ในแต่ละเขต เพลงกล่อมเด็ก ภาพการกล่อมเด็ก สมุดโบราณ หนังสือราชการในอดีต หนังสือนิทานประกอบภาพขนาดใหญ่แสดงเรื่องเล่าในพื้นที่สามจังหวัด								
ส่วนที่ 6	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	-	-	✓	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ แผนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดภาคใต้								
ส่วนที่ 7	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับการเกิด การบวช การแต่งงาน เทศกาลชักพระ								
ส่วนที่ 8	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับการเกิด ดรุณจีน การแต่งงาน เทศกาลสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว								
ส่วนที่ 9	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ เกี่ยวข้องกับการเกิด การแต่งงาน เทศกาลวันดรุณ ยาริรายอ								
ส่วนที่ 10	ไม่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	-	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ จัดแสดงเครื่องทองเหลือง ผ้า กริช ศาสตราวุธ การเขียนลายเรือกอลและ								
ส่วนที่ 11	ไม่ชัดเจน	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบ จัดเวทีมหรสพ จอฉายวีดิทัศน์การแสดงการละเล่นพื้นบ้าน เครื่องแต่งกายมโนราห์								
ส่วนที่ 12	มีชัดเจน	✓	✓	-	✓	✓	-	-
ป้ายหลายภาษาไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบการทำมาหากิน เช่น ประมงพื้นบ้าน นาเกลือ อาหาร การสร้างเรือน								
ส่วนที่ 13	มีชัดเจน	-	-	✓	✓	✓	-	-
ไวนิลคำบรรยาย รูปภาพประกอบภาพ ภาพสามมิติบนฝาผนัง								

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3.2 ผลการสังเกตผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ โดยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจำนวน 245 คน โดยกลุ่มเป้าหมายของหอวัฒนธรรมภาคใต้คือ ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นกลุ่มของนักเรียนและนักศึกษาเป็น ซึ่งพฤติกรรมของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 แสดงพฤติกรรมของผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้

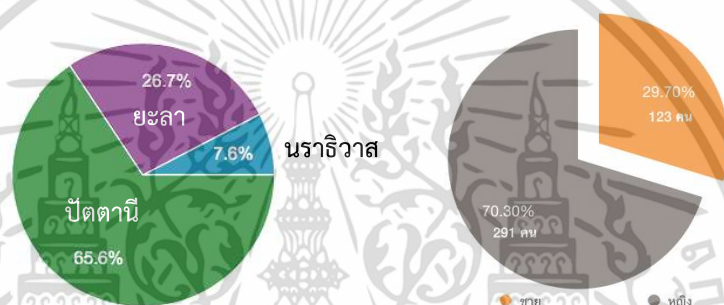
ส่วนของการจัดแสดง	พฤติกรรมของผู้เข้าชม				
	อ่านคำบรรยาย	ดูภาพ/วัตถุจัดแสดง	สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม	มีปฏิสัมพันธ์กับการจัดแสดง	อื่นๆ
1. ภูมิลักษณะชายแดนใต้	✓	✓	-	-	
2. ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์	✓	✓	-	✓	ถ่ายภาพเซลฟี่กับหุ่นจำลองซาไก
3. ประวัติศาสตร์ยุคต้น-ปาดานี ดารุสลาม-รัตนโกสินทร์	✓	✓	-	-	
4. จัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม	✓	✓	-	-	
5. ภาษาและวรรณกรรม	✓	✓	-	-	
6. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	✓	✓	✓	-	พูดถึงประสบการณ์ร่วม สถานที่ที่เคยไปท่องเที่ยว
7. วิถีชีวิตไทยพุทธประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี	✓	✓	-	-	
8. วิถีชีวิตไทยจีนประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี	✓	✓	-	-	
9. วิถีชีวิตไทยมุสลิมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี	✓	✓	-	-	
10. หัตถศิลป์	✓	✓	✓	-	
11. ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน	✓	✓	-	✓	หยุดดูวิดีโอวีดิทัศน์การแสดง
12. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	-	-	
13. ชายแดนใต้วันนี้	✓	✓	-	✓	หยิบของจำลอง ถ่ายรูป (เซลฟี่/กลุ่ม) และแชร์ในสังคมออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่ามี การเข้าชมเป็น 2 ประเภท คือ การเข้าชมแบบมีผู้ดูแลนำชม นิทรรศการและชมนิทรรศการแบบส่วนตัว ผู้เข้าชมให้ความสนใจและใช้เวลากับวัตถุจัดแสดงบางส่วนที่ตนมีประสบการณ์ร่วม เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หัตถศิลป์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชายแดนใต้ วันนี้ รวมทั้งให้ความสนใจกับการนำเสนอศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในประเด็นความเชื่อมโยงของทั้งสามวัฒนธรรมพบว่า ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวของต่างวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น แต่การจัดแสดงเนื้อหาในส่วนของวิถีชีวิตไทยพุทธ วิถีชีวิตไทยจีนและวิถีชีวิตไทยมุสลิมนั้นจำแนกวัฒนธรรมออกเป็นส่วนๆ โดยขาดจุดเชื่อมโยงทั้งสามวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน บางจุดในหอวัฒนธรรมภาคใต้จำเป็นต้องรับฟังคำบรรยายเพิ่มเติมจากผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เพราะทำให้ความเข้าใจของผู้ชมอาจคลาดเคลื่อนได้ เช่น ในส่วนของการจัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่มีการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลสำคัญกับผลงานดีเด่นยังไม่ชัดเจน ในส่วนของประวัติศาสตร์ยุคต้น-ปาตานีดารุสลาม-รัตนโกสินทร์ ที่มีความซับซ้อนในการใช้สื่อในการสื่อสารข้อมูลโดยเปรียบเทียบยุคของแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำปัตตานีเข้ากับเหตุการณ์สำคัญของโลก ในส่วนของภาษาและวรรณกรรมภาพของการกล่อมเด็ก 2 ภาพ เป็นภาพการกล่อมเด็กของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม แต่รายละเอียดอื่นๆ ที่ต้องการจะสื่อสารยังไม่ชัดเจน เช่น วิธีการผูกเปล เพลงที่ใช้ในการกล่อมเด็ก รวมทั้งเรื่องเล่าต่างๆ ของโบราณวัตถุแต่ละชิ้นที่มีเรื่องเล่าเฉพาะ เช่น ซากเครื่องปั้นดินเผาจากหมู่บ้านแหลมบกซึ่งเป็นของจริงในยุคที่ปัตตานีมีความเจริญด้านการค้าขายกับต่างชาติ บ้ายหลุมศพของชาวจีนที่พบขณะที่ชาวบ้านใช้เป็นกระดานซักผ้า ตามกรีชต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่อข้าวของเครื่องใช้ที่เหมือนกันในต่างภาษา ทำให้กลุ่มผู้เข้าชมที่ชมนิทรรศการแบบส่วนตัว ไม่มีผู้ดูแลนำชมนิทรรศการจะไม่ได้รับฟังเรื่องเล่าที่มีรายละเอียดอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดแสดงที่จัดไว้ ข้อสังเกตอีกประการที่ผู้วิจัยค้นพบในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าชมคือ จะมีแค่เพียงบางส่วนที่อ่านคำบรรยาย โดยเฉพาะในส่วนของวิถีชีวิตไทยพุทธ วิถีชีวิตไทยจีนและวิถีชีวิตไทยมุสลิมที่มีรายละเอียดของข้อมูลมากแต่นำเสนอด้วยคำบรรยายที่เป็นตัวอักษรประกอบภาพที่มีความยาวมากจนเกินไป ผู้ชมส่วนใหญ่จึงไม่ให้ความสนใจทั้งๆ ที่เป็นส่วนที่จะสื่อสารด้านพหุวัฒนธรรมต่อผู้เข้าชมได้ และพฤติกรรมของผู้เข้าชมที่ผู้วิจัยค้นพบอีกประการคือการชมพิพิธภัณฑ์พร้อมทั้งแชร์เรื่องราวของตนเองในสังคมออนไลน์ ซึ่งจากพฤติกรรมนี้เป็นอีกช่องทางที่สามารถเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรมจากพิพิธภัณฑ์ไปยังกลุ่มคนในพื้นที่

4.3 ผลพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมกรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อจากเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แบบออนไลน์ จำนวน 414 คน จากการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) มีเยาวชนจากจังหวัดปัตตานีร้อยละ 65.6 จังหวัดยะลาร้อยละ 26.7 และจังหวัดนราธิวาสร้อยละ 7.6 เป็นเพศชายร้อยละ 29.7 และเพศหญิงร้อยละ 70.3

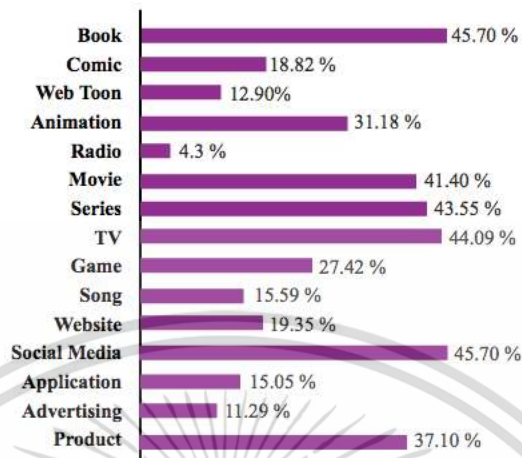

รูปที่ 4.3 แสดงข้อมูลร้อยละของเยาวชนที่สำรวจพฤติกรรมกรับสื่อในแต่ละจังหวัดและเพศ

4.3.1 พฤติกรรมกรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสำรวจการเปิดรับสื่อที่รวบรวมจากเยาวชนผู้รับสื่อ 414 คน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏผลเป็น 3 กลุ่ม คือ

4.3.1.1 กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมกรับสื่อที่มากที่สุดของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ อ่านหนังสือและสื่อสังคมออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 45.70 เท่ากัน อันดับที่ 2 คือการดูโทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 44.09 อันดับที่ 3 คือการดูซีรีส์คิดเป็นร้อยละ 43.55 และอันดับที่ 4 คือดูภาพยนตร์คิดเป็นร้อยละ 41.40 นับเป็นพฤติกรรมกรับสื่อที่ใกล้เคียงกันและสูงกว่าร้อยละ 40 ดังรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 พฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.3.1.2 กลุ่มที่ 2 พฤติกรรมการรับสื่อที่มากกว่าร้อยละ 20 คือ พฤติกรรมการซื้อหรือสะสมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากสื่อคิดเป็นร้อยละ 37.10 พฤติกรรมการดูแอนิเมชันคิดเป็นร้อยละ 31.18 และพฤติกรรมการเล่นเกมคิดเป็นร้อยละ 27.42

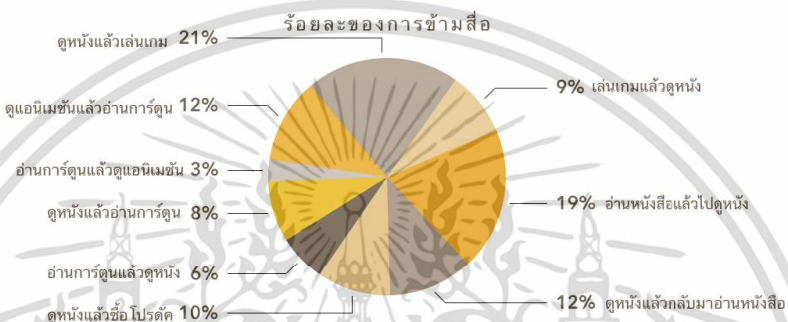
4.3.1.3 กลุ่มที่ 3 พฤติกรรมการรับสื่อที่มากกว่าร้อยละ 10 คือ พฤติกรรมการท่องเว็บไซต์คิดเป็นร้อยละ 19.35 พฤติกรรมการอ่านการ์ตูนคิดเป็นร้อยละ 18.82 พฤติกรรมการฟังเพลงคิดเป็นร้อยละ 15.59 พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันคิดเป็นร้อยละ 15.05 พฤติกรรมการอ่านเว็บตูนคิดเป็นร้อยละ 12.90 และพฤติกรรมการรับสื่อโฆษณาคิดเป็นร้อยละ 11.29

4.3.1.4 กลุ่มที่ 4 พฤติกรรมการรับสื่อที่น้อยกว่าร้อยละ 10 คือพฤติกรรมการฟังวิทยุคิดเป็นร้อยละ 11.29 ซึ่งเป็นพฤติกรรมการรับสื่อที่น้อยที่สุดของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

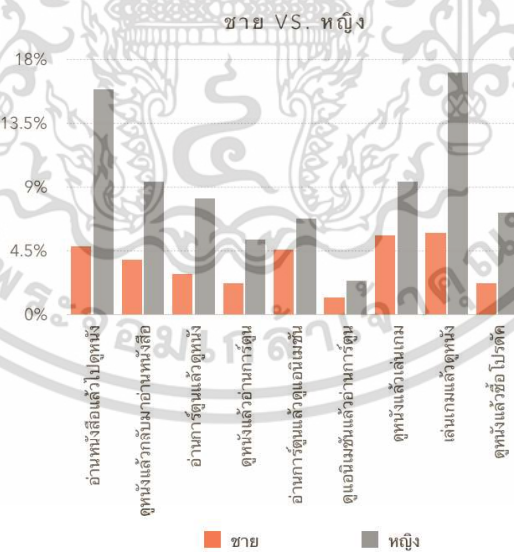
4.3.2 เส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสำรวจเส้นทางการข้ามสื่อที่รวบรวมจากเยาวชนผู้รับสื่อ 414 คน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าอันดับ 1 คือพฤติกรรมการดูภาพยนตร์แล้วไปเล่นเกมคิดเป็นร้อยละ 21 อันดับ 2 คือพฤติกรรมการอ่านหนังสือแล้วไปดูภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 19 อันดับ 3 คือพฤติกรรมการดูภาพยนตร์แล้วกลับมาอ่านหนังสือและดูแอนิเมชันแล้วกลับมาอ่านการ์ตูนคิดเป็นร้อยละ 12 อันดับ 4 คือพฤติกรรมการดูภาพยนตร์แล้วซื้อผลิตภัณฑ์จากภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 10 อันดับ 5 คือพฤติกรรมการเล่นเกม

แล้วไปดูภาพยนตร์คิดเป็นร้อยละ 9 อันดับ 6 คือพฤติกรรมการดูภาพยนตร์แล้วอ่านการ์ตูน คิดเป็นร้อยละ 8 อันดับ 7 คือพฤติกรรมการอ่านการ์ตูนแล้วไปดูภาพยนตร์คิดเป็นร้อยละ 6 และลำดับการข้ามสื่อที่มีเปอร์เซ็นต์น้อยที่สุดคือพฤติกรรมการอ่านการ์ตูนแล้วมาดูแอนิเมชันคิดเป็นร้อยละ 3 ปรากฏผลดังรูปที่ 4.5 และเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่าภาพรวมของเพศหญิงมีแนวโน้มในการข้ามสื่อมากกว่าเพศชายในทุกพฤติกรรม ดังรูปที่ 4.6

รูปที่ 4.5 ร้อยละของเส้นทางข้ามสื่อในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปที่ 4.6 ร้อยละของเส้นทางข้ามสื่อในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเทียบระหว่างเพศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการสำรวจการเปิดรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เห็นถึงแนวทางในการออกแบบสื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับสื่อและการข้ามสื่อของผู้รับสื่อซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อเพื่อสื่อสารให้ตรงกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และกรณีศึกษา

งานวิจัยเรื่องแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยการศึกษาใน 5 ส่วน ได้แก่ การหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การสำรวจพฤติกรรมกรรมการรับการเล่าเรื่องข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิเคราะห์เนื้อหาเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรมจากกรณีศึกษา “Satay3gether” และการสังเคราะห์แนวทางการออกแบบ

5.1 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ของ “ดีเอ็นเอวัฒนธรรมสามสาย” ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีด้านการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชาชนทั้งสามวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เป็นแผนผังมโนทัศน์ด้านวัฒนธรรมที่มีการผสมผสานและวัฒนธรรมแบบเข้มข้นแต่มีเหมือนกันทั้งสามวัฒนธรรม สามารถสังเคราะห์เป็นภาพของสาย DNA ของทั้งสามวัฒนธรรมที่มีการเชื่อมประสานกันในบริบทต่าง ๆ ดังรูปที่

5.1

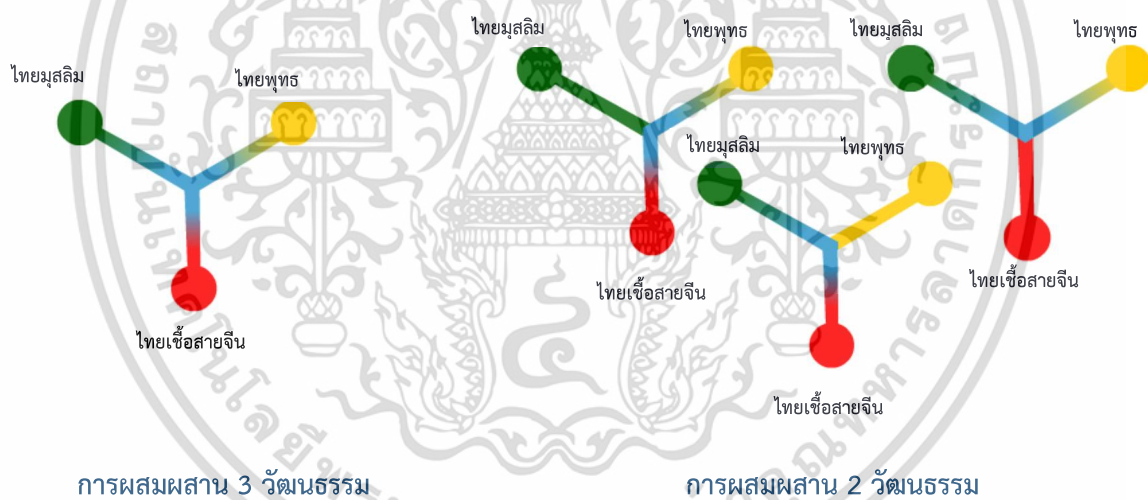

รูปที่ 5.1 ความสัมพันธ์ดีเอ็นเอวัฒนธรรมสามสาย (Triple Helix DNA Model)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสามวัฒนธรรมชายแดนภาคใต้แสดงออกมาในลักษณะของ DNA ที่มีความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมร่วมกันในลักษณะหม้อหลอมรวม (Melting Pots theory)

การผสมผสานในลักษณะหม้อหลอมรวมปรากฏทั้งในความสัมพันธ์ระหว่าง 2 วัฒนธรรมและ 3 วัฒนธรรม ได้แก่ อาหาร ได้แก่ อาหารฮาลาล และไม่ฮาลาล การแต่งกาย ได้แก่ บาติก สร้อย ฮีญาบ หมวกกะปิเยาะ การรักษาโรค ได้แก่ การแสดง(ความเชื่อ)เพื่อรักษาโรค สมุนไพรเพื่อรักษาโรค ภาษา แบ่งได้เป็นภาษาพูด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายูท้องถิ่น และภาษาเขียน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษาจีน สถาปัตยกรรม ได้แก่ เรือนมุสลิม บ้านทรงจีน อาคารชิโนโคโลเนียน การประกอบอาชีพ ได้แก่ ประมง นาเกลือ การท่องเที่ยว ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตลาด โรงเรียน ร้านน้ำชา หรือการจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อหารายได้ในวาระต่าง ๆ งานฝีมือ ได้แก่ ลวดลายเรือกอและ ผ้า เครื่องทองเหลือง กริช สั้งเคราะห์เป็นดังรูปที่ 5.2

รูปที่ 5.2 ลักษณะการผสมผสานสามวัฒนธรรมแบบหม้อหลอมรวม

(The Melting Pots theory of multiculturalism)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสามวัฒนธรรมชายแดนภาคใต้แสดงออกมาในลักษณะของ DNA ที่มีความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมร่วมกันในการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมในลักษณะทฤษฎีซาลัด (The Salad Bowl theory)

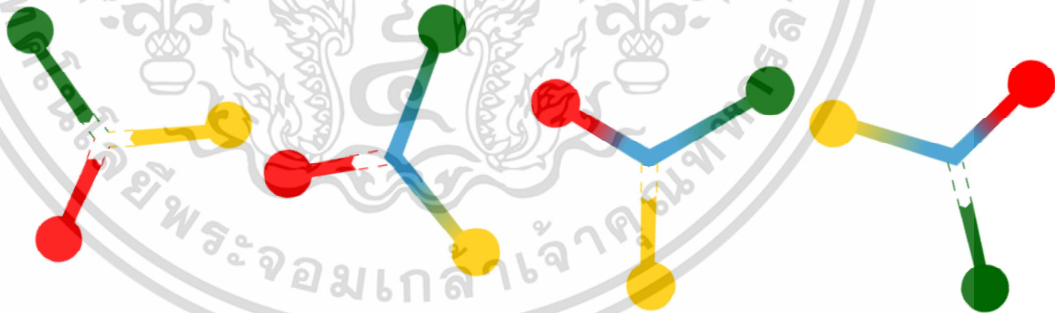
การผสมผสานในลักษณะซาลัดปรากฏในลักษณะของการผสมผสานวัฒนธรรมที่มีความเข้มข้น โดยมีวิถีปฏิบัติที่เหมือนกันแต่รูปแบบจะแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม เช่น การเกิด ได้แก่ การตั้งชื่อที่เป็นมงคลตามความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม พิธีกรรมหลังการเกิด การแต่งงาน ได้แก่ การจัดงาน พิธีแต่งงาน ความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม ได้แก่ การบวช การสวดมนต์ในชาวไทยพุทธ การประกอบพิธีฮัจญ์ การละหมาด ในชาวไทยมุสลิม และการไหว้เจ้า การสวดขอพรในชาวไทยเชื้อสายจีน สถานที่สำคัญทางศาสนา ได้แก่ วัด มัสยิด ศาลเจ้า และวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันพระ วันสงกรานต์ในชาวไทยพุทธ วันฮารีรายอ เทศกาลถือศีลอด วันเมอลิดในชาวไทยมุสลิม วันตรุษจีน เทศกาลกินเจ ในชาวไทยเชื้อสายจีน

รูปที่ 5.3 ลักษณะการผสมผสานสามวัฒนธรรมแบบซาลัด (The Salad Bowl of multiculturalism)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานวัฒนธรรมตามทฤษฎีหม้อหลอมที่มีความสัมพันธ์ของ 2 วัฒนธรรมและ 3 วัฒนธรรมปรากฏในวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ เช่น การจัดแสดงงานศิลปะของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศออสเตรเลียซึ่งคล้ายคลึงกับศิลปะพาราฟิกซ์ในประเทศอิสราเอลและปาเลสไตน์ (Tindle, McCarthy, Lincoln, Lawson, and Akbar, 2011; Goldberg, 2015) เช่นเดียวกับในประเทศมาเลเซียที่อาคารของพิพิธภัณฑ์มีการผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบมาเลเซีย จีนเปอรานากัน และยุโรปเข้าด้วยกัน (Tharazi, Tharazi, Alwi, Anuar, and Faudzi, 2019) คล้ายกับอาหารฮาลาลที่ทำโดยคนที่ไม่ใช่มุสลิมในประเทศสิงคโปร์ที่จำหน่ายให้คนมุสลิมและคนทั่วไปที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม เป็นต้น

(Noor, Don, and Cassidy, 2016) ส่วนการผสมผสานตามแบบทฤษฎีข้ามสปีดจะเป็นวัฒนธรรมที่เข้มข้น เช่น วันสำคัญทางศาสนา ดังกรณีศึกษาทฤษฎีข้ามสปีดในแผนการพัฒนาผังเมืองใหม่ในประเทศสิงคโปร์โดยการวางถนนสายประวัติศาสตร์เพื่อแสดงความเป็นชาติพันธุ์ในประเทศสิงคโปร์ อันประกอบไปด้วยย่านไชน่าทาวน์ ย่านลิตเติลอินเดียน และก่าปังกีลามทั้งสามชุมชนแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่เข้มข้นของวัฒนธรรมของตน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศสิงคโปร์ (ชีวลีธี บุญเกียรติ, 2562) ข้อค้นพบของการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมวัฒนธรรม ศึกษาความสัมพันธ์บนพื้นฐานการสร้าง ความเข้าใจในความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมเป็นสาเหตุที่พัฒนาความสัมพันธ์ไปในทิศทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมในส่วนของความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม เช่น พฤติกรรมที่เหมาะสมในพิธีกรรมทางศาสนาที่ต่างกัน การสร้างความเข้าใจภายใต้ความสัมพันธ์แบบดีเอ็นเอสามสายวัฒนธรรม ดังกรณีศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศมาเลเซียที่มีการลดช่องว่างระหว่างคนต่างวัฒนธรรม ด้วยคู่มือวัฒนธรรม ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมมาเลย์และสังคม ได้แก่ ภาษาที่ใช้ในมาเลเซีย การแต่งกายและมารยาท เช่น มารยาทในการพบปะและแสดงความยินดี ผู้หญิงมาเลย์จะไม่จับมือกับผู้ชาย ส่วนผู้ชายเชื้อสายจีนและหญิงเชื้อสายจีนจะจับมือกันได้และชาวอินเดียจะจับมือกับเพศเดียวกัน คู่มือวัฒนธรรมจะสามารถสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมที่ต่างกันไปได้เว้นวรรคซึ่งผลจากกระบวนการวิจัยนี้สามารถประยุกต์ใช้ในกระบวนการสื่อสารเพื่อประสานช่องว่างระหว่างชาวไทยพุทธชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ดังรูปที่ 5.4

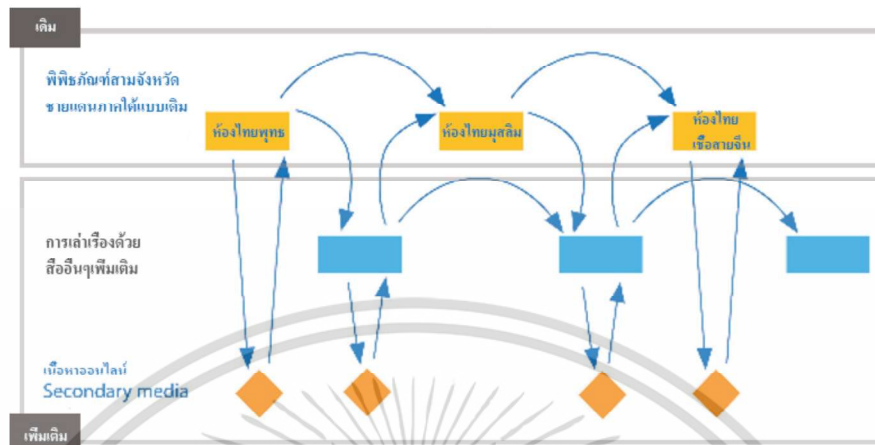
รูปที่ 5.4 แสดงถึงช่องว่างระหว่างสามวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการเก็บข้อมูลการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 แห่ง สัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ที่คัดเลือกมา 3 แห่ง ศึกษาการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณิวัฒนาที่คัดเลือกมาจากเหตุผลที่มีการจัดแสดงเนื้อหาที่เชื่อมโยงระหว่างสามวัฒนธรรมอย่างชัดเจน และการสังเกตผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ 245 คน แบบไม่มีส่วนร่วม ได้ข้อค้นพบว่าการจัดแสดงในหอวัฒนธรรมภาคใต้มีการออกแบบการเล่าเรื่องหลักตามโครงสร้างเรื่องราวเดิม 13 ห้อง มีเรื่องเล่าที่เพิ่มมาคือรายละเอียดอื่น ๆ ที่ไม่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ถูกเล่าผ่านปฏิสัมพันธ์กับผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นการขยายความเพิ่มเติมในวัตถุจัดแสดงแต่ละจุดหรืออธิบายถึงความสัมพันธ์ในการจัดแสดงส่วนต่าง ๆ เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับพฤติกรรมของผู้เข้าชมส่วนหนึ่งที่ชอบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (Individual Learning) มีความสนใจส่วนตัวในวัตถุจัดแสดงเฉพาะจุดและไม่ได้เข้าร่วมกับกลุ่มที่มีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เล่าเรื่อง การใช้สื่อเพื่อสื่อสารเรื่องราวจะสามารถเพิ่มข้อมูลและสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของวัตถุจัดแสดงได้ รวมทั้งพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในขณะชมพิพิธภัณฑ์ การถ่ายรูป แชร์คอนและแชร์ผ่านทางแพลตฟอร์มต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาการเล่าเรื่องควรจะต้องอยู่ในกรอบข้อจำกัดของงบประมาณในการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ทั้ง 3 แห่ง

ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเสนอรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปรับปรุงมาจากรูปแบบ Multi-layered Transmedia Story (Pratten, 2011) ซึ่งการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะออกแบบภายใต้โครงสร้างเรื่องราวเดิมในหอวัฒนธรรมภาคใต้ และเพิ่มเติมการเล่าเรื่องที่มีเนื้อหามากมายและไม่สามารถเล่าได้จบภายในโครงสร้างเดิม มีการเพิ่มเติมลำดับชั้นของสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์เข้าไปเพื่อให้การเล่าเรื่องสมบูรณ์ขึ้นโดยไม่ต้องให้ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นผู้เล่าเรื่องเหมือนการสื่อสารแบบดั้งเดิม ใช้งบประมาณในการพัฒนาไม่มาก สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายและจะช่วยสร้างความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นดังรูปที่ 5.5

รูปที่ 5.5 การเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

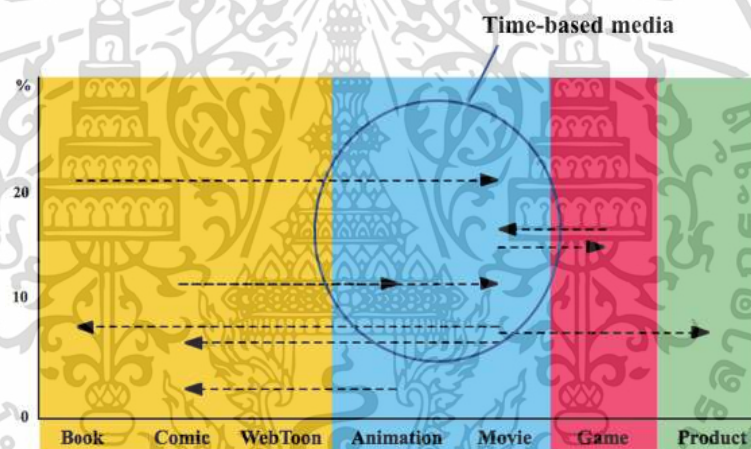
5.3.1 พฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสำรวจการเปิดรับสื่อที่รวบรวมจากผู้รับสื่อ 414 คน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลพบระดับของการเล่าเรื่อง การเชื่อมโยงประสบการณ์และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นระดับการเปิดรับสื่อในระดับสูง ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มากกว่าร้อยละ 40 เป็นสื่อภาพเคลื่อนไหวซึ่งมีภาพและเสียงเชื่อมโยงกับเวลา (Time-Based Media) เช่น แอนิเมชัน ภาพยนตร์ ซีรีส์ และโทรทัศน์ ซึ่งใกล้เคียงกับการรับจากสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนสื่อหนังสือ การ์ตูน หรือแพลตฟอร์มที่เปลี่ยนไปใช้เว็บตูน ช่องออนไลน์ที่เชื่อมโยงประสบการณ์ระหว่างบุคคลนั้นมีการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันไปยังช่องทางสื่ออื่น ๆ การเปิดรับเกมคือ 27.42% และผลิตภัณฑ์จากสื่อ 45.70% สื่อที่เหมาะสมสำหรับผู้รับสื่อในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ สื่อภาพเคลื่อนไหว สื่อสังคมออนไลน์ และขยายสู่ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ หรือผลิตภัณฑ์ดิจิทัลที่ได้จากพิพิธภัณฑ เพื่อเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัล เช่น การออกแบบตัวละคร สติกเกอร์ไลน์ อีโมจิ ไอคอน ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 เส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการสำรวจเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบเส้นทางการข้ามสื่อคือลักษณะการข้ามสื่อโดยเริ่มจากการอ่านหนังสือ อ่านการ์ตูน เล่นเกม แล้วมาดูภาพยนตร์หรือแอนิเมชันมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยสูงกว่าการรับสื่อภาพเคลื่อนไหวแล้วกลับไปอ่านหนังสือหรืออ่านการ์ตูน สำหรับผู้รับสื่อที่ดูภาพยนตร์และกลับไปเล่นเกม มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับการเล่นเกมและไปดูภาพยนตร์ ตามการเปิดเผยของสื่อและเส้นทางของผู้ใช้ ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันคือสื่อส่วนใหญ่ที่ผู้เยี่ยมชมเห็นสื่อคือสื่อตามเวลา และสื่อส่วนใหญ่จากเส้นทางของผู้ใช้คือสื่อตามเวลาเดียวกัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงเลือกสื่อตามเวลาซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ใช้เป็นจำนวนมากเพื่อพัฒนาเรื่องราวรองรับผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น ช่อง YouTube และสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสารเนื้อหาควบคู่กันไป เช่น แฟนเพจของ Facebook, Instagram, Vlog, ผู้เยี่ยมชมที่ชื่นชอบในการเข้าถึงกระบวนการผลิตที่ง่ายและต้นทุนต่ำดังรูปที่ 5.6

รูปที่ 5.6 เส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

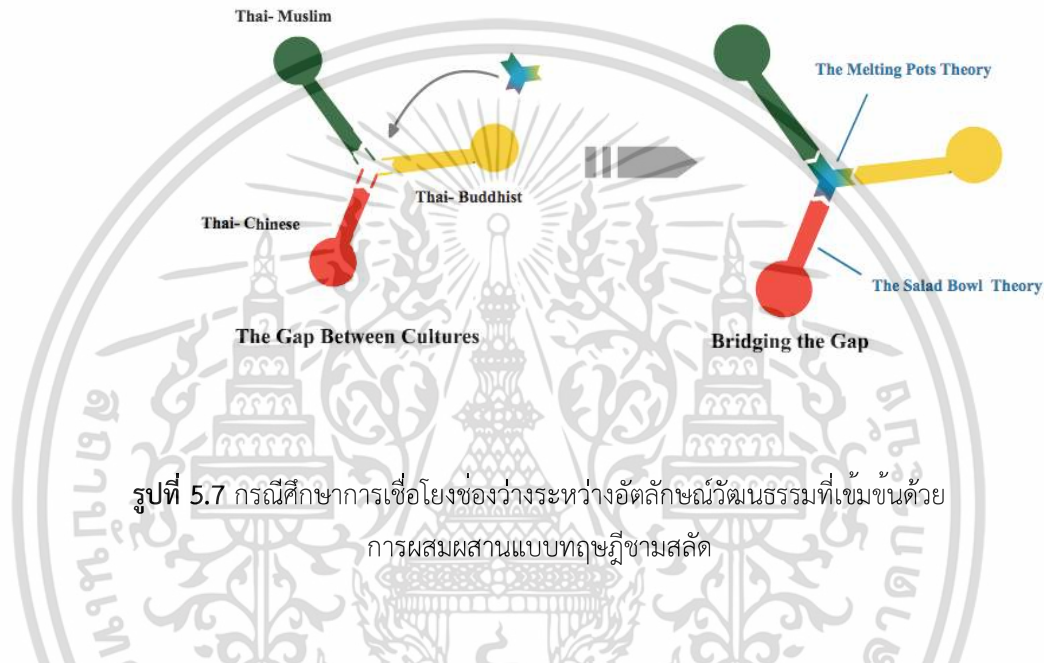
5.4 กรณีศึกษา “Satay3gether”: การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4.1 วิเคราะห์เนื้อหาการข้ามสื่อภายใต้เอกลักษณ์ร่วมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสังเคราะห์เอกลักษณ์ร่วมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ในรูปแบบดีเอ็นเอวัฒนธรรมสามสาย (Triple Helix DNA Model) ซึ่งมีการผสมผสานหลายทั้งผสมผสานกันทั้ง 2 และ 3 วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบทฤษฎีหม้อหลอมและการผสมผสานแบบทฤษฎีซามสลัด ในกรณีศึกษานี้จะนำเสนอการผสมผสานแบบทฤษฎีซามสลัดที่ทั้ง 3 วัฒนธรรมมีอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นเหมือนกันแต่มีความแตกต่างกันในรูปแบบซึ่งระหว่างสามวัฒนธรรมนี้มีช่องว่างระหว่างวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างทั้งสามวัฒนธรรมด้วยการนำเอาการผสมผสานทฤษฎีหม้อหลอมเข้าไปเชื่อมโยงดังแสดงในรูปที่ 5.7

รูปที่ 5.7 กรณีศึกษาการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นด้วยการผสมผสานแบบทฤษฎีซามสลัด

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอวัฒนธรรมภายใต้รูปแบบดิเอ็นเอวัฒนธรรมสามสาย ให้ออกมาเห็นเป็นรูปธรรมโดยเลือกวัฒนธรรมที่สามารถมองเห็นได้ (Visible Culture) เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ดนตรี ภาษา ทัศนศิลป์ เทศกาล ศิลปะ การแสดง วรรณกรรม ฯลฯ ในกรณีศึกษา ผู้วิจัยเลือกอาหารมาเชื่อมโยงทั้ง 3 วัฒนธรรมเข้าด้วยกันโดยสร้างโลกของเรื่องเล่า (storyworld) ของเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านการจัดแสดงของห่อวัฒนธรรมภาคใต้โดยคัดเลือกมา 6 ห้องที่มีความเชื่อมโยงอาหารกับการผสมผสานวัฒนธรรม โดยห้องที่ปรากฏความเชื่อมโยงของเนื้อหาที่มีการผสมผสานแบบทฤษฎีซามสลัดคือ ห้องวิถีไทยพุทธ ห้องวิถีไทยเชื้อสายจีนและห้องวิถีไทยมุสลิม และการผสมผสานแบบทฤษฎีซามสลัดคือ ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชายแดนใต้วันนี้ อาหารเป็นเสมือนการเชื่อมต่อระหว่าง 3 วัฒนธรรม เพราะอาหารแทรกอยู่ในชีวิตปกติทุกวันหรือแม้แต่ในโอกาสพิเศษของแต่ละวัฒนธรรม อาหารเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 5.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 5.1 การวิเคราะห์เรื่องเล่าของอาหารจากความสัมพันธ์พหุวัฒนธรรมและพฤติกรรมของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์

ส่วนที่ (Room NO .)	ลักษณะการผสมผสานวัฒนธรรม	พฤติกรรมของผู้เข้าชม	การเล่าเรื่องอาหาร
ส่วนที่ 1 ภูมิลักษณะชายแดนใต้	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู	
ส่วนที่ 2 ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู, เชลฟ์กับวัตถุจัดแสดง	✓
ส่วนที่ 3 ประวัติศาสตร์ยุคต้น-ปาตานีดารุสลาม-รัตนโกสินทร์	the Salad Bowl theory	อ่าน, ดู	
ส่วนที่ 4 จัดแสดงเรื่องราวผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู	
ส่วนที่ 5 ภาษาและวรรณกรรม	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู	
ส่วนที่ 6 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู, สอบถามผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์, พูดคุยเกี่ยวกับสถานที่ที่เคยไป	
ส่วนที่ 7 ห้องวิถีไทยพุทธ	the Salad Bowl theory	อ่าน, ดู	✓
ส่วนที่ 8 ห้องวิถีไทยเชื้อสายจีน	the Salad Bowl theory	อ่าน, ดู	✓
ส่วนที่ 9 ห้องวิถีไทยมุสลิม	the Salad Bowl theory	อ่าน, ดู	✓
ส่วนที่ 10 หัตถศิลป์	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู, สอบถามผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์	
ส่วนที่ 11 ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู, มีปฏิสัมพันธ์ VDO	
ส่วนที่ 12 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู	✓
ส่วนที่ 13 ชายแดนใต้วันนี้	the Melting Pots theory	อ่าน, ดู, เชลฟ์กับวัตถุจัดแสดงและสตรีทอาร์ท	✓

อาหารเป็นการผสมผสานวัฒนธรรมตามทฤษฎีหม้อหลอมที่สามารถแสดงความแตกต่างของวัฒนธรรมได้ภายใต้อาหารชนิดเดียวกัน จากการวิเคราะห์พบว่าในห้องที่ 12 ซึ่งเป็นห้องภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่น ส่วนการจัดแสดงจะมีหุ่นจำลองอาหารประเภทต่างๆ ที่ดึงดูดผู้เข้าชมให้มีปฏิสัมพันธ์และในด้านตรงกันข้ามจะมีการแสดงรายละเอียดของอาหารด้วยไวน์ลภาพและตัวอักษร ซึ่งมีผู้เข้าชมจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจ อาหารที่ผู้วิจัยเลือกมาเพื่อเป็นตัวแทนในการ

เชื่อมโยงทั้ง 3 วัฒนธรรมคือ “สะเต๊ะ” โดยมีภาพใหญ่เป็นสะเต๊ะฮาลาลและไม่ฮาลาลในชื่อเรื่อง “Satay3gether” ซึ่งมาจากคำว่า Satay+ 3 Culture +Together โดยมีวิธีวิเคราะห์เนื้อหาดังตารางที่ 5.2

ตาราง 5.2 การวิเคราะห์สะเต๊ะในวัฒนธรรมการกินของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนประกอบของ สะเต๊ะ	ไทยพุทธ	ไทยมุสลิม	ไทยเชื้อสายจีน
เนื้อสะเต๊ะ	✓	✓	คนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมไม่รับประทานเนื้อ
ไก่สะเต๊ะ	✓	✓	✓
หมูสะเต๊ะ	✓	สะเต๊ะฮาลาล ไม่ใช่เนื้อหมูใน การทำ	✓
น้ำจิ้มสะเต๊ะ	✓	✓	✓
อجاجด	✓	✓	✓
ข้าวอัด	✓	✓	✓
ขนมปัง	✓	✓	✓

การออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้โครงสร้างเรื่องราวเดิมในหอวัฒนธรรมภาคใต้เพื่อให้การเล่าเรื่องสมบูรณ์ขึ้นโดยไม่ต้องใช้ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้วิจัยวิเคราะห์การออกแบบเรื่องราวจากผลการเก็บข้อมูลพฤติกรรมกรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พบว่าผู้รับสื่อ รับผิดชอบต่อภาพเคลื่อนไหวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับร้อยละของเส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเส้นทางการข้ามสื่อระหว่างสื่อต่าง ๆ แต่จะข้ามไปและกลับมาที่สื่อภาพเคลื่อนไหวมากที่สุด กรณีศึกษานี้จึงเลือกสื่อภาพเคลื่อนไหวในการเพิ่มเติมการเล่าเรื่องอีกลำดับชั้น ผ่านช่องทางช่องทางออนไลน์ เช่น ช่องยูทูป สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบของภาพยนตร์สั้นในโลกเสมือน และเชื่อมโยงตัวละครนั้นคู่ขนานในโลกแห่งความจริงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊กแฟนเพจ อินสตราแกรม วีลือก ซึ่งง่ายต่อการติดตามของผู้ใช้และใช้งบประมาณไม่มากในกระบวนการผลิต เรื่องราวอีกลำดับชั้นเชื่อมโยงระหว่างสามวัฒนธรรมในรูปแบบของเนื้อสะเต๊ะ ไก่สะเต๊ะ และหมูสะเต๊ะ ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมการกินในพื้นที่คือกินสะเต๊ะกับข้าวเจ้าอัด โดยการเอาข้าวไปนึ่งและอัดเป็นก้อนและตัดเป็นชิ้นลูกเต๋าเล็ก ๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ที่กินสะเต๊ะกับขนมปังปัง สะเต๊ะฮาลาลของมุสลิมจะมีทั้งเนื้อสะเต๊ะและไก่สะเต๊ะ มีความเข้มข้นของเครื่องเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

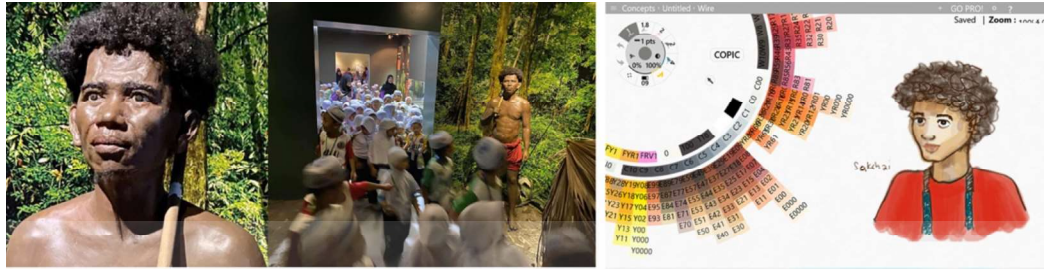
ที่ใช้หมัก สำหรับสะเต๊ะแบบจีนจะเป็นไก่สะเต๊ะ หมูสะเต๊ะซึ่งมีสีของเครื่องเทศที่หมักสีอ่อนกว่าของมุสลิม
รสชาติจะเข้มข้นน้อยกว่า ส่วนสะเต๊ะแบบไทยจะมีทั้งเนื้อสะเต๊ะ ไก่สะเต๊ะ และหมูสะเต๊ะโดยเชื่อมโยง
เรื่องราวจากวัตถุจัดแสดงในห้องที่ 12 ของพิพิธภัณฑ์ที่ผู้เข้าชมมีปฏิสัมพันธ์ด้วยค่อนข้างมากดังรูปที่ 5.9

รูปที่ 5.8 วัตถุจัดแสดงเกี่ยวกับอาหาร แผ่นป้ายไว้นิลเกี่ยวกับอาหาร ตัวอย่างภาพเปรียบเทียบสะเต๊ะของแต่ละวัฒนธรรม และภาพร่างของสะเต๊ะ

กระบวนการผลิตการเล่าเรื่องข้ามสื่อสำหรับหลายแพลตฟอร์มจะประกอบไปด้วยในส่วนของบท
เช่น โครงเรื่อง เรื่องย่อ และตัวละคร โดยเฉพาะเจาะจงไปตามแต่ละแพลตฟอร์ม การประสานกันและ
เส้นทางการข้ามสื่อของผู้รับสื่อ จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการออกแบบ กำหนดสไตล์และสตอรี่บอร์ด
กำหนดเทคโนโลยีที่จะใช้รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับ การจัดการเนื้อหาสำหรับผู้ใช้และการ
ตรวจสอบคุณภาพและสุดท้ายคือการจัดการด้านธุรกิจ ความต้องการของตลาด แผนเพื่อการเผยแพร่สื่อ
และลิขสิทธิ์ ในการวิเคราะห์เรื่องราวสำหรับการเล่าเรื่องข้ามสื่อนั้นจะต้องมีความน่าสนใจเพื่อเชื่อมโยง
เรื่องราวในพิพิธภัณฑ์แบบหลายระดับ การออกแบบเรื่องเล่าในกระบวนการก่อนการผลิต ในกรณีศึกษา
นี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวละครหลักที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้มากที่สุด เป็นหุ่นชาโกมานิที่
ตั้งอยู่ในห้องที่ 2 ก่อนกาลโบราณคดีและชาติพันธุ์ ซึ่งตั้งอยู่ตรงทางเข้าพิพิธภัณฑ์และเป็นจุดสนใจแรก
ตัวละครนี้มีความผสมผสานระหว่างไทยพุทธ ไทยเชื้อสายจีน และไทยมุสลิมเพราะมีลักษณะภายนอกที่
เป็นคนพื้นถิ่น เป็นตัวละครที่เกิดก่อนมีศาสนาเข้ามาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยตั้งชื่อของตัว
ละครนี้ว่า “ศักดิ์ชัย” เป็นช่างภาพและอินฟลูเอนเซอร์ที่มีชื่อเสียงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
สามารถบริโภคอาหารได้ทั้งฮาลาลและไม่ฮาลาล และโพสต์เรื่องราวจากในภาพยนตร์สั้นผ่านสื่อสังคม
ออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในความเป็นจริงได้ ดังรูปที่ 5.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 ตัวละครศักดิ์ชัยที่ได้มาจากหุ่นชาโกมานิในพิพิธภัณฑ์ และการออกแบบภาพร่าง

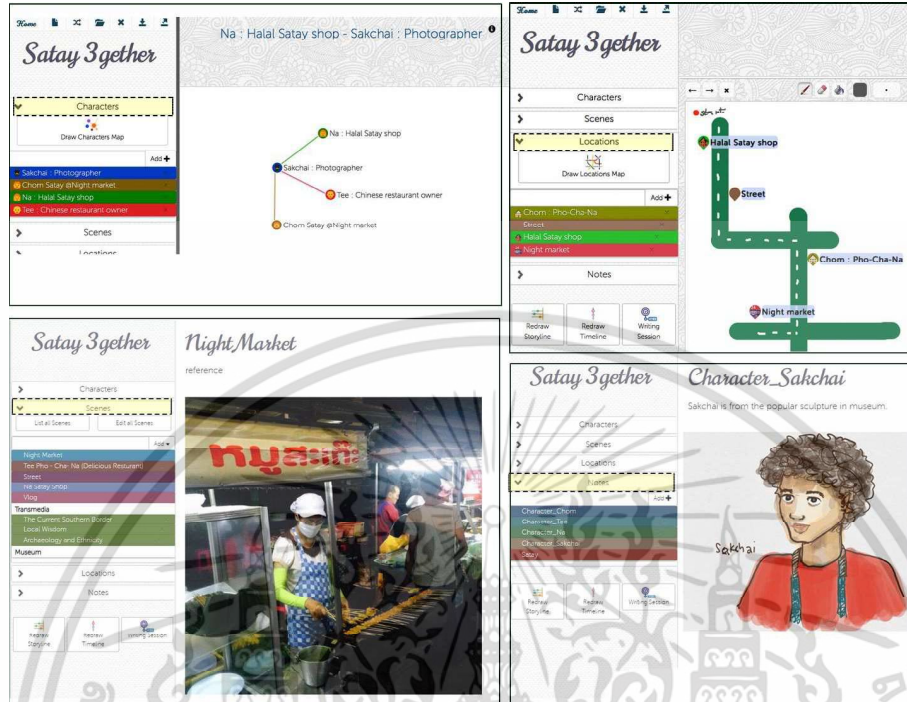
ตัวละครอื่น ๆ เป็นตัวละครสมมติที่สร้างขึ้นตามการผสมผสานแบบทฤษฎีข้ามสปีด ได้แก่ นา เจ้าของร้านสะเต๊ะมุสลิมที่เป็นตัวแทนการนำเสนอสะเต๊ะอาลาดี ตี เป็นเจ้าของร้านตีโกชนาซึ่งขายสะเต๊ะแบบจีนและโหมเป็นเจ้าของสะเต๊ะรถเข็นในตลาดโต้รุ่ง ขายสะเต๊ะแบบไทย การออกแบบตัวละครจะใช้แอปพลิเคชันชื่อ **Concept** ที่มีความง่ายในการใช้งานและรองรับกับอุปกรณ์ต่างๆ ในการวาด ออกแบบ โทนสีและอารมณ์ ดังรูปที่ 5.11

รูปที่ 5.10 ภาพร่างตัวละครศักดิ์ชัยที่ได้มาจากในพิพิธภัณฑ์ และตัวละครสมมติ นา ตี และโหม

สถานที่ที่เกี่ยวข้องในการเล่าเรื่องเชื่อมโยงมาจากห้องที่ 13 ชายแดนใต้วันนี้ เป็นอีกห้องหนึ่งที่ได้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุจัดแสดงเป็นจำนวนมากเพราะมีประสบการณ์ร่วมกัน เรื่องเล่าจะถูกเชื่อมโยงจากสถานที่ในพิพิธภัณฑ์กับตัวละครต่าง ๆ ในภาพยนตร์สั้น โดยใช้แอปพลิเคชัน Storylinecreator ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องเล่าเดิมในพิพิธภัณฑ์ และเรื่องเล่าอีกลำดับขั้นสามารถออกแบบเรื่องเล่าจากแอปพลิเคชันโดยการเพิ่มภาพตัวอย่างที่ได้จากการหาข้อมูล การวางแผน และกระบวนการผลิตสื่อได้ง่าย แสดงดังรูปที่ 5.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

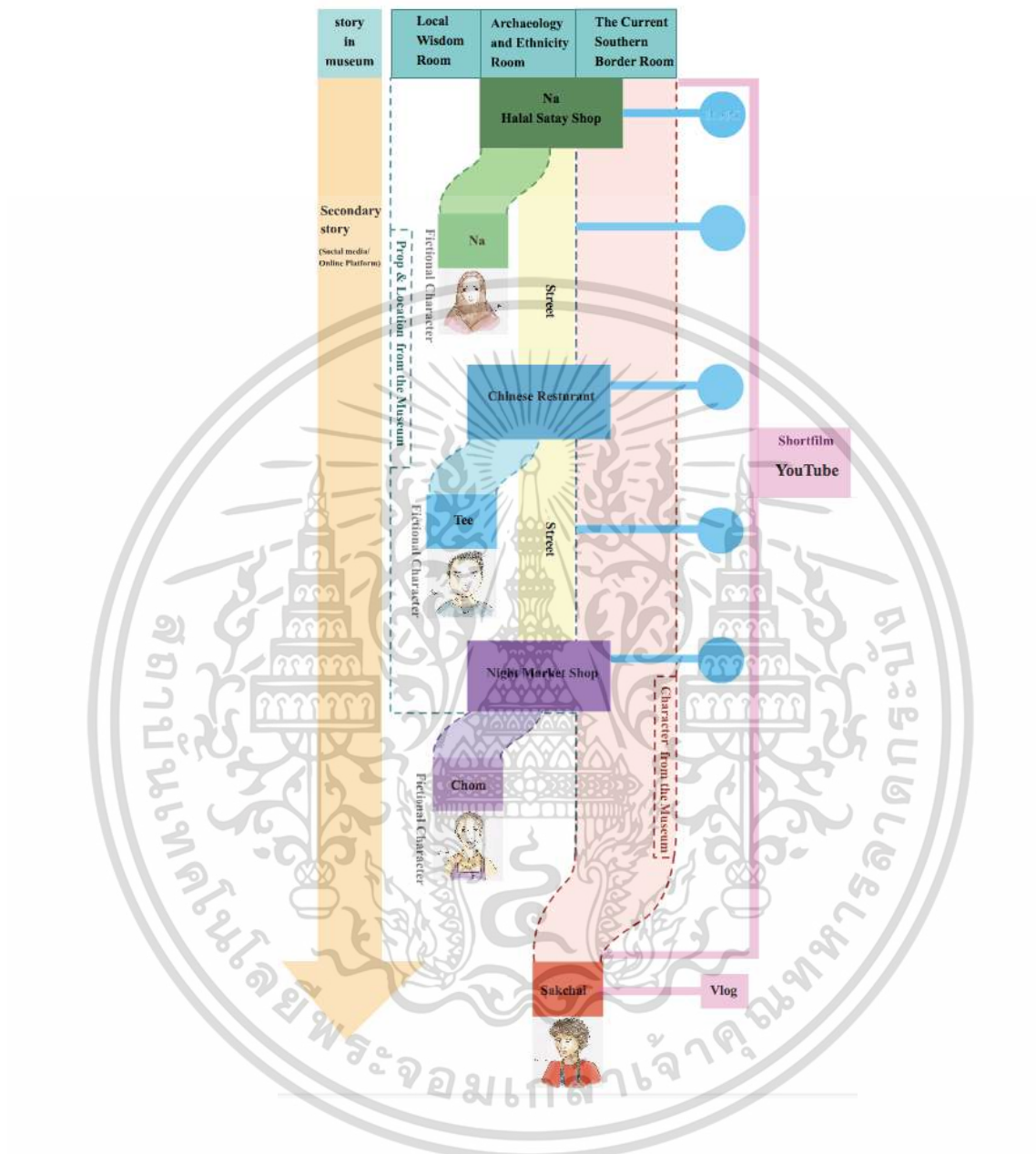

รูปที่ 5.11 รายละเอียดของการสร้างเรื่องเล่าโดยใช้แอปพลิเคชัน Storylinecreator

เรื่องย่อของ “Satay3gether”

ศักดิ์ชัยเป็นช่างภาพและอินฟลูเอนเซอร์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างคอนเทนต์ สะเต๊ะร้านดังในช่องยูทูปของตนเอง เริ่มจากสะเต๊ะมุสลิมของนาเดินไปตามถนนและโพสต์บน Instagram ศักดิ์ชัยในความเป็นจริง จากนั้นแวะที่ร้านตีโกชนาเพื่อชิมสะเต๊ะแบบจีนพร้อมทั้งโพสต์บน Instagram และปิดท้ายด้วยสะเต๊ะแบบไทยที่ตลาดไต้รุ่ง ศักดิ์ชัยโพสต์บน Instagram และแชร์คอนบับ สื่อสังคมออนไลน์โดยมีผู้ติดตามตัวละครสมมติจริง และแสดงความคิดเห็นได้ตอบด้วย เส้นเรื่องเล่าหลัก จะเป็นภาพยนตร์สั้น และมี Vlog ซึ่งเป็นภาพการถ่ายจากมุมมองของศักดิ์ชัยเอง โดยมีเรื่องราวดังรูปที่ 5.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.12 โลกรเล้าเรื่องของกรณีศึกษา “Satay3gether”

จากกรณีศึกษาข้างต้นเป็นตัวอย่างในการออกแบบการเล้าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางได้ดังรายละเอียดในบทที่ 6 ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

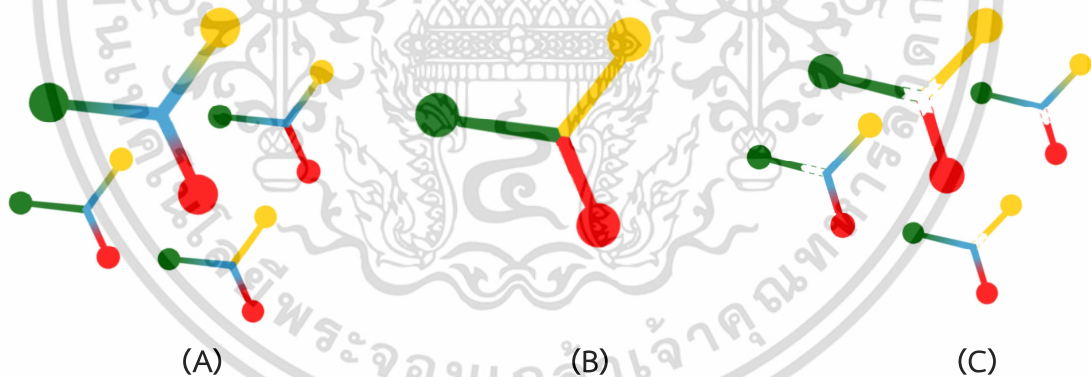
สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการเก็บข้อมูลได้ผลการวิจัย การวิเคราะห์ และสังเคราะห์นำมาสู่การสรุปผลและข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 เอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 1) เอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คืออะไรซึ่งนำไปสู่วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อค้นหาเอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการเก็บข้อมูลวิจัยสรุปได้ว่าเอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะเป็นดีเอ็นเอสามสายที่เชื่อมโยงเอสามวัฒนธรรมเข้าด้วยกันในด้านต่าง ๆ การสื่อสารภาพของเอกลักษณะร่วมกันวัฒนธรรมสามารถนำเสนอได้ในสองลักษณะดังรูปที่ 6.1

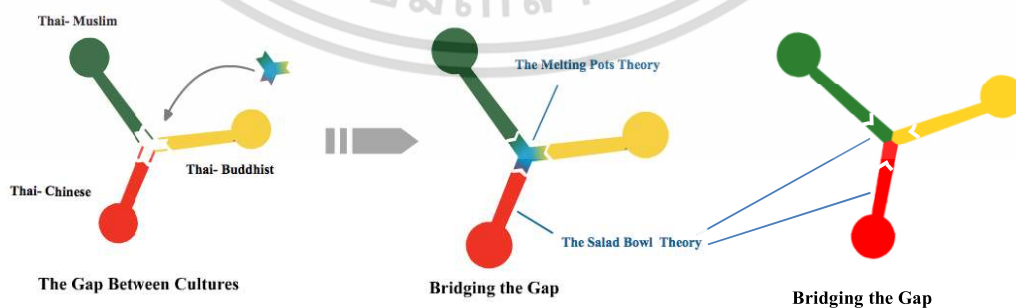
รูปที่ 6.1 ลักษณะของเอกลักษณะร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.1.1 ลักษณะ A เป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมที่มีความกลมกลืนเข้าด้วยกัน ตามทฤษฎีหม้อหลอมรวมที่เหมือนมีการหลอมละลายวัฒนธรรมเข้าด้วยกันทั้ง 3 วัฒนธรรม หรือ 2 วัฒนธรรม ได้แก่ ได้แก่ อาหาร ได้แก่ อาหารฮาลาล และไม่ฮาลาล การแต่งกาย ได้แก่ บาติก สร้อย อัญญาบ หมวกกะปิเยาะ การรักษาโรค ได้แก่ การแสดง(ความเชื่อ)เพื่อรักษาโรค สมุนไพรเพื่อรักษาโรค ภาษา แบ่งได้เป็นภาษาพูด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายูท้องถิ่น และภาษาเขียน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษายาวี ภาษาจีน สถาปัตยกรรม ได้แก่ เรือนมุสลิม บ้านทรงจีน อาคารชิโนโค โลเนียน การประกอบอาชีพ ได้แก่ ประมง นาเกลือ การท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวตาม ธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตลาด โรงเรียน ร้านน้ำชา หรือ การจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อหารายได้ในวาระต่าง ๆ งานฝีมือ ได้แก่ สวดลายเรือกอและ ผ้า เครื่อง ทองเหลือง กริช เป็นต้น

6.1.1.2 ลักษณะ B เป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมที่มีความกลมกลืนเข้าด้วยกัน ตามทฤษฎีซามสัด ลักษณะของการผสมผสานวัฒนธรรมที่มีความเข้มข้น มีวิถีปฏิบัติที่เหมือนกันใน แต่ละวาระแต่รูปแบบจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม เช่น การทำบุญทั้งสามวัฒนธรรมจะมีงาน บุญที่ถือว่าเป็นการมงคลเหมือนกันแต่จะมีพิธีกรรมรูปแบบส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ เป็นรายละเอียด ปลีกย่อยแตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม ได้แก่ การบวช การสวดมนต์ในชาวไทยพุทธ การประกอบพิธีฮัจญ์ การละหมาด ในชาวไทยมุสลิม และการไหว้เจ้า การสวดขอพรในชาวไทยเชื้อ สายจีน การเกิด ได้แก่ การตั้งชื่อที่เป็นมงคลตามความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม พิธีกรรมหลังการ เกิด การแต่งงาน ได้แก่ การจัดงาน พิธีแต่งงาน สถานที่สำคัญทางศาสนา ได้แก่ วัด มัสยิด ศาลเจ้า และวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันพระ วันสงกรานต์ในชาวไทยพุทธ วันฮารีรายอ เทศกาลถือศีลอด วันเมาลิดในชาวไทยมุสลิม วันตรุษจีน เทศกาลกินเจ ในชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นต้น

6.1.1.3 ลักษณะ C เป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมบางส่วนแต่ยังมีช่องว่าง ระหว่างวัฒนธรรมอยู่ การเชื่อมต่อช่องว่างนี้สามารถสร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทย พุทธ ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดังรูปที่ 6.2

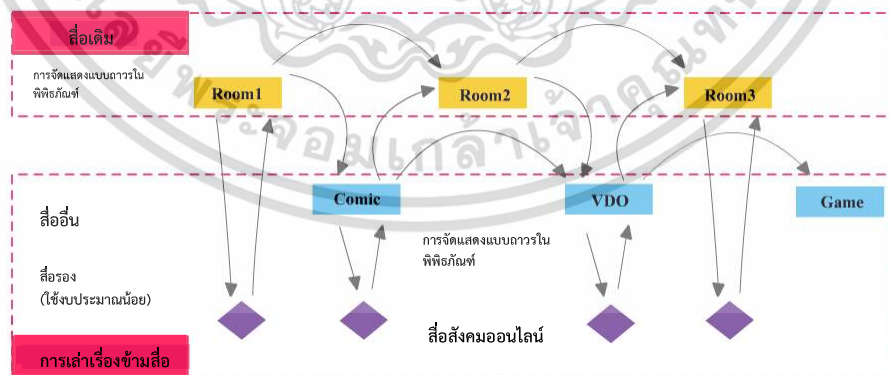
รูปที่ 6.2 การเชื่อมโยงเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยกรณีศึกษาในบทที่ 5 ได้เสนอแนวทางในการนำเอาการผสมผสานแบบหม้อหลอมรวมมาใช้ในการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวทางอื่นในการเชื่อมโยงระหว่างช่องว่างได้ เช่น การเชื่อมโยงด้วยการผสมผสานแบบซามสัดที่แต่ละวัฒนธรรมเคารพในความแตกต่างของอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมอื่น แต่ยังคงเห็นภาพของความเหมือนกันในความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.2 รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 2) การเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไรซึ่งนำไปสู่การหาแนวทางในการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์ที่ช่วยแก้ไขปัญหามีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการเก็บข้อมูลวิจัย พบว่าในพิพิธภัณฑ์ยังมีเรื่องเล่าอีกมากมายที่ไม่ได้สื่อสารไปยังผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งมักจะเชื่อมโยงโดยการบอกเล่าของผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ ในบางช่วงเวลาที่ผู้ไม่มีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นคนเล่าเรื่องหรือในช่วงที่ผู้เข้าชมไม่สามารถเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์ได้ ดังเช่นสถานการณ์ของโรค COVID-19 ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ โลกของเรื่องราวที่มีอยู่หลากหลายในนิทรรศการถาวร และเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้วัตถุจัดแสดง จะสามารถเล่าให้สมบูรณ์ได้โดยใช้การเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์ โดยมีสื่อเดิมในพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการถาวรเป็นเรื่องราวหลัก และเพิ่มการเล่าเรื่องในสื่อรองที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาไม่มากเข้าไป โดยไม่ไปรบกวนนิทรรศการถาวรเดิม เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูน เกม สื่อสังคมออนไลน์ ผ่านช่องทางอื่น ๆ ที่หลากหลายตามพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเล่าเรื่องลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่จะต้องพัฒนาโครงสร้างพิพิธภัณฑ์เดิมดังรูปที่ 6.3

รูปที่ 6.3 แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

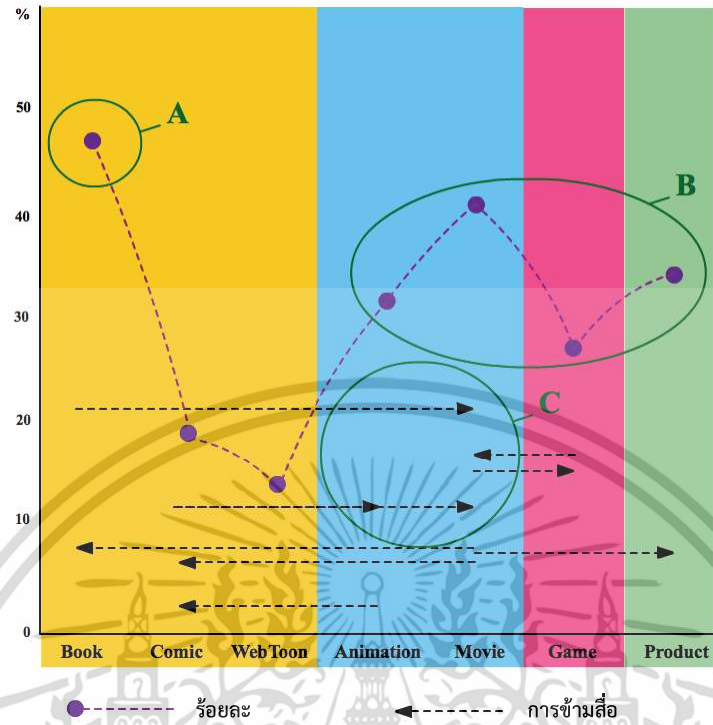
6.1.3 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 3) พฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร นำไปสู่วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัดกลุ่ม	ลำดับพฤติกรรมการรับสื่อ	เส้นทางข้ามสื่อ
กลุ่มที่ 1 > 40 %	1) อ่านหนังสือและสื่อสังคมออนไลน์ 2) ดูโทรทัศน์ 3) ดูซีรีส์ 4) ดูภาพยนตร์	1) ดูภาพยนตร์แล้วไปเล่นเกม 2) อ่านหนังสือแล้วไปดูภาพยนตร์ 3) ดูภาพยนตร์แล้วกลับมาอ่านหนังสือและดูแอนิเมชันแล้วกลับมาอ่านการ์ตูน
กลุ่มที่ 2 > 20 %	5) ช้อหรือสะสมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากสื่อ 6) ดูแอนิเมชัน 7) เล่นเกม	4) ดูภาพยนตร์แล้วซื้อผลิตภัณฑ์จากภาพยนตร์ 5) พฤติกรรมการเล่นเกมแล้วไปดูภาพยนตร์
กลุ่มที่ 3 > 10 %	8) ท่องเว็บไซต์ 9) อ่านการ์ตูน 10) ฟังเพลง 11) ใช้แอปพลิเคชัน 12) อ่านเว็บตูน 13) รับสื่อโฆษณา	7) ดูภาพยนตร์แล้วอ่านการ์ตูน 8) อ่านการ์ตูนแล้วไปดูภาพยนตร์ 9) อ่านการ์ตูนแล้วมาดูแอนิเมชัน
กลุ่มที่ 4 < 10 %	14) ฟังวิทยุ	

พฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ โดยกลุ่มที่ 1 เป็นพฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนที่มีมากที่สุด และค่อยๆ ลดหลั่นลงมาจากกลุ่มที่ 4 เมื่อนำพฤติกรรมการรับสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการข้ามสื่อ ค้นพบว่าสื่อที่มีร้อยละของพฤติกรรมสูงมีความเชื่อมโยงกัน อันได้แก่ พฤติกรรมการดูภาพยนตร์ พฤติกรรมการอ่านหนังสือ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จากสื่อและพฤติกรรมการเล่นเกม ซึ่งนำไปสู่การคาดเดาในการผลิตสื่อที่ตรงกับความต้องการของเยาวชนได้ ข้อเสนอแนะที่ค้นพบสรุปได้ดังรูปที่ 6.4

รูปที่ 6.4 ร้อยละของการรับสื่อและเส้นทางการข้ามสื่อของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากรูปที่ 6.4 พบข้อสังเกต 3 ส่วนคือ

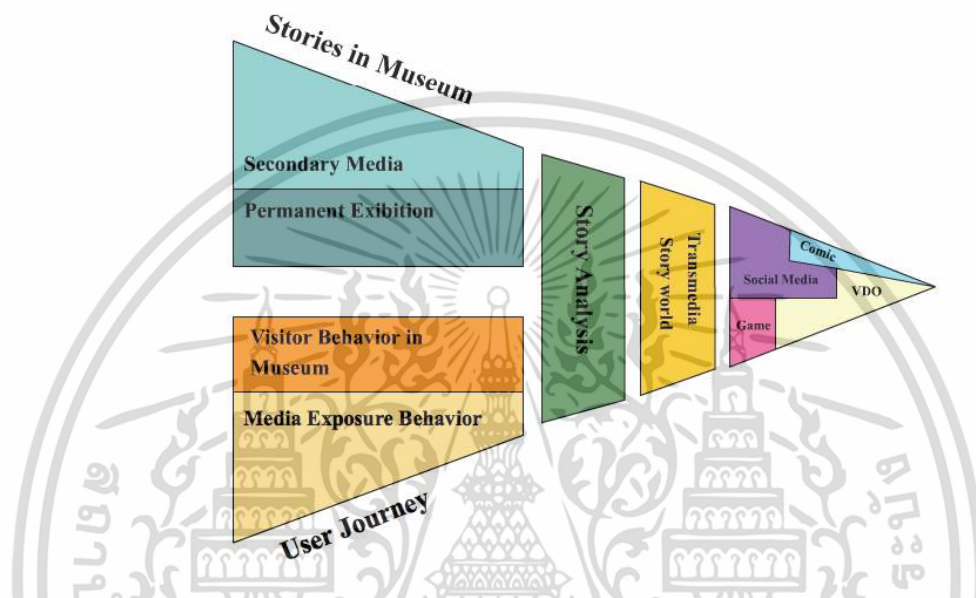
ในจุด A พบว่าพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีร้อยละสูงที่สุด เมื่อศึกษาในรายละเอียดพบว่าเป็นการอ่านหนังสือที่มีความบันเทิง ดังนั้นหากพัฒนาสื่อด้านการอ่านที่มีความน่าสนใจ สอดแทรกความบันเทิงก็สามารถสื่อสารกับกลุ่มเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

ในจุด B พบว่าเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่มีร้อยละรองลงมาไม่ว่าจะเป็นแอนิเมชัน ภาพยนตร์ เกม และผลิตภัณฑ์จากสื่อ ซึ่งจากข้อค้นพบนี้สามารถที่จะนำไปกำหนดเป็นเป้าหมายในการออกแบบเนื้อหาจากพิพิธภัณฑ์ได้ เช่นการออกแบบแอนิเมชัน เกม หรือภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวจากพิพิธภัณฑ์ แม้แต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับเรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์

ในจุด C พบว่าพฤติกรรมข้ามสื่อที่มีค่าสูงจะอยู่ในสื่อที่เป็นสื่อตามเวลา (Time-based Media) อันได้แก่ แอนิเมชัน และภาพยนตร์ ซึ่งจากข้อค้นพบนี้สามารถนำไปพัฒนาสื่อออนไลน์นำเสนอผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น ช่อง YouTube และสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสารเนื้อหาควบคู่กันไป เช่น แฟนเพจของ Facebook, Instagram, Vlog เป็นต้น

6.1.4 แนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากคำถามการวิจัยข้อที่ 4) แนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร นำไปสู่วัตถุประสงค์ในการเสนอแนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังรูปที่ 6.5

รูปที่ 6.5 แนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยสังเคราะห์ภาพรวมของแนวทางการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากข้อสรุปการวิจัย และการทดลองกรณีศึกษา “Satay3gether” ได้แนวทางแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบดังนี้

6.1.4.1 การวิเคราะห์เรื่องเล่าจากพิพิธภัณฑ์ โดยเรื่องเล่าหลักมาจากนิทรรศการถาวรในพิพิธภัณฑ์และเรื่องเล่าที่เป็นส่วนเพิ่มเติมที่จะนำมาเล่าเรื่องในสื่อรองผ่านทางแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่เหมาะสม

6.1.4.2 การสำรวจพฤติกรรมของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์และการเปิดรับสื่อผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อค้นหาเส้นทางข้ามสื่อของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ซึ่งนำไปสู่การออกแบบและผลิตสื่อให้ตรงกับกรับสื่อของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์

6.1.4.3 การวิเคราะห์แผนผังเนื้อหาที่เชื่อมโยงระหว่าง พิพิธภัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการรับสื่อของผู้เข้าชม

6.1.4.4 การสร้างโลกของเรื่องเล่าทั้งหมดในพิพิธภัณฑ์ เห็นภาพรวมทั้งหมดและเห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างนิทรรศการ วัตถุจัดแสดง เรื่องเล่าในพิพิธภัณฑ์และสามารถเชื่อมโยงเรื่อง

เล่าผ่านสื่อรองที่มาเสริมได้ เมื่อได้โลกของเรื่องเล่าแล้ว สามารถวางแผนในการผลิตในการข้ามสื่อไปยังสื่อต่าง ๆ ได้

6.1.4.5 การผลิตสื่อรองในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ตามการวางแผนผลิตสื่อที่วางโครงสร้างไว้ในโลกของเรื่องเล่า

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 เอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาการสื่อสาร การออกแบบ และสร้างกิจกรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จะสื่อสารความเข้าใจในความเป็นเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากเอกลักษณ์ร่วมที่ถูกปรับใช้ในด้านวัฒนธรรมแล้ว การเรียนรู้และทำความเข้าใจในความแตกต่างในบริบทต่าง ๆ สังคมจะทำให้สร้างความเข้าใจ และลดความขัดแย้งในบริบทของสังคมปัจจุบันได้

6.2.2 พฤติกรรมการรับสื่อและเส้นทางข้ามสื่อของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากวิธีการศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมอื่น ๆ เพื่อใช้คาดการณ์ในการออกแบบสื่อที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของผู้รับสื่อได้

6.2.3 แนวทางการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่มีเอกลักษณ์ร่วมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเล่าเรื่องข้ามสื่ออื่น ๆ ได้ เช่น การเล่าเรื่องข้ามสื่อในด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นราวดี โลหะจินดา. 2547. **วิจัยพัฒนาการการทำนาเกลือปละการค้าเกลือที่ปัตตานี.**
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นราวดี โลหะจินดา. ให้สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2559. ศุภราภรณ์ ทวนน้อย ผู้สัมภาษณ์.
การดำเนินงานของหอวัฒนธรรมภาคใต้ในปัจจุบัน. หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบัน
กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- นิปาตีเมาะ หะยีหามะ และอรอุษา ปุณยบุรณะ. 2549. **การผสมผสานทางวัฒนธรรมของ
ชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยมุสลิม ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.**
ปัตตานี : สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นุรุดดีน สาริมิง. 2541. **การศึกษาเปรียบเทียบประเพณีการแต่งงานกับหลักการแต่งงานตาม
ศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้.**
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บรรจง ฟารุ่งแสง. 2551. “การวิจัยนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้.”
วารสารศึกษาศาสตร์. 19(2) : 29-43.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และเหมือนขวัญ เรณูมาศ. 2560. “สันติวิธี : การจัดการความขัดแย้งตาม
แนวทางสันติวิธี.” **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์.** 5(2) : 1-16.
- ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ดถวา บุญปรากการ. 2553. “ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นชายแดนไทย-มาเลเซีย :
กรณีศึกษาชุมชนโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส.” **วารสารราชภัฏยะลา.**
11(1) : 19-38.
- ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ดถวา บุญปรากการ. 2560. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์
ศิลปวัฒนธรรม : กรณีวัดไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.** ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- पालิต ผ่องแผ้ว. 2528. **ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มไทยพุทธกับไทยมุสลิมในจังหวัดนราธิวาส :**
ศึกษาระยะทางสังคมเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะ กิจถาวร. 2556. **วิจัยชาวบ้านในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชุมชน
ชายแดน.** ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2553. “คนทานพื้นบ้านภาคใต้.” **วารสารรัฐสมิแล.** 31(2) : 74-76.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประสิทธิ์ รัตนมณีและคณะ. 2550. **วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้(ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส)**.ปัตตานี : สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย. 2556. “การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขต จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรีชาชาญ แก้วนุ้ย และศิริน กุสสุลนุภาพ. 2556. “การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่าง ไทยพุทธกับไทยมุสลิมในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง.” หน้า 89-97. ใน **การประชุม ชาติใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4**. ชาติใหญ่ : มหาวิทยาลัยชาติใหญ่.
- ปราณชลี. 2556,1 สิงหาคม. “พิพิธภัณฑสถานจะเป็นจุดก่อเกิดสันติ.” เนชั่น. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 5, 2559, <http://oknation.nationtv.tv/blog/narapong-sak/2013/08/01/entry-1>
- ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุลและคณะ. 2547. **โครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น7: ระยะที่ 1 สร้างเครือข่ายและสำรวจสภาพพิพิธภัณฑสถาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุลและคณะ. 2550. **โครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น : ระยะที่ 2 จัดทำฐานข้อมูลพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พิรุฑ โอรพันธ์. 2551. “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันประเทศ มาเลเซีย.” ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พური อรรถรัฐเสถียร. 2553. “อาหารพื้นเมืองปัตตานี.” **วารสารรัฐสมิแล**. 31(1) : 96-99.
- พური อรรถรัฐเสถียร. 2553. “ลุ่มมะนักปั้นสามล้อพ่วงแห่งปัตตานี.” **วารสารรัฐสมิแล**. 31(2) : 81-84.
- แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง. 2552. “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวมลายูมุสลิมและชาวจีนในย่านสายกลาง จังหวัดยะลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง. 2552. **คู่มือวิธีการขัดกันฉันทมิตรชายแดนใต้ : ทักษะวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพบุลย์ ดวงจันทร์. 2527. **ดนตรี กีฬาและการละเล่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- มนตรี มีเนียมและคณะ. 2548. **การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้.**
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัศมีนทร์ นิตธีธรรม. ให้สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2559. ศุภราภรณ์ ทวนน้อย ผู้สัมภาษณ์.
การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหารในปัจจุบัน. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
ชุมชนละหาร จ. นราธิวาส.
- รอส ไฮเวิร์ด. 2551. **การสื่อข่าวที่ไหวรู้ต่อความขัดแย้ง.** แปลโดย วลัักษณ์กมล จ่างกมล.
ปัตตานี: คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวิทยาลัยอิสลามยะลา. 2548. **ความ
ต้องการที่แท้จริงของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้(จังหวัดยะลา ปัตตานีและ
นราธิวาส).** ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สระรอนี ดือระ. 2558. **เรื่องเล่าของคนจีนในชุมชนมลายู ปาตานี.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- สิริพรรณ ธีรศรีโชติ. 2550. **พิพิธภัณฑ์สร้างความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.**
กรุงเทพฯ : สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ.
- สุธี เทพสุริวงศ์. 2547. “อาหารพื้นบ้านไทยมุสลิม.” **วารสารรัฐสมิแล.** 25(2) : 39-44.
- สุธี เทพสุริวงศ์และเบ็ญจวรรณ บัวขวัญ. 2548. **การรวบรวมภูมิปัญญาพื้นบ้านในจังหวัด
ปัตตานี.** ปัตตานี : สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. 2541. **กีฬาพื้นเมืองภาคใต้.** ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมศักดิ์ บัวทิพย์. ให้สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2559. ศุภราภรณ์ ทวนน้อย ผู้สัมภาษณ์.
การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติวิทยาในปัจจุบัน. พิพิธภัณฑ์ประวัติ
ธรรมชาติวิทยา และเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. 2556. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้
ชายแดนพ.ศ.2557-2560.** สงขลา : กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2564. **มาตรฐานคำจำกัดความ**. [Online]. Available : <http://statstd.nso.go.th/definition/projectdetail.aspx?periodId=45&defprodefId=531>
- ศิริวรรณ วิบูลย์มาและคณะ. 2550. **การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ศึกษากรณีสามจังหวัดชายแดนใต้**. ปัตตานี : สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. 2560. **ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย**. [Online]. Available : http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/search_by_province.php
- อรายัน เลาสัตย์. 2530. **วิจัยจิตรกรรมฝาผนังวัดไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การศึกษาในด้านอิทธิพลร่วม**. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อารีดา สาเมื้อ และจิตินบ โกมลนิมิ. 2558. **การสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อหาทางออกของความรุนแรง: ความหวัง บทบาทสื่อทางเลือกชายแดนใต้**. ปัตตานี : ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อาทิตย์ ทองอินทร์. 2559. **พื้นที่ปลอดภัยปัตตานี/จังหวัดชายแดนใต้**. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อุทัย เอกสะพัง. 2548. **จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น**. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัยวรรณ จตุพร และกิ่งกาญจน์ สุขคณาภิบาล. 2557. “การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ : กรณีศึกษาเมื่อพิพิธภัณฑ์ปิดชั่วคราว.” **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร**. 8(2) : 184-199.
- อุทัยวรรณ จตุพร และกิ่งกาญจน์ สุขคณาภิบาล. 2558. “การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสบการณ์ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ด้วยโปรแกรมประยุกต์บนสื่อสังคมออนไลน์.” **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. 23(2) : 333-348.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. 2558. “เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง.” **วารสารการวัดผลการศึกษา**. 17(1) : 17-29.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. 2558. “ดร. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ : ชีวิตประวัติ แนวคิด และบทบาทในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้.” **วารสารรัฐสมิแล**. 36(4) : 94-99.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. 2561. “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย.” **วารสารรัฐสมิแล**. 36(4) : 94-99.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Bedford, L. 2001. “**Storytelling: The Real Work of Museums.**” *Curator: The Journal*. 44 : 27–34.
- Berray, M.(2019). A Critical Literary Review of the Melting Pot and Salad Bowl Assimilation and Integration Theories. **Journal of Ethnic and Cultural Studies**. 6(1),142-151.
- Boonyakiet, B. (2019). Formation and Transformation of a Museum: The National Museum of Singapore from colonial period to nation-building era. **Journal of Sociology and Anthropology**, 38(1), 51-81.
- Caputo, T. Steranko, J. and Ellison, H. 2002. **Visual Storytelling: The Art and Technique**. NewYork : Watson-Guptill Publications.
- Chaetnalao, A. 2012. “Refreshing Experiences in Collective Museum with Interactive Media: Field Experiments of U-thong National Museum.” 247-257. in **Art and Design International Conference 2012**. Malaysia : MARA University Of Technology.
- Chaetnalao, A. And Sirivesmas, V. 2014. “Design and Development of Interactive Media Installations, Experimental Prototype for U-Thong National Museum, Thailand.” **Fine Arts International Journal**. 18(1) : 31-41.
- Charoenwattana, B., & Renumas, M. (2017). Peace Way: Conflict Management Following The Peace Approach. **Journal of MCU Peace studies**, 5(2),1-16.
- Chenu, C., et. al. 2014. “Transmedia storytelling and cultural heritage interpretation : the CULTE project.” in Proctor, N. & Cherry, R. (eds). *Museums and the Web* 2013. MD : Museums and the Web.
- College of Islamic Studies Prince of Songkla University, & Yala Islamic College. (2005). **The needs of the people in 3 southern border provinces** (Yala, Pattani and *Narathiwat provinces*). Pattani: Prince of Songkla University Pattani Campus.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Cross, T.L. Bazron, B.J. Dennis, K.W. and Isaacs, M.R. 1989. **Towards a culturally competent system of care.** Washington, D.C. : CAASP Technical Assistance Center.
- Damala, A. Marchal, I. and Houlier, P. 2007. “Merging Augmented Reality Based Features in Mobile Multimedia Museum Guides.” 259-264. **Anticipating the Future of the Cultural Past.CIPA Conference 2007.** Greece : International CIPA Symposium.
- Deep South Incident Database. (2017, July 21). Southern Border Conflict in 13 Years: The Complexity of the Field, the Violence and the Power of the Patani peace dialogue. **DeepSouthWatch.** Retrieved January, 21 2020, from <https://deepsouthwatch.org/th/node/11053>
- Edward, T. H. 1989. **Beyond Culture.** 2nd ed. Newyork : Random House ,Inc.
- Goldberg, K., 2015. The melting pot: Parafiction Art in Israel and Palestine. **Journal of Arts Writing by Students**, 1(1), 103-113.
- HWU Malaysia Cultural Awareness. 2015. **Cultural Guide to Malaysia.** Retrieved October 10, 2020, from https://www.hw.ac.uk/uk/students/doc/Malaysia_Cultural_awareness_document.pdf
- Javanshir, R. Carroll, B. and Millard, D. 2017. “The Structure of Transmedia Storytelling: A Case Study of 19 Reinos.” in Rubart, J. and Yesilada, Y. **HT (Extended Proceedings).** Prague : CEUR-WS.org.
- Manager Online. (2019, February 19). Bustling at the Goddess Lim Ko Niao around Pattani. **Manager Online.** Retrieved February, 3 2020, from <https://mgronline.com/south/detail/9620000017483>
- Noor, N., Don, P., & Cassidy, J. 2016. Factors affecting halal food purchasing by non-Muslims in a multicultural society: a case study in Singapore. **Int. J. Islamic Marketing and Branding**, 1(4),366-387.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Pinyomak, K. (2005). Identification of Muslims-Thai and Chinese-Thai in Pattani: Looking Through the Legend of Krue Se Mosque. *Rusamelae Journal*, 26(1), 59-66.
- Pratten, R. 2011. **Getting Started with Transmedia Storytelling**. 2nd ed. USA : CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Rattanamane, P., Lohajinda, N., Hayeehama, N., Punyaburana, O., & Saengnin, J. (2007). **Culture in the three southern border provinces (Pattani, Yala and Narathiwat)** (Research report). Pattani: Prince of SongkLa University.
- Shamsidar, A., et. al. 2013. "Museum Learning: Using research as best practice in creating future museum exhibition". 370 – 382. in Centre for Environment-Behaviour Studies. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**.Malaysia: MARA University Of Technology .
- Smithsonian Institution. 2016. **Storytelling Toolkit**. [Online]. Available : https://museumonmainstreet.org/sites/default/files/complete_toolkit_v2.1.pdf
- Tharazi, M., Alwi, N., Anuar, H., & Faudzi, Y. (2019). Devil is in the Detail: Analysing the Ethno-cultural Blending in Malaysian Museum Building. *AICAD 2019: Expanding the Diversity of intercultural Eastern Art & Design* (pp.1-12). Nayoya: Japan.
- Tindle, E., McCarthy, M., Lincoln, D., Lawson, L., & Akbar, H.(2011).Multicultural melting pot: Painting for the planet. *Australian Psychological Society*, 10(3), 28-30.
- Wolff, A. Mulholland, P. and Collins. 2013. "Modeling the Meaning of Museum Stories." in Proctor, N. and Cherry, R. **Annual Conference of Museums and the Web**. USA : Museums and the Web.
- Zancanaro, M. Stock, I. and Alfaro, I. 2003. "Using Cinematic Techniques In A Multimedia Museum Guide." **Museums and the Web 2003**. Cannada : Archives & Museum Informatics.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการพิพิธภัณฑ์

1. **รัศมีนทร์ นิตีธรรม** ผู้ก่อตั้งก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร
2. **คุณสมศักดิ์ บัวทิพย์** รองหัวหน้าหน่วยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
3. **คุณนราวดี โลหะจินดา** หัวหน้าฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรม หอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการทวนสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. **ดร. กำธร เกิดทิพย์** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรมการออกแบบ คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. **ดร. ธนากร จันทสุบรรณ** อาจารย์ประจำสาขาเคมีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางรหัส (Coding Sheet)

วัตถุประสงค์: เพื่อบันทึกการสื่อสารด้านวัฒนธรรมเดิมในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ	ส่วนที่	การจัดแสดง	การผสมผสานวัฒนธรรม				ลักษณะของวัฒนธรรม		การเล่าเรื่อง	
			อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้น	การผสมผสาน 2 วัฒนธรรม	การผสมผสาน 3 วัฒนธรรม	ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรม	วัฒนธรรมที่มองเห็น	วัฒนธรรมที่มองไม่เห็น	เรื่องเล่าในสื่อเดิม	เรื่องเล่าเพิ่มเติม
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
26										
27										
28										
29										
30										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์: เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ร่วมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของการผสมผสานวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่เข้มข้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

การผสมผสาน 2 วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

การผสมผสาน 3 วัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

ความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาด้านทักษะวัฒนธรรมของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คืออะไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านทักษะวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

.....

.....

.....

แบบบันทึกสื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พิพิธภัณฑ์	การจัดแสดงที่ ผสมผสาน พิพิธภัณฑ์	สื่อในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้				
		ภาพนิ่ง			ภาพเคลื่อนไหว	
		สื่อแบบอักษร (ป้าย/คำบรรยาย)	สื่อแบบภาพนิ่ง (ภาพถ่าย/ภาพวาด)	วัตถุจัดแสดง (ของจริง/ หุ่นจำลอง/ โมเดล)	สื่อที่สื่อสาร แบบทางเดียว (วีดิทัศน์/ แอนิเมชัน)	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (อินเทอร์เน็ต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/แอป พลิเคชัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนจัด แสดง	การจัดแสดง ที่ผสมผสาน พิพิธภัณฑ์	ลักษณะสื่อ						
		ภาพนิ่ง			ภาพเคลื่อนไหว			
		สื่อแบบ อักษร	สื่อแบบภาพนิ่ง		วัตถุจัดแสดง		สื่อที่สื่อสารแบบ ทางเดียว	สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์
		คำบรรยาย	ภาพถ่าย	ภาพวาด	ของจริง	หุ่นจำลอง/ โมเดล	วีดิทัศน์/ แอนิเมชัน	อินเทอร์เน็ต/สื่อ ออนไลน์/เกมส์/แอป พลิเคชัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกพฤติกรรมผู้เข้าชมหอวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันกัลยาณิวัฒนา

ส่วนของการจัดแสดง	พฤติกรรมของผู้เข้าชม				
	อ่านคำบรรยาย	ดูภาพ/วัตถุจัด แสดง	สอบถาม รายละเอียด เพิ่มเติม	มีปฏิสัมพันธ์กับ การจัดแสดง	อื่นๆ
1. ภูมิทัศน์ชายแดนใต้					
2. ก่อนกาลโบราณคดี และชาติพันธุ์					
3. ประวัติศาสตร์ยุคต้น- ปัตตานีดารุสลาม- รัตนโกสินทร์					
4. จัดแสดงเรื่องราวผู้มี ผลงานดีเด่นทางด้าน วัฒนธรรม					
5. ภาษาและวรรณกรรม					
6. แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม					
7. วิถีชีวิตไทยพุทธ ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ในรอบปี					
8. วิถีชีวิตไทยจีนประเพณี ท้องถิ่นที่สำคัญในรอบปี					
9. วิถีชีวิตไทยมุสลิม ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ในรอบปี					
10. หัตถศิลป์					
11. ศิลปะการแสดงและ การเล่นพื้นบ้าน					
12. ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
13. ชายแดนใต้วันนี้					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล ศุภราภรณ์ ทวนน้อย
 วัน เดือน ปีเกิด 3 กุมภาพันธ์ 2521 จังหวัดพัทลุง
 ที่อยู่ 58/1 ถ.ไชยบุรี ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ. พัทลุง
 Email suparaporn.t@psu.ac.th

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2548 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2550 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนวัตกรรมการออกแบบสื่อ คณะวิทยาการสื่อสาร
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 2549-2550 Asst. manager Content Development
 บริษัท Data E-Learning จำกัด
 2548-2549 Multimedia Animator
 สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว.)
 2547-2548 Instructional Designer / Multimedia Programming
 บริษัท SUM system จำกัด

ผลงานวิชาการ

หนังสือ เบื้องาตัม และ ศุภราภรณ์ ทวนน้อย. (2564). การออกแบบสื่อภาพเคลื่อนไหว
 Motion Infographic เรื่อง รู้เท่าทันโรคติดเชื้่ออุบัติใหม่. ใน *การประชุมวิชาการ
 ระดับชาติสังคมความรู้และดิจิทัล ครั้งที่ 6* (น.364-373). ปัตตานี :
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Tuanoi, S.,& Rugwongwan, Y. (2020). Triple Helix DNA Model: Relationship in
 Multicultural Characteristic of Three southern Borders of Thailand, *Journal
 of Advances in Humanities and Social Sciences*, 6(4), 130-137.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Tuanno, S., & Rugwongwan, Y. (2020). The Transmedia Storytelling in Museums Model for Permanent Exhibition, *Proceeding of The IRES International Conference Krabi, Thailand*, (pp.5- 8). India: Institute for Technology and Research (ITRESEARCH).

ศุภราภรณ์ ทวนน้อย. (2562). ความสุขของผู้สูงอายุจากการสื่อสารโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติสังคมความรู้และดิจิทัล ครั้งที่ 4* (น. 537-544). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภีรกาญจน์ ไค่นุ่นนา และ ศุภราภรณ์ ทวนน้อย. (2557). สถานภาพและบทบาทสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกใน 5 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส). *วารสารสงขลานครินทร์*, 20(3), 33-58.

งานสร้างสรรค์

Suparaporn Tuanno . (2021). Melawi Beach. *1st Bachok Contemporary Art Biennale 2021 (BACA 01) : “Bachok Heritage Trail”*, Malaysia : SENDI Studio & Gallery Kelantan, Malaysia.

Suparaporn Tuanno . (2021). I hope to hear your heartbeat (again). *International Virtual Digital Art Exhibition : The ASEAN Digital Arts Association (ASEDAS2021) : “A NEW HOPE”*, Indonesia : Kristen Maranatha University.

ศุภราภรณ์ ทวนน้อย. (2555). การออกแบบภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง "จินตนาการกิ่งสำเร็จรูป". *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์ระดับชาติและนานาชาติ “ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 5 : บูรณาการศาสตร์และศิลป์”*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.